

**KKTC’de Yaşayan Evli Bireylerin Evlilik Çatışması
Çatışma Çözüm Stilleri ve Evlilik Doyumlarının
Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi**

Vedide Bener

Lisansüstü Eğitim, Öğretim ve Araştırma Enstitüsüne
Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık dalında Yüksek Lisans Tezi olarak
sunulmuştur.

Doğu Akdeniz Üniversitesi
Ağustos 2017
Gazimağusa, Kuzey Kıbrıs

Lisansüstü Eğitim, Öğretim ve Araştırma Enstitüsü onayı

Doç. Dr. Ali Hakan Ulusoy
L.E.Ö.A. Enstitüsü Müdür Vekili

Bu tezin Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Bölümü Yüksek Lisans derecesinin gerekleri doğrultusunda hazırlandığını onaylarım.

Doç. Dr. Canan Perkan Zeki
Eğitim Bilimleri Bölüm Başkan Vekili

Bu tezi okuyup değerlendirdiğimizi, tezin nitelik bakımından Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Bölümü Yüksek Lisans derecesinin gerekleri doğrultusunda hazırlandığını onaylarız.

Yrd. Doç. Dr. Sertan Kağan
Eş-Tez Danışmanı

Doç. Dr. Sibel Dinçyürek
Tez Danışmanı

Değerlendirme Komitesi

1. Doç. Dr. Yeliz Akıntuğ

2. Doç. Dr. Sibel Dinçyürek

3. Yrd. Doç. Dr. Bengi Sonyel

ABSTRACT

The purpose of this study is to investigate whether there is a meaningful relation between married couples', who live in TRNC, marital conflict, conflict resolution styles and marital adjustment in order to understand if they differ according to their gender, monthly income, education level, age, type of marriage, duration of marriage, and having child.

The sample of this study was selected randomly among the couples who live in TRNC. 172 married women and 178 married men (350 in total) voluntarily participated in this study. The data of the study were collected through "Marriage Life Scale" developed by Hatipoğlu (1993), "Conflict Resolution Styles Scale" by Özen (2006), "Married Life Satisfaction Scale" by Çelik (2014) and Demographic Information Form, designed by the researcher and confirmed by an expert. The results of the study were analysed through SPSS 20. Pearson Moments Multiplication and Analysis of Variance (ANNOVA) were applied to the data in the process of analysis.

The results of the study indicated that there is a meaningful relation among the couples' conflict, conflict resolution styles and their satisfaction level in their marriage. Although there is a difference between marital conflict and the couples' monthly income, type of marriage and duration of marriage, any kind of difference did not occur according to gender, education level, age and having child variables. It is also observed conflict resolution styles differ according to gender, education level, age, and type and duration of marriage whereas any serious difference could not be found according to monthly income and having child. Finally, it is also found that monthly income, education level and type of marriage affect the difference in marital

satisfaction whereas gender, age, duration of marriage and having child do not show any serious difference.

Keywords: Family, marriage, marital conflict, conflict resolution styles, marital satisfaction

ÖZ

Bu araştırmanın amacı, KKTC’de yaşayan evli bireylerin, evlilik çatışmaları, çatışma çözüm stilleri ve evlilik doyumları arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığını incelemek ve bunların cinsiyet, aylık gelir, eğitim düzeyi, yaş, evlenme şekli, evlilik süresi ve çocuk sahibi olma değişkenlerine göre farklılık gösterip göstermediğini incelemektir.

Araştırmanın örneklemini KKTC’de yaşayan ve rastgele örneklem yolu ile seçilen 172’si kadın, 178’i erkek toplam 350 evli birey oluşturmaktadır. Araştırmanın verileri, Hatipoğlu tarafından geliştirilen ‘‘Evlilik Yaşamı Ölçeği’’, Özen tarafından geliştirilen ‘‘Çatışma Çözüm Stilleri Ölçeği’’, Çelik tarafından geliştirilen ‘‘Evlilik Doyum Ölçeği’’ ve araştırmacı tarafından uzman görüşü alınarak hazırlanan ‘‘Demografik Bilgi Formu’’ ile elde edilmiştir. Elde edilen veriler SPSS 20 paket programı ile analiz edilmiştir. Verilerin çözümlenme aşamasında Pearson Momentler Çarpımı ve Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) uygulanmıştır.

Verilerin analizi sonucunda KKTC’de yaşayan evli bireylerin, evliliklerinde yaşadıkları çatışmalar, çatışma çözüm stilleri ve evliliklerinden aldıkları doyum arasında manidar ilişkiler olduğu belirlenmiştir. Evlilik çatışması, gelir, evlenme şekli ve evlilik süresine göre farklılık göstermekteyken, cinsiyet, eğitim, yaş ve çocuk sahibi olma değişkenlerine göre farklılık gösterdiği saptanmıştır. Çatışma çözüm stillerinin, cinsiyete, eğitim durumuna, yaşa, evlenme şekline ve evlilik süresine göre farklılık gösterdiği, gelir düzeyi ve çocuk sahibi olma değişkenlerine göre ise farklılık göstermediği bulunmuştur. Son olarak evlilik doyumunun, gelir düzeyi, eğitim düzeyi ve evlenme şekline göre farklılık gösterdiği, cinsiyet, yaş,

evlilik süresi ve çocuk sahibi olma değişkenlerine göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Aile, evlilik, evlilik çatışması, çatışma çözüm stilleri, evlilik doyumu

TEŞEKKÜR

Öncelikle yüksek lisans yapma konusunda beni cesaretlendiren ve bu yolda yürümemde desteklerini hiç esirgemeyen, her türlü problemimde yanımda olup yol gösteren sevgili dayım Prof. Dr. Hüseyin AKTUĞLU'ya çok ama çok teşekkür ederim.

Lisans ve yüksek lisans eğitimimi tamamlamamda emeği geçen tüm Doğu Akdeniz Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Bölümündeki hocalarıma teşekkür ederim. Bu süreçte yardımlarını benden esirgemeyen sevgili danışmanım Doç. Dr. Sibel DİNÇYÜREK'e ve eş danışmanım Yrd. Doç. Dr. Sertan KAĞAN'a teşekkürü bir borç bilirim.

Hayatımın her anında yanımda olan, maddi ve manevi desteklerini hiç esirgemeyen yaşama sebeplerim canım annem Oya BENER ve canım babam Mustafa BENER'e bana kattıkları herşey için çok ama çok teşekkür ederim. Tez yazım aşamasında tüm nazımı çeken, sabır ve sevgiyle bana her daim destek olan biricik eşim Burak GÜLİRMAK'a sonsuz teşekkür ederim. Tez yazım aşamasında bana destek olan, karamsarlığa düştüğümde bana ışık tutup umut aşıl原因an sevgili arkadaşlarım Hamza Fatih SAPANCA, Seher İŞLER, Şansel ZORBA ve Selin YİĞİTBAŞ'a yardımları ve dostlukları için ayrıca teşekkür ederim.

Vedide BENER GÜLİRMAK

Annem ve Babama...

İÇİNDEKİLER

ABSTRACT.....	iii
ÖZ.....	v
TEŞEKKÜR.....	vii
TABLO LİSTESİ.....	xiv
1 GİRİŞ.....	1
1.1 Problem Durumu.....	1
1.2 Araştırmanın Amacı.....	3
1.3 Araştırmanın Önemi.....	3
1.4 Problem cümlesi.....	4
1.5 Alt Problemler.....	4
1.6 Sayıtlar.....	5
1.7 Sınırlılıklar.....	5
1.8 Tanımlar.....	6
1.8.1 Evlilik.....	6
1.8.2 Çatışma.....	6
1.8.3 Evlilik Çatışması.....	6
1.8.4 Çatışma Çözüm Stilleri.....	6
1.8.5 Evlilik Doyumu.....	6
1.9 Kısaltmalar.....	6
2 KURAMSAL AÇIKLAMALAR VE İLGİLİ YAYINLAR.....	8
2.1 Evlilik.....	8
2.1.1 Evlilik Tipleri.....	10
2.1.2 Evlenme Şekilleri.....	12

2.2 Aile.....	12
2.2.1 Aile Türleri.....	15
2.2.2 Ailenin İşlevleri.....	16
2.2.3 Sağlıklı ve Sağlıksız Aileler.....	17
2.3 Evlilik Ve Aile Kuramları.....	18
2.3.1 Psikodinamik Aile Terapisi.....	18
2.3.2 Bowen Aile Sistemleri Terapisi	19
2.3.3 Yaşantısal Aile Terapisi	21
2.3.4 Davranışçı ve Bilişsel Davranışçı Aile Terapisi	22
2.3.5 Yapısal Aile Terapisi	23
2.3.6 Stratejik Aile Terapisi	24
2.3.7 Çözüm Odaklı ve Öyküsel Aile Terapileri.....	25
2.4 Evlilik Çatışması	27
2.5 Çatışma Çözüm Stilleri	28
2.6 Evlilik Doyumu.....	30
2.7 Aile ve Evlilik ile İlgili KKTC’de Yapılan Çalışmalar	31
2.8 Evlilik Çatışması İle İlgili Türkiye Ve Yurt Dışında Yapılan Çalışmalar	32
2.9 Çatışma Çözüm Stilleri İle İlgili Türkiye’de ve Yurt Dışında Yapılan Çalışmalar	35
2.10 Evlilik Doyumuyla İlgili Türkiye’de ve Yurt Dışında Yapılan Çalışmalar ...	37
3 YÖNTEM.....	41
3.1 Araştırma Modeli	41
3.2 Araştırma Grubu.....	42
3.3 Veri Toplama Araçları	46
3.3.1 Kişisel Bilgi Formu.....	46

3.3.2 Evlilik Yaşamı Anketi.....	47
3.3.3 Çatışma Çözüm Stilleri Ölçeği	48
3.3.4 Evlilik Doyum Ölçeği	49
3.4 Verilerin Toplanması	49
3.5 Verilerin Analizi.....	50
4 BULGULAR	51
4.1 Çalışmanın Alt Problemlerine İlişkin Bulgular.....	51
4.1.1 KKTC’de Yaşayan Evli Bireylerin Yaşadıkları Çatışma Düzeyleri, Çatışma Çözüm Stilleri ve Evlilik Doyumları Arasındaki İlişkiye Yönelik Bulgular.....	51
4.2.2 KKTC’de Yaşayan ve Evli Olan Bireylerin Cinsiyete Göre, Çatışma Düzeyleri, Çatışma Çözme Stilleri ve Evlilik Doyumları Arasında Anlamli Fark Olup Olmadığına İlişkin Bulgular.....	54
4.1.3 KKTC’de Yaşayan Evli Bireylerin Aylık Gelir Düzeylerine Göre, Çatışma Düzeyleri, Çatışma Çözme Stilleri ve Evlilik Doyumları Arasında Anlamli Fark Olup Olmadığına İlişkin Bulgular.....	56
4.1.4 KKTC’de Yaşayan Evli Bireylerin Eğitim Düzeylerine Göre, Çatışma Düzeyleri, Çatışma Çözme Stilleri ve Evlilik Doyumları Arasında Anlamli Fark Olup Olmadığına İlişkin Bulgular.....	60
4.1.5 KKTC’de Yaşayan Evli Bireylerin Yaşlarına Göre, Çatışma Düzeyleri, Çatışma Çözme Stilleri ve Evlilik Doyumları Arasında Anlamli Fark Olup Olmadığına İlişkin Bulgular.....	63
4.1.6 KKTC’de Yaşayan Evli Bireylerin Evlenme Şekillerine Göre, Çatışma Düzeyleri, Çatışma Çözme Stilleri ve Evlilik Doyumları Arasında Anlamli Fark Olup Olmadığına İlişkin Bulgular.....	66

4.1.7 KKTC’de Yaşayan Evli Bireylerin Evlilik Sürelerine Göre, Çatışma Düzeyleri, Çatışma Çözme Stilleri ve Evlilik Doyumları Arasında Anlamli Fark Olup Olmadığına İlişkin Bulgular.....	70
4.1.8 KKTC’de Yaşayan Evli Bireylerin Çocuk Sahibi Olup Olmalarına Göre, Çatışma Düzeyleri, Çatışma Çözme Stilleri ve Evlilik Doyumları Arasında Anlamli Fark Olup Olmadığına İlişkin Bulgular	74
5 TARTIŞMA VE YORUM	77
5.1 KKTC’de Yaşayan Evli Bireylerin Evliliklerinde Yaşadıkları Çatışmalar, Çatışma Çözüm Stilleri ve Evlilik Doyumları Arasında Anlamli Bir İlişki Var Mıdır? Alt Problemine İlişkin Tartışma ve Yorum.....	77
5.2 KKTC’de Yaşayan Evli Bireylerin Cinsiyetlerine Göre Çatışma Düzeyleri, Çatışma Çözüm Stilleri ve Evlilik Doyumları Arasında Anlamli Fark Var Mıdır? Alt Problemine İlişkin Tartışma ve Yorum.....	78
5.3 KKTC’de Yaşayan Evli Bireylerin Aylık Gelir Düzeylerine Göre, Çatışma Düzeyleri, Çatışma Çözüm Stilleri Ve Evlilik Doyumları Arasında Anlamli Fark Var Mıdır? Alt Problemine İlişkin Tartışma Ve Yorum.....	80
5.4 KKTC’de Yaşayan Evli Bireylerin Eğitim Düzeylerine Göre, Çatışma Düzeyleri, Çatışma Çözüm Stilleri Ve Evlilik Doyumları Arasında Anlamli Fark Var Mıdır? Alt Boyutuna İlişkin Tartışma Ve Yorum.....	81
5.5 KKTC’de Yaşayan Evli Bireylerin Yaşlarına Göre, Çatışma Düzeyleri, Çatışma Çözüm Stilleri Ve Evlilik Doyumları Arasında Anlamli Fark Var Mıdır? Alt Problemine İlişkin Tartışma Ve Yorum.....	83
5.6 KKTC’de Yaşayan Evli Bireylerin Evlenme Şekillerine Göre, Çatışma Düzeyleri, Çatışma Çözüm Stilleri Ve Evlilik Doyumları Arasında Anlamli Fark Var Mıdır? Alt Problemine İlişkin Tartışma Ve Yorum.....	84

5.7 KKTC’de Yaşayan Evli Bireylerin Evlilik Sürelerine Göre, Çatışma Düzeyleri, Çatışma Çözüm Stilleri Ve Evlilik Doyumları Arasında Anlamlı Fark Var Mıdır? Alt Problemine İlişkin Tartışma Ve Yorum.....	86
5.8 KKTC’de Yaşayan Evli Bireylerin Çocuk Sahibi Olup Olmalarına Göre, Çatışma Düzeyleri, Çatışma Çözüm Stilleri Ve Evlilik Doyumları Arasında Anlamlı Fark Var Mıdır? Alt Problemine İlişkin Tartışma Ve Yorum	88
6 SONUÇ VE ÖNERİLER	90
6.1 Sonuçlar	90
6.2 Öneriler	93
6.2.1 Uygulamaya Yönelik Öneriler	93
6.2.2 Araştırmaya Yönelik Öneriler.....	94
KAYNAKLAR	95

TABLO LİSTESİ

Tablo 1: Örnekleme Oluşturan Evli Bireylerin Yaşadığı İlçeye Göre Dağılımları	42
Tablo 2: Örnekleme Oluşturan Evli Bireylerin Cinsiyetlerine Göre Dağılımları.....	42
Tablo 3: Örnekleme Oluşturan Evli Bireylerin Gelir Durumlarına Göre Dağılımları	43
Tablo 4: Örnekleme Oluşturan Evli Bireylerin Eğitim Durumuna Göre Dağılımları	43
Tablo 5: Örnekleme Oluşturan Evli Bireylerin Yaşa Göre Dağılımları	44
Tablo 6: Örnekleme Katılan Evli Bireylerin Evlenme Şekillerine İlişkin Dağılımları	44
Tablo 7: Örnekleme Oluşturan Evli Bireylerin Çalışma Durumuna Göre Dağılımları	44
Tablo 8: Örnekleme Oluşturan Evli Bireylerin Mesleklerine Göre Dağılımları	45
Tablo 9: Örnekleme Katılan Evli Bireylerin Evlenme Şekillerine İlişkin Dağılımları	45
Tablo 10: Örnekleme Katılan Evli Bireylerin Evlilik Sürelerine İlişkin Dağılımları	46
Tablo 11: Örnekleme Oluşturan Evli Bireylerin Çocuk Sahibi Olup Olmamlarına İlişkin Dağılımları	46
Tablo 12: EYÖ, ÇÇSÖ Ve EDÖ Ölçeklerinin Alt Ölçek Puanları Arasındaki İlişkiyi Belirlemek Amacıyla Yapılan Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Katsayısı Sonuçları	52
Tablo 13: KKTC’de Yaşayan Evli Bireylerin Yaşadıkları Evlilik Çatışmaları, Çatışma Çözüm Stilleri ve Evliliklerinden Aldıkları Doyumun Cinsiyet Değişkenine Göre Ortalama, Standart Sapma, Minimum ve Masimum Puanları	54
Tablo 14: KKTC’de Yaşayan Evli Bireylerin Cinsiyete Göre Çatışma Düzeyleri, Çatışma Çözüm Stilleri ve Evlilikten aldıkları Doyum Arasında Anlamlı Farkın Olup	

Olmadığının Belirlenmesine Yönelik Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları	55
Tablo 15: KKTC’de Yaşayan Evli Bireylerin Evliliklerinde yaşadıkları Çatışmalar, Çatışma Çözüm Stilleri ve Evlilik Doyumlarının Aylık Gelir Düzeyi Değişkenine Göre Ortalama, Standart Sapma, Minimum ve Masimum Puanları	56
Tablo 16: KKTC’de Yaşayan Evli Bireylerin Aylık Gelir Düzeylerine Göre Çatışma Düzeyleri, Çatışma Çözüm Stilleri ve Evlilik Doyumları Arasında Manidar Farkın Olup Olmadığının Belirlenmesine Yönelik Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları	58
Tablo 17: KKTC’de Yaşayan Evli Bireylerin Evliliklerinde Yaşadıkları Çatışmalar, Çatışma Çözüm Stilleri ve Evlilik Doyumlarının Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre Ortalama, Standart Sapma, Minimum ve Masimum Puanları	60
Tablo 18: KKTC’de Yaşayan Evli Bireylerin Eğitim Düzeylerine Göre Çatışma Düzeyleri, Çatışma Çözüm Stilleri ve Evlilik Doyumları Arasında Manidar Farkın Olup Olmadığının Belirlenmesine Yönelik Yapılan, Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları	61
Tablo 19: KKTC’de Yaşayan Evli Bireylerin Evliliklerinde Yaşadıkları Çatışmalar, Çatışma Çözüm Stilleri Ve Evlilik Doyumlarının Yaş Değişkenine Göre Ortalama, Standart Sapma, Minimum ve Masimum Puanları	63
Tablo 20: KKTC’de Yaşayan Evli Bireylerin Yaşlarına Göre Çatışma Düzeyleri, Çatışma Çözüm Stilleri ve Evlilik Doyumları Arasında Manidar Farkın Olup Olmadığının Belirlenmesine Yönelik Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları	64

Tablo 21: KKTC’de Yaşayan Evli Bireylerin Evliliklerinde Yaşadıkları Çatışmalar, Çatışma Çözüm Stilleri Ve Evlilik Doyumlarının Evlenme Şekli Değişkenine Göre Ortalama, Standart Sapma, Minimum ve Maksimum Puanları	66
Tablo 22: KKTC’de Yaşayan Evli Bireylerin Evlenme Şekillerine Göre Çatışma Düzeyleri, Çatışma Çözüm Stilleri ve Evlilik Doyumları Arasında Manidar Bir Farkın Olup Olmadığının Belirlenmesine Yönelik Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları.....	68
Tablo 23: KKTC’de Yaşayan Evli Bireylerin Evliliklerinde Yaşadıkları Çatışmalar, Çatışma Çözüm Stilleri ve Evlilik Doyumlarının Evlilik Süresi Değişkenine Göre Ortalama, Standart Sapma, Minimum ve Masimum Puanları	70
Tablo 24: KKTC’de Yaşayan Evli Bireylerin Evlilik Sürelerine Göre Çatışma Düzeyleri, Çatışma Çözüm Stilleri ve Evlilik Doyumları Arasında Manidar Farkın Olup Olmadığının Belirlenmesine Yönelik Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları	72
Tablo 25: KKTC’de Yaşayan Evli Bireylerin Evliliklerinde Yaşadıkları Çatışmalar, Çatışma Çözüm Stilleri ve Evliliklerinden Aldıkları Doyumlarının Çocuk Sahibi Olma Değişkenine Göre Ortalama, Standart Sapma, Minimum ve Masimum Puanları	74
Tablo 26: KKTC’de Yaşayan Evli Bireylerin Çocuk Sahibi Olup Olmalarına Göre Çatışma Düzeyleri, Çatışma Çözüm Stilleri ve Evlilik Doyumları Arasında Anlamlı Farkın Olup Olmadığının Belirlenmesine Yönelik Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları.....	75

Bölüm 1

GİRİŞ

1.1 Problem Durumu

Tüm dünyada olduğu gibi, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde de aile büyük önem taşımaktadır. Aile içi huzur ve mutluluk, mutlu nesillerin de gelişmesine olanak sağlamaktadır. Boşanma oranlarının hızla arttığı günümüzde aile ve aile danışmanlığının büyük önem kazandığı söylenebilir.

Gerek KKTC'de gerekse diğer ülkelerde yapılan araştırmalar boşanma oranlarının geçmiş yıllara göre hızla arttığını gösterir niteliktedir. KKTC mahkemeleri faaliyet raporunda yer alan geçtiğimiz son 9 yılın evlenme ve boşanma istatistikleri, boşanma oranlarının evlenme oranı ile neredeyse eşitlenmek üzere olduğunu göstermektedir. KKTC mahkemeleri faaliyet raporuna göre; 2009 yılında 1261 evlilik - 699 boşanma, 2010 yılında 1354 evlilik – 706 boşanma, 2011 yılında 1344 evlilik – 739 boşanma, 2012 yılında 1238 evlilik – 803 boşanma, 2013 yılında 1175 evlilik – 818 boşanma, 2014 yılında 800 evlilik – 829 boşanma, 2015 yılında 850 evlilik – 789 boşanma ve 2016 yılında 1214 evlilik – 841 boşanma gerçekleşmiştir (<http://www.mahkemeler.net/cgi-bin/faaliyet.aspx>. Erişim tarihi: 04.04.2017).

Toplum için oldukça önemli olan aile kavramı geçmişten günümüze kadar birçok araştırmacı tarafından çalışılmış ve tanımlanmıştır.

Özgüven (2009) aileyi, aynı yerde ikamet eden, maddi gelirlerini paylaşan, aralarında kan bağı ve evlilik bulunan hem sosyal hem de ekonomik bir kurum olarak tanımlamaktadır.

Aile toplumun temel taşlarından biridir ve ailenin oluşumunda evlilik günümüzde giderek önem kazanmaktadır. İnsanın gelişiminde büyük ölçüde rol oynayan, belli bir süreç sonucu meydana gelen ve insanın ihtiyaçlarını karşılayabileceği en doğal ilişki biçimi evliliktir. Kişinin her konuda doyum sağlaması, sorumluluklarını iyi ve doğru bir şekilde yerine getirmesi ve yaşadığı çevreye uyum sağlayarak toplum için yararlı bir birey olabilmesinde içinde bulunduğu evlilik ilişkisinin önemli katkıları bulunmaktadır (Çelik, 2006).

Evlilik ilişkisi içerisindeki çiftlerin yakındıkları birçok farklı problem vardır. Çiftlerin en çok şikâyet ettikleri problemlerin kaynağına bakıldığında, çatışma çözme ve problem çözümü gibi iletişim odaklı becerilerinin eksikliği göze çarpmaktadır. Çiftlerin yaşadıkları hem duygusal hem de davranışsal problemler, çiftlerin evlilik ilişkilerini olduğu kadar yaşam doyumlarını da etkilemektedir (Akgün ve Uluocak, 2010).

Evlilik kurumu toplum hayatı için son derece önemlidir. Eşler arası iletişim, etkileşim ve uyum sağlıklı ailelerin oluşumu ve sağlıklı nesillerin yetişmesinde temel unsurdur. Eşlerin evlilikteki mutlulukları, doyumları ve uyum düzeyleri yüksek olduğunda bu direkt olarak yetiştirecekleri çocuklarına aktarımlarını da olumlu yönde etkilemektedir (Kahraman, 2011).

Aile ve evlilik danışmanlığı alanında yapılan araştırmalardan görmekteyiz ki, araştırmacıların ilgisini çeken konuların başında eşler arasındaki uyum ve evliliklerinden aldıkları doyum gelmektedir. Eşler arasında yaşanan çatışmalar her

iki taraf için de hem psikolojik hem de fiziksel sağlıklarında yıpranmalara neden olmaktadır. (Koydemir, Selışık ve Tezer, 2005).

İnsanoğlu zamanla değişime uğrayan sosyal kurallar içerisinde bir aile kurmaya ihtiyaç duymuştur. Bir toplumun sağlıklı olabilmesi kurulan ailelerin nedenli sağlıklı olduğuna bağlıdır, bu da aileyi toplumun en önemli yapı taşı haline getirmektedir. Aile içerisinde oluşan gerek işlevsel gerekse yapısal bozukluklar direk olarak toplumun yapısına yansımaktadır (Şen, 2013).

İçinde yaşadığımız 21. Yüzyılda tüm dünya toplumlarında olduğu gibi KKTC toplumunda da ortaya çıkan sosyal, ekonomik ve kültürel değişiklikler bulunmaktadır. Bu durumun evlilik ilişkilerinin de değişmesine ve karmaşıklaşmasına neden olduğu görölmektedir.

1.2 Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, KKTC’de yaşayan evli bireylerin evlilik çatışmaları, çatışma çözüm stilleri ve evlilik doyumları arasında bir ilişki olup olmadığını incelemek ve bunların cinsiyet, aylık gelir, eğitim düzeyi, yaş, evlenme şekli, evlilik süresi ve ocuk sahibi olma değişkenlerine göre farklılık gösterip göstermediğini incelemektir.

1.3 Araştırmanın Önemi

Charles Dickens’in aile yaşantısının çok önemli olduğunu ve bir ülkenin kalkınıp yükselmesinin aile sağlığı ve sevgisine bağlı olduğunu savunmaktadır. Charles Dickens’in sözlerinden anlaşıldığı üzere evlilik, sağlıklı çocuklar ve sağlıklı toplum için son derece önemli bir olgudur (Öner, 2013).

Evlilik, bireylerin yaşamında ve bireyler için oldukça önemli olan ailenin oluşmasında çok büyük önem taşımaktadır. Evliliğin hem bireysel hem de toplumsal alanda pek çok işlevinin bulunması, artan boşanma ve ayrılma oranlarının bireyler,

aile ve toplum üzerinde etkili olup daha fazla sayıda insanı etkilemesi bugünlerde bu olguyu araştırmalar için daha önemli bir konu haline getirmektedir (Çelik ve Y. İnanç, 2009).

Literatüre baktığımızda evli bireylerin, evlilik çatışmalarının, çözüm stillerinin ve evlilik doyumlarının incelenmesi üzerine Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde yeterli sayıda çalışma bulunmadığı görülmektedir. Bu çalışmanın yapılmasındaki en önemli amaçlardan biri, evlilik yaşamı ve ailelerin hem birey hem de toplum için son derece önemli olması ve bu konuda yeterli sayıda araştırmanın yapılmamış olmasıdır. Bu çalışmanın sonucunda elde edilen verilerin hem ilerleyen zamanlarda bu konuda çalışacak olan araştırmacılara ışık tutacağını, hem de evli bireylerin evliliklerinde yaşadıkları çatışmalar, çatışma çözüm stilleri ve evlilik doyumları hakkında farkındalık kazanmalarına katkı sağlayacağını düşünmekteyim.

1.4 Problem cümlesi

KKTC'de yaşayan evli bireylerin yaşadıkları evlilik çatışmaları, çatışma çözüm stilleri ve evlilik doyumları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

1.5 Alt Problemler

1. KKTC'de yaşayan ve evli bireylerin, yaşadıkları evlilik çatışmaları, çatışma çözüm stilleri ve evlilik doyumları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
2. KKTC'de yaşayan evli bireylerin, cinsiyetlerine göre çatışma düzeyleri, çatışma çözüm stilleri ve evlilik doyumları arasında anlamlı fark var mıdır?
3. KKTC'de yaşayan evli bireylerin aylık gelir düzeylerine göre, çatışma düzeyleri, çatışma çözüm stilleri ve evlilik doyumları arasında anlamlı fark var mıdır?
4. KKTC'de yaşayan evli bireylerin eğitim düzeylerine göre, çatışma düzeyleri, çatışma çözüm stilleri ve evlilik doyumları arasında anlamlı fark var mıdır?

5. KKTC’de yaşayan evli bireylerin yaşlarına göre, çatışma dzeyeleri, çatışma çözüm stilleri ve evlilik doyumları arasında anlamlı fark var mıdır?
6. KKTC’de yaşayan evli bireylerin evlenme şekillerine göre, çatışma dzeyeleri, çatışma çözüm stilleri ve evlilik doyumları arasında anlamlı fark var mıdır?
7. KKTC’de yaşayan evli bireylerin evlilik sürelerine göre, çatışma dzeyeleri, çatışma çözüm stilleri ve evlilik doyumları arasında anlamlı fark var mıdır?
8. KKTC’de yaşayan evli bireylerin, ocuk sahibi olup olmalarına göre, çatışma dzeyeleri, çatışma çözüm stilleri ve evlilik doyumları arasında anlamlı fark var mıdır?

1.6 Sayıtlar

Araştırmaya katılacak bireylerin, Demografik Bilgi Formu, Evlilik Yaşamı Anketi, atışma zm Stilleri leği ve Evlilik Doyum leğini samimi bir şekilde cevaplayacakları varsayılmaktadır.

1.7 Sınırlılıklar

1. Araştırma için gerekli olan veriler araştırmada kullanılacak ve araştırmacı tarafından uzman görüşü alınarak hazırlanan Demografik Bilgi Formu, Hatipoğlu (1993) tarafından geliştirilen Evlilik Yaşamı Anketi, zen (2006) tarafından geliştirilen çatışma zm Stilleri leği ve elik (2006) tarafından geliştirilen Evlilik Doyum leği ile elde edilen verilerle sınırlıdır.
2. Araştırmanın evreni sadece KKTC’de yaşayan evli bireylerle sınırlıdır.

1.8 Tanımlar

1.8.1 Evlilik

Saxton (1982) evliliği, toplumdan topluma değişiklik gösteren, esas amacı aile oluşturmak ve neslin devamını sağlamak olan, bireylerin birbirlerine karşı sorumluluklarını yerine getirmek için söz verdikleri, iki insanın kalıcı bir beraberliğe başlamalarını sağlayan sosyal bir yapı olarak tanımlamaktadır.

1.8.2 Çatışma

Demiray (2008) çatışmayı iki veya daha fazla kişi veya grup arasında çeşitli kaynaklardan doğan anlaşmazlık durumu olarak tanımlamaktadır.

1.8.3 Evlilik Çatışması

Evlilik çatışması, evli olan çiftlerden birinin diğerinin ilgilerine müdahale etmeye kalkıştığında meydana gelen kişilerarası bir süreçtir (Doğan, 2010).

1.8.4 Çatışma Çözüm Stilleri

Çatışma çözüm stilleri, en genel anlamıyla kişilerin çatışma esnasında gösterdiği tepkiler bütünü anlamına gelmektedir (Öner, 2013).

1.8.5 Evlilik Doyumu

Evlilik doyumu, evli çiftlerin birbirlerine karşı gösterdikleri sevgi şekli, cinsel yönden sağladıkları tatmin ve aralarındaki iletişim biçimi gibi kişisel boyutlardan ve eşitlik, gelir, problemleri paylaşma gibi çevresel boyutlardan kişinin elde ettiği psikolojik tatmin olarak tanımlanabilir (Çağ ve Yıldırım, 2013).

1.9 Kısaltmalar

EYA	: Evlilik Yaşamı Anketi
EDÖ	: Evlilik Doyumu Ölçeği
ÇÇSÖ	: Çatışma Çözüm Stilleri Ölçeği
KKTC	: Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti

SPSS : Statistical Package for the Social Sciences

DBF : Demografik Bilgi Formu

Bölüm 2

KURAMSAL AÇIKLAMALAR VE İLGİLİ YAYINLAR

Bu bölüm; yapılan çalışma için önemli olan; evlilik, aile, evlilik çatışması, çatışma çözüm stilleri ve evlilik doyumu gibi kavramların tanımlarını, evlilik ve aile danışma kuramlarını ayrıca aile eve evlilik ile ilgili KKTC’de yapılan çalışmaları, evlilik doyumu, evlilik çatışması ve çatışma çözüm stilleri ve ile ilgili Türkiye’de ve yurt dışında yapılan çalışmaları içermektedir.

2.1 Evlilik

Geçmişten günümüze kadar olan süreç içerisinde evlilik üzerine birçok çalışma yapılmış ve evlilik kavramı birçok araştırmacı tarafından birbirine benzer nitelikte tanımlanmıştır.

Kayhan ve Yazıcıoğlu (2002), Evliliği, karşı cinsten iki kişinin birbirlerine bağlanmalarını ve birlikte yaşamalarını sağlayan bir sözleşme, içerisinde yaşanan toplum tarafından kabul gören bir ilişki biçimi olarak tanımlamışlardır. Fowers (1993) ise evliliği, bir kişinin benliğini bir başka kişi ile birleştirmesine olanak sağlayan, bireyin kişiliğini geliştirmesinde ve mutlu olmasında çok önemli rol oynayan bir birim olarak tanımlamaktadır. Evlilik, toplumdan topluma farklılık gösteren bir yapıya sahip, bir ailenin oluşması ve türünün devamının sağlanması için karşı cinsten iki kişinin hayatlarını birleştirmesi, dünyaya getirecekleri çocuklarına ve birbirlerine karşı görev ve sorumluluklarını yerine getirmek için karşılıklı olarak söz verdikleri evrensel bir kurumdur (Çelik ve Tümkeya, 2012).

Evlilik, bireyin genel sağlığını olumlu yönde etkileyen, onların hayatlarından daha çok doyum almalarını sağlayan bir kurumdur. Bir ailenin kurulması ve gelecek nesillerin yetişmesi toplumun en önemli unsurlarından biri olarak görülmekte ve bunun da evlilik sayesinde gerçekleştiği savunulmaktadır. Bu yüzden ki, evliliğin tüm toplum ve kültürlerde önemli bir kurum olduğunu söyleyebilmekteyiz (Larson ve Holman, 1994). Evliliğin bireyin hayatına, ekonomik yararın yanı sıra psikolojik ve sosyal olarak da birçok yararı vardır (Hünler ve Gençöz, 2003).

Stack ve Eshleman (1998), evli bireylerin yakın duygusal destek seviyelerinin daha yüksek, buna karşılık olarak depresyon eğilimlerinin daha düşük olduklarını belirtmektedir (Çağ ve Yıldırım, 2013). Buna paralel olarak Glenn (1991), evliliğin bireyin kişiliğinin gelişmesinde ve mutlu olmasında önemli rol oynadığını savunmaktadır (Çelik ve Tümkiye 2012).

Yukarıda bahsettiğimiz evlilik tanımlarına dayanarak evliliği; iki insanın hayatlarını birleştirmelerini ve birlikte yaşamalarını sağlayan, bireyin psikolojik, fizyolojik ve toplumsal ihtiyaçlarını karşılayabildiği, toplumun en önemli unsurlarından olan ailenin kurulması ve türün devamının sağlanmasında toplum tarafından kabul gören, bir ilişki biçimi, bir sözleşme olarak tanımlayabiliriz.

İnsan topluluklarının en belirgin özellikleri arasında evlenmek ve yuva kurmak önemli bir yer tutmaktadır. İnsandan insana değişmekle birlikte her birey evlilikten bir şeyler beklemektedir. Bireyler genellikle; evli insanların sayıca daha fazla olması, çocuk sahibi olmak istemeleri, cinsel doyum sağlayabilmeleri, evliliği bir ortaklık olarak görmeleri ve yalnızlıktan kurtulmak istemeleri gibi sebeplerden dolayı evlenmektedirler (Çaplı, 1992).

Aytaç ve Bayram (2006), evliliklerin genellikle bir eş seçme sürecinin sonucunda gerçekleştiğini ve bu seçimin ‘benzerlik’ ve ‘bütünleme’ olmak üzere

iki temel ilkeye dayandığını belirtmektedirler. Benzerlik ilkesinde; kişilik, ırk, yaş, toplumsal sınıf ve eğitim gibi özelliklerin benzerliklerine dayanılarak seçim yapılırken, bütümlenme ilkesinde birbirini tamamlayabileceği düşüncesine dayanarak özellikle kişilik yönünden farklı seçimler yapılmaktadır. Yapılan araştırmalar hangi ilkenin daha fazla kullanıldığını ortaya koyamamıştır ancak, sosyo-ekonomik sınıf, eğitim, din gibi özelliklerin aynı veya benzer olması evliliklerde daha az çatışmanın yaşanmasına neden olduğundan dolayı benzerlik ilkesinin daha yaygın olarak kullanıldığı yönünde izlenimler bulunmaktadır.

2.1.1 Evlilik Tipleri

Yaşamımızdaki birçok şeyin etkilendiği gibi, evlilik tipleri de toplumsal değişimden etkilenecek şekilde şekillenmiştir. Zaman içinde sosyal ve ekonomik ölçütler de göz önüne alınarak evlilik tipleri sınıflandırılmıştır (Yazıcıoğlu ve Kayhan, 2002).

Evlilik tipleri aşağıdaki şekilde sınıflandırılmaktadır;

- Eşlerin seçildiği çevre ya da sınıfa göre
 - Grup içi evlenme (Endogami)
 - Grup dışı evlenme (Exogami)
- Evlilik birliğini oluşturan eşlerin sayısına göre
 - Bir eşle evlilik (Monogami)
 - Birden çok eşle evlilik (Poligami)
- Yerleşim kuralına göre
 - Babayarı yerleşme
 - Anayarı yerleşme
 - Dayıyarı yerleşme
 - İki taraflı yerleşme
 - Ayrı yerleşme

- Soyun izlenmesine ilişkin kurallara göre
 - Maternal ana ailesi
 - Paternal baba ailesi (Yazıcıoğlu ve Kayhan, 2002).

Yazıcıoğlu ve Kayhan'ın yanı sıra; David Olson (1993), bir ile iki yıllık evli bin çifti gözlemleyerek evlilik tiplerini 9 katagoride toplamıştır. Bunlar;

- Kocanın yönlendirdiği bağımsız evlilik;

Bu evlilik tipinde erkek söz sahibidir, tartışma az olur ve en temel evlilik tipidir.

- Kocanın yönlendirdiği ortak evlilik;

İkinci genel tip olan kocanın yönlendirdiği ortak evlilik tipinde çift arasındaki duygusal ilişki orta düzeydedir ve çatışmalar erkeğin tercihleri yönünde çözüme ulaştırılmaktadır. Bu evlilik tipinde çiftler birbirlerinin aileleri ile iyi geçinmektedirler.

- Paylaşılmış liderlikte ortak evlilik;

Kararların ortak alındığı orta düzeyde aşkın ve çatışmanın bulunduğu evlilik tipidir. Üçüncü genel tip olan bu evlilik tipinde kararlar ortak alınmaktadır.

- Kadının yönlendirdiği bağımsız tip evlilik;

Kocanın ekonomik olanaklarının zayıf olduğu ve kadının tercihlerinin ön planda olduğu evlilik tipidir. Dördüncü genel tip olan bu evlilik tipinde koca hem kendi ailesi hem de eşinin ailesi ile iyi anlaşmaktadır

- Kocanın yönlendirdiği bağımlı evlilik;

Çiftler arasında en yoğun duygusallığın yaşandığı evlilik tipidir.

- Kadının yönlendirdiği cana yakın evlilik;

Ortalama düzeyde duygusal ilişkinin bulunduğu bu evlilik tipinde, kadın zaman zaman liderliğini kocası ile paylaşabilmektedir.

- Kadının yönlendirdiği yüzleştirici evlilik;

Bu evlilik tipinde kadın anne rollerini üstlenmekte ve yönlendirmektedir. Duygusal yakınlık orta düzeydedir ve her iki taraf ta birbirlerinin aileleri ile iyi geçinmektedir.

- Kocanın yönlendirdiği yüzleştirici evlilik;

Çok sık rastlanılmayan bu evlilik tipinde, erkek baskındır, kayınvalidesi ile anlaşamaz ve eşinin çalışmasını istemez.

- Kocanın yönlendirdiği çatışmalı evlilik;

Bu evlilik tipine de çok sık rastlanılmamaktadır. Kadın ailenin gelirinden memnun değildir. Çiftler birbirlerinin aileleri ile sorun yaşarlar (Kavuncu 2006).

2.1.2 Evlenme Şekilleri

Günümüzde tanışıp anlaşarak evlenme yaygın olmakla birlikte, gelenek ve göreneklerin hüküm sürdüğü bazı yörelerde farklı evlilik şekilleri uygulanmaktadır (Yazıcıoğlu ve Kayhan,2002). Yazıcıoğlu ve Kayhan (2002), evlenme şekillerini 4 grupta toplamışlardır. Bunlar;

- Görücü usulü evlilik
- Kız kaçırma yolu ile evlilik
- Beşik kertme
- Berder evliliği

Evlilik ve aile birbiri ile iç içe ve bağlantılı olan ancak birbirinden farklı iki konsepttir.. Özgüven (2001), aileyi bir topluluk veya örgüt, evliliği de hayatı birleştirmek, çocuk dünyaya getirmek ve büyütmek için yapılan bir antlaşma olarak açıklamaktadır.

2.2 Aile

Toplumun en önemli yapı taşlarından biri de ailedir. Aile birey ve toplum fonksiyonları için birincil derecede önem taşımaktadır. Sevgi ihtiyacı, bakım,

beslenme, eğitim, duygusal ve psikolojik gelişim, sağlıklı zihinsel gelişimini sürdürebilme ve kültürel değerleri kazanma gibi temel ihtiyaçlar aile sayesinde karşılanır.(<https://www.yumpu.com/tr/document/view/17933211/aile-ve-tuketici-hizmetleri-aile-yaps-megep>. Erişim tarihi: 05.07.2016).

Aile evrensel bir kurumdur ancak tek bir aile tanımı yapmak mümkün değildir (Kasapkara ve Kasapkara, 2014).

Amerikan Nüfus İdaresi (2005), aileyi en az iki kişiden oluşan, aralarında çocuk sahibi olma, evlilik, evlat edinme gibi bağlar olan ve aynı çatı altında yaşayan bireyler olarak tanımlamaktadır (<http://www.census.gov/>. Erişim tarihi: 05.12.2016).

Gladding (2012), buna karşılık olarak aile tanımının daha geniş kapsamlı yapılması gerektiği ve aileyi tanımlarken tanımda bulunacak unsurların tanım içerisine girecek öğeler kadar, tanımın dışlayacağı öğelere de dikkat edilmesi gerektiği üzerinde durmuştur.

Özgüven (2001)'e göre aile, aralarında evlilik veya kan bağı bulunan, aynı çatı altında yaşamlarını sürdüren, üstlendikleri rollerle birbirlerini etkileyen, yasal ve toplumsal bir kurumdur.

Aile içerisinde bulunduğu toplumsal düzenin en temel parçalarından biridir ve ait olduğu toplumun yapısına göre farklılıklar göstermektedir. Toplumun yapısına göre değişen bu aile değerleri bireyler tarafından yeni nesillere aktararak devamlılık sağlanır. Bireylerin yaşamlarından doyum sağlayabilmeleri ve yaşadıkları toplumun değerlerine uygun olarak yetişmeleri toplumun temel birimi olan ailede başlar. Aile sosyal bir örgüttür ve kendine özgü birçok özelliğe sahiptir (Özgüven, 2001).

Maclver ve Page ‘‘Society’’ isimli kitaplarında ailenin özelliklerini aşağıdaki gibi sıralamaktadırlar:

- 1) Aile Evrenseldir.

Evrensellik aile için önemi küçümsenemeyecek bir özelliktir.

2) Ailede duygusal bir temel vardır.

Ailenin kökeninde, nesli devam ettirme, anne-baba olma ve arkadaşlık duyguları yer almaktadır.

3) Aile, üyelerinin kişiliğini şekillendirme özelliğine sahiptir.

Bireyin kişiliğinin temelleri çocuklukta atılmaktadır ve ailenin çocukla olan iletişimleri onun kişiliğinin şekillenmesinde önemli rol oynamaktadır.

4) Ailenin sınırları bellidir.

Ailenin sınırları içerisinde bulunduğu sosyal yapıya göre belirlenmektedir.

5) Aile üyelerinin her birinin sorumluluğu bellidir.

Aile üyelerinin hem kendileri hem de ailenin diğer üyeleri için yapması gereken belli görevleri bulunmaktadır. Buna ek olarak her üyenin sosyal konumu gereği belli sorumlulukları vardır.

6) Toplumsal yapıda aileler çekirdek özelliği taşır.

Sosyal yapının büyük bir çoğunluğu aile ünitelerinden oluşsa da bu durum karmaşık modern toplumlarda farklılık göstermektedir ancak, ailenin sosyal sınıflar içerisinde yer yer çekirdek aile özelliğini devam ettirdiği görülmektedir.

7) Aile belirli toplumsal kurallara sahiptir.

Belirli toplumsal kurallar ve yasalara bağlı olarak varlığını sürdüren ailede, aileyi oluşturan eşlerin her biri de bu kural ve yasalara uymak zorundadır. Nasıl ki evlilik yasal bir yolla başlıyorsa yine yasal olarak sona erer.

8) Ailede süreklilik ve gelişim söz konusudur(Kavuncu, 2006).

Aile kurumu evrenselliğin yanı sıra süreklilik özelliğine de sahiptir ve her aile belirli yaşamsal evrelerden geçmektedir(Kavuncu, 2006).

2.2.1 Aile Türleri

Günümüzde her ailenin farklı yaşam stili bulunmakta ve bu da farklı aile türlerinin ortaya çıkmasına neden olmaktadır. Ortaya çıkan birçok aile tipi arasında en popüler olan aile tipleri şunlardır;

- 1) Çekirdek Aileler: Bu aile türü anne, baba ve çocuktan oluşmaktadır. Çekirdek ailelerin en belirgin özelliği çocuklarına kültürel gelenekleri, içerisinde buldukları toplumun örf ve adetlerini öğretmek onları geleneksel toplumsal rollere hazırlayan ve sosyalleşebilmelerini sağlayan bir yapıya sahip olmalarıdır.
- 2) Geniş Aileler: Geniş aileler çekirdek aileden farklı olarak anne, baba ve çocukların yanı sıra büyük anne ve büyük babalarında yer aldığı aile türüdür.
- 3) Çocuksuz Aileler: Çocuk sahibi olmak istemeyen veya bazı biyolojik nedenlerden dolayı olamayan ailelerdir. Bu aile türünde çiftler birbirlerine ve sosyal yaşamlarına daha çok zaman ayırmaktadırlar.
- 4) Tek Ebeveynli Aileler: Çocuğun bakımından ve gelişiminden sorumlu tek ebeveynin olduğu aile türüdür. Bu aile türünde çocuk ve ebeveyn arasında biyolojik bir bağın olması şart değildir.
- 5) Yeniden Evlenen Aileler: Daha önceden evlilik yapmış ve çocuk sahibi olan ebeveynlerin yeniden evlenerek eski evliliklerinden olan çocukları ile kurdukları aile türüdür.
- 6) Yaşlı Aileler: Uzun evlilik yaşantısı geçirmiş 65 yaş üzeri kişilerin oluşturduğu aile türüdür.
- 7) Gay/Lezbiyen Aileler: aynı cinsten iki insanın bir araya gelerek oluşturduğu aile türüdür. Bu aile türüne yasal olarak kurulmasının makul görüldüğü batı ülkelerinde daha çok rastlanmaktadır (Özabacı, N. Ve Erkan, Z., 2014)

2.2.2 Ailenin İşlevleri

Aile kurumu da diğer tüm kurumlar gibi insanlık tarihi boyunca önemli değişimler yaşamış ve bunun da ailenin diğer özelliklerine etki ettiği gibi işlevlerine de etki ettiği görülmektedir.

Ailenin tanımı yapılırken sadece yapısal durumu değil, onu toplumsal yapının en önemli unsurlarından yapan işlevlerinden de söz edilmelidir (Şentürk, 2008).

Ackerman (1958), ailenin işlevlerini biyolojik, ekonomik, psikolojik ve sosyolojik olmak üzere dört başlık altında toplamıştır (Kır, 2011).

Ackerman'ın yanı sıra Özgüven (2001), ailenin 7 temel işlevinin olduğunu belirtmektedir. Bu işlevler; üremek, statü sağlamak, ekonomik ihtiyaçların karşılanması, karşılıklı sevgi ve saygı ortamı yaratmak, boş zaman etkinlikleri gerçekleştirmek, aile üyelerinin birbirlerini korumaları ve cinsel açıdan doyum sağlamaktır.

Ailenin işlevlerini bütüncül bir bakış açısıyla ele alan Erkal ise ailenin işlevlerini, milli kültürü aktarmak, ekonomik, psikolojik ve biyolojik tatminin sağlanması, aile nüfusunun yenilenmesi ve çocukların sosyalleştirilmesi olarak sıralamaktadır (Erkal, 1987).

Kır (2011), yapmış olduğu çalışmada, ailenin işlevleri ile ilgili sosyoloji literatürünü taramış, günümüze kadar bu konuda çalışan bilim adamlarının görüşlerini tartışmış ve ailenin işlevlerini, psikolojik işlevler, eğitim işlevleri, biyolojik işlevler, ekonomik işlevler, kültürel işlevler ve toplumsal işlevler olmak üzere 6 grupta toplamıştır.

2.2.3 Sağlıklı ve Sağlıksız Aileler

Sağlıklı aile, ailedeki her bir bireyin gereksinimlerinin karşılandığı ve aile üyelerinin o aileye ait bir birey olmaktan memnun ve mutlu olduğu ailelerdir (Özgüven, 2001).

Cutlar ve Radford (1999), evlilik ilişkileri iyi, geleceğe pozitif bakan, iletişim becerilerine sahip ve sağlıklı iletişim kuran, çocuklarının güvenlik ve geleceğini düşünün aileleri sağlıklı aileler olarak tanımlamaktadır.

Aile kültürden kültüre farklılık gösteren bir kavram olmasına karşın, bu güne kadar yapılan araştırmalar göstermiştir ki hangi kültüre ait olursa olsun tüm sağlıklı aileler aynı özellikleri göstermektedirler (Gladding, 2011).

Gladding'e göre (2011) sağlıklı ailelerin ortak özellikleri;

- Aile üyelerine ve aileye bağlılık
- Karşılıklı kıymet bilme ve yakınlık
- Birlikte zaman geçirmekten keyif alma ve buna istekli olma
- Etkili ve sağlıklı iletişim kurma
- Dini/tinsel oryantasyonu yüksek
- Ortaya çıkan sorunlarla olumlu bir şekilde baş edebilme
- Aile üyelerini destekleme, onaylama ve cesaretlendirme
- Aile içerisindeki rollerde açıklık olarak sıralamaktadır.

Sağlıksız aileler ise, etkili iletişim becerilerine sahip olmayan, aile üyeleri arasında güçlü bir bağlılık bulunmayan kısacası sağlıklı aile özelliklerine sahip olmayan ailelerdir(Hamarta, Dilmaç ve Arslan, 2015).

2.3 Evlilik Ve Aile Kuramları

2.3.1 Psikodinamik Aile Terapisi

Psikodinamik aile terapisi, Sigmund Freud'un psikodinamik kuramının aile yaşamına uygun olarak değiştirilmesi ve yorumlanmasından meydana gelmektedir. Kuramın en önemli savunucusu Nathan Ackerman'dır. Ackerman'ın yanı sıra James Framo, Ivan Boszormenyi-Nagy ve Heinz Kohut gibi kuramcılar da Freud'un bireysel psikodinamik kuramının ailelere uyarlanmasında önemli katkı sağlamışlardır. Kuram Freud'un klasik çalışmalarına dayanmaktadır. Freud insan doğasını cinsellik ve saldırganlık gibi dürtülere dayandırır.

Psikodinamik aile Terapisi ailenin sosyal ve tarihsel yaşantısının önemi üzerinde durur ve ailenin geçmiş yaşantılarının şimdiyi etkilediğini savunur. Kuram çocukluk döneminde yaşanan bağlanma ve ilk yaşantıların, bilinçli veya bilinçsiz yaşanmasına bakmaksızın birey ve ailenin şimdi ve gelecek yaşantılarını etkilediği üzerinde durmaktadır. Kuram ayrıca yaşamın kişisel ve kişiler arası yanlarının birbirlerini nasıl etkilediği üzerinde durmaktadır. Psikodinamik Aile Terapisi'ne göre bireylerin kendileriyle ilişki kurma tarzları, başkalarıyla olan ilişki kurma tarzlarını da etkiler. Kuram buna paralel olarak, bireye geçmişte çevresi tarafından nasıl davranıldığının, bireyin kendini algılama ve kendine karşı olan davranışlarını da etkilemektedir.

Ackerman bireylerin ancak içinde yaşadığı bağlam içerisinde değerlendirildiği zaman bilinç dışı gereksinimlerinin tam olarak anlaşılacağı düşüncesini savunmaktadır ve bireyin içinde yaşadığı birincil bağlamın aile olduğunun üzerinde durmaktadır. Ackerman, aile üyelerini bir arada tutan ve bilinç dışı bir sürecin iş başında olduğu "bir arada tutucu patoloji" kavramı ile aile ve bilinç dışını birleştirmiştir.

Kuramın bir diğer anlayışı ise ‘nesne ilişkileri kuramı’dır. Bu anlayış bireyin sosyal ilişkileri ve dürtüleri üzerinde durması özelliğinden dolayı klasik Freudyen kuram ile aile terapisi arasında bir köprü oluşturmaktadır. Nesne ilişkileri, yoğun duygusal bağlanmaları olan kişiler arasındaki ilişkileri ifade eder. Söz konusu bağlamlar dışsal dünyada olabileceği gibi, kişinin ruhsal dünyasında da geçmişin önemli bir kalıntısı olarak bilinçdışı bir şekilde kendini gösterebilirler.

Psikodinamik aile Terapisi, aile ve bireylerdeki değişimleri anlamamanın en iyi yolunun, ailenin geçmiş yaşantılarının ve gelişiminin incelenmesi olduğunu vurgulamakta ve bunun da tedavinin temelini oluşturduğunu savunmaktadır. Kuram bağlamında gerek bireysel gerekse toplu olarak gerçekleştirilen terapötik müdahalelerin odak noktası bilinç ve bilinç dışı süreçlerdir (Gladding, 2011).

2.3.2 Bowen Aile Sistemleri Terapisi

Bowen Aile Sistemleri Terapisi’nin öncüsü olan Murray Bowen, bireylerin duygusal yaşantılarındaki özerkliklerinin düşündüklerinden çok daha az olduğunu, aslında kişilerin birbirlerine düşündüklerinden daha bağımlı olduklarını ve daha tepkisel davrandıklarını savunmaktadır. Bowen’a göre insan ilişkilerini yöneten ve insanların gereksinim duydukları 2 temel güç vardır. Bunlar bireysellik ve birlikteliktir. Bowen insanların bu 2 kutbu uzlaştırabilmesi için duygusallıklarını yönetebilmeleri gerektiğini yani Bowen’ın değişiyle ‘benliği ayırt etmeyi’ öğrenmeleri gerekmektedir (Gladding, 2011).

Bowen Aile Sistemleri Terapisi de Psikodinamik Aile Terapisi gibi, aile ve aile üyelerinin yaşadıkları değişimlerin anlaşılması için sözkonusu ailenin geçmiş yaşantılarının ve gelişiminin dikkate alınarak incelenmesi gerektiğini savunmaktadır. Bowen Aile Sistemleri Terapisi’nin Psikodinamik Aile Terapisi ile bir diğer ortak noktası ise bilinç ve bilinçdışı süreçlerin terapinin odak noktası olmasıdır. Bowen

bireylerin geçmiş yaşantılarının şimdiki yaşantılarını etkilediğini ve bireylerin geçmiş yaşantılarından edindikleri örüntülerini inceleyip düzeltmedikleri takdirde bu davranışlarını ilerideki aileleri içerisinde de devam ettireceklerini savunmaktadır (Kerr, 2003).

Bowen Aile Sistemleri Terapisi'nin savunduğu en önemli noktalardan biri de yaşıyor olmanın sürekli bir kaygıya sebep olduğudur. Söz konusu kaygı duygusal olabildiği gibi fiziksel de olabilmekte ve tüm canlılar tarafından hissedilebilmektedir. Ailelerin yaşadıkları kaygıları çocuklarına (gelecek nesillere) aktarış şekilleri, çocukların gelecekteki kaygı düzeylerini doğrudan etkilemektedir. Bowen'a göre ailede yaşanan sorun düzeyi birey ve ailelerde yaşanan sürekli kaygı düzeyi ile doğru orantılıdır (Gilbert, 2006).

Bowen aile ve bireylerin yaşadıkları bu kaygı ve duygusal süreçleri anlaşılabilir kılmak adına mantıksal açıdan bağıntılı 8 temel kavram ortaya koymuştur. Bunlar;

- Benliğin farklılaşması
- Çekirdek ailenin duygusal süreci
- Çok kuşaklı aktarım süreci
- Aile yansıtması
- Üçgenler
- Duygusal ilişkiyi kesme
- Kardeş konumu
- Toplumdaki duygusal süreç

Bowen Aile Sistemleri Terapisi teknik yönelimli bir terapi türü olmamakla birlikte kullandığı belli başlı teknikler şu şekildedir;

- Genogramlar

- Üçgeni bozma
- Sorular sorma
- Bireyden bireye ilişkiler
- Eve geri gidiş
- Benliğin farklılaşması (Kerr, 2003).

2.3.3 Yaşantısal Aile Terapisi

Yaşantısal aile terapisi 1960 yılında Hümanistik ve Varoluşçu felsefe temel alınarak ortaya çıkmıştır. Virginia Satır ve Carl Whitaker başta olmak üzere birçok uzman Yaşantısal aile terapisinin gelişmesine önemli katkı sağlamışlardır. Yaklaşımın savunucuları Gestalt terapi, Danışan merkezli terapi ve Psikodrama'dan oldukça etkilenmişlerdir(Gladding, 2011).

Esas odak noktası duygular olan Yaşantısal aile terapisi, bireylerin geçmişleri ile değil şimdi ve buradaki yaşantıları ile ilgilenmektedir. Kurama göre kişinin farkındalık düzeyi ve duygularını sağlıklı bir şekilde ifade edebilmesi bireyin hem kişisel hem de ailevi doyumunu sağlayan en önemli araçtır(Kane, 1994).

Yaşantısal aile terapisine göre, ailelerde yaşanan sorunların başlıca nedeni, aile üyelerinin duygularının farkında olmamaları veya duygularının farkında olsalar bile bunu bastırmalarıdır. Yaklaşım aile üyelerinin duygular hakkındaki bu eğiliminin aile içerisinde olumsuz bir etkileşim yarattığını ve aile üyelerini birbirlerinden uzaklaştırdığını savunmaktadır(Gladding, 2011).

Ailelerin etkileşim ve işlevlerini olumsuz etkileyen bu durumun ortadan kaldırılması ve ailenin sağlıklı bir aile olmasının sağlanabilmesi için aile üyelerine şimdi ve buradaki davranışları aracılığıyla farkındalık kazandırmak terapi sürecinin önemli bir özelliğidir (Simon, 2004).

Nichols (2013) içten dışa doğru ilerleyen bir olgu olarak gördüğü yaşantısal aile terapisinde terapistin düşen görevini, bireylerin bastırdıkları duygularını dürüst bir şekilde ortaya çıkarmalarını ve bu sayede de gerçekliğin güçlenmesini sağlayarak aile bağlarının daha sağlıklı ve sağlam bir hal almasını sağlamak olduğunu savunmaktadır.

2.3.4 Davranışçı ve Bilişsel Davranışçı Aile Terapisi

Davranışçı ve bilişsel davranışçı terapisinin en önemli savunucuları Gerald Patterson, Nail Jacobson ve Jhon Gottman'dır. En eski kuramlardan biri olan ve başlangıçta sadece bireylerin davranışlarına odaklanıp fonksiyonel olmayan davranışlarını istedik davranışlara dönüştürmelerinde bireylere yardımcı olmayı amaçlayan kuram, 1970 yılında bilişsel öğelerin davranışlar üzerindeki etkilerini de kurama katarak bilişsel- davranışçı kuramın ortaya çıkmasını sağlamıştır(Gladding, 2011).

Yaklaşım, davranışların nedenlerine değil, değişimine odaklanmaktadır. Kuramın en önemli varsayımı, tüm davranışların öğrenildiği ve aileleri de kapsayan tüm bireylerin davranışlarını belirleyen en önemli etkenin kişinin önceki pekiştirilmeleri olduğudur(Patterson, 1975).

Bilişsel davranışçı kurama göre davranışlar sonuçlarına bağlı olarak şekillenir ve yeni davranışlar sonucunda daha iyi bir ödül elde edilmedikçe bireyler eski davranışlarını sürdürmeye devam ederler(Gladding, 2011).

Davranışçı ve bilişsel davranışçı aile terapisini, bireylerde fonksiyonel olmayan davranışların sönmelerini ve bunun yerine belirli teknikler aracılığı ile (pekiştirme, kontrat v.b.) istedik davranışların kazandırılmasını amaçlamaktadır(Nichols, 2013). Kuramı diğer aile kuramlarından ayıran en önemli fark, tedavi sürecine tüm ailenin katılma zorunluluğunun olmamasıdır. Davranışçı ve bilişsel davranışçı aile

terapisinde genellikle aile bireylerinden biri ile çalışılır ve bu kişi genelde kadınlar olur. Bunun sebebi kadınların bu tarz terapötik süreçlere erkeklerden daha sıcak bakıyor olmasıdır (Dattilio, 2001).

2.3.5 Yapısal Aile Terapisi

Salvador Minuchin'in New York'ta bulunan fakir ve suç işleyen çocuklar için kurulan Wiltwyck yatılı okulundaki meslektaşlarıyla olan tecrübelerinden doğan Yapısal aile terapisi, ihtiyaçtan dolayı ortaya çıkan bir tedavi yöntemidir. Yapısal aile terapisi ortaya çıktığı yıllardan bu yana gittikçe daha çok kabul gören ve kullanılan bir yaklaşım haline gelmiştir. 1960 ve 1970 yıllarında Philadelphia Çocuk Rehberliği Kliniği'nde temel şeklini almış ve günümüzde ruh sağlığı alanında etkin bir şekilde uygulanmaktadır (Gladding, 2011).

Yapısal aile terapisinin en önemli iddalarından biri, bir kişide bulunan semptomların anlaşılabilmesi için en iyi yolun, aile etkileşim örüntülerinin incelenmesi olduğudur. Yaklaşımına göre aile içerisindeki semptomların giderilebilmesi, ailenin organizasyon ve yapısının değişime uğramasıyla mümkündür. Yapısal aile terapisine göre, her ailede aile bireylerinin birbiriyle olan etkileşimlerini düzenleyen ve görünmez olan bazı işlevsel gereklilikleri vardır ve bunlar ailenin yapısını oluşturmaktadır. Kuram iyi yapılanmış ailelerdeki üyelerin birbiri ile kolaylıkla iletişim kurabildiklerini, belirgin bir yapıya sahip olmayan ailelerde ise aile üyelerinin sağlıklı etkileşim kuramadıklarını savunmaktadır (Minuchin, 1974).

Yaşantısal aile terapisi ailenin bütününün yanında, ailede ortaya çıkan koalisyonlarla da ilgilenmektedir. Kuramın bir diğer önemli noktası ise, çeşitli aile görevlerinin yerine gelmesini sağlayan ve aile yapısını oluşturan alt sistemlerin varlığıdır. Ailenin şekillenmesi ve yapılanmasında önemli bir yere sahip olan bu alt

sistemler; Eş alt sistemi, ebeveyn alt sistemi ve kardeşler alt sistemidir (Simon, 2004).

2.3.6 Stratejik Aile Terapisi

Stratejik aile terapisinin en önemli temsilcileri Jay Haley ve Cloe Madanes'tir. Genellikle kısa süreli terapiler olarak bilinen Stratejik aile terapisi Milton Ericson'un ilkelerinden etkilenen bir kuramdır (Gladding, 2012).

Danışanların yaşadıkları problemler karşısında ne gibi çözüm yollarına başvurduklarının danışman tarafından belirlenmesi kısa süreli terapinin temel prensibidir. Bu belirlemenin yapılmasındaki esas amaç danışma sürecinde, daha önceden kullanıldığı belirlenen bu çözüm yollarından farklı çözüm stratejilerinin kullanılmasını sağlamaktır. Başka bir deyişle; stratejik aile terapisi süreci; önceden kullanılan çözüm yollarının belirlenmesi ve danışma sürecinde daha önce kullanılan çözüm yollarından farklı hatta çoğu zaman tam tersi çözüm stratejilerinin kullanılmasını içermektedir. Stratejik aile danışmanları aile hayatının belli boyutlarına odaklanmaktadırlar. Bunlar;

- Aile kuralları: Ailelerin kullandıkları açık ve gizil kurallar.
- Aile dengesi: Ailenin aksi gerekmedikçe aynı yaşam döngüsünü devam ettirme eğilimi.
- Değiş-Tokuşa dayalı etkileşim: Aile üyelerinin karşılaştıkları belli davranışlara belli tepkileri gösterme eğilimi.
- Yineleme prensibi: Aile üyelerinin etkileşimlerinin belli bir çerçeve içerisinde tekrar tekrar ortaya çıkması.
- Kişisel vurgu şekli: Aile üyelerinin etkileşim halindeyken kendi söylediklerine, karşı tarafın söylediklerinin sebep olduğunu düşünmesi.

- Simetrik ilişkiler ve karşılıklı-tamamlayıcı ilişkiler: Aile ilişkilerinin eşitlik gösterirken aynı zamanda eşitsizlik yani karşılıklı tamamlayıcılık ta göstermesi.
- Dögüsel nedensellik: Aile içerisinde yaşanan bir olayın başka bir olaya sebep olmadığı düşüncesidir (Gladding, 2012).

Stratejik aile terapistleri, yaptıkları şeylerin doğru olmadığını insanlara söylemin bir işe yaramadığını savunmakta ve ailelerin değişmesini sağlamanın duygu ve algıdan önce davranışları değiştirmekle mümkün olduğunu altını çizmektedirler. Stratejik aile terapistleri kişilerin her özel durumuna farklı bir müdahale geliştirdiklerinden dolayı en çok tekniğe dayalı kuram olarak anılmaktadır. Yeniden çerçeveselendirme, yönerge, paradoks, zora koşma, mış gibi yapma ve yerleştirme stratejik aile terapistleri tarafından en çok kullanılan tedavi teknikleridir (Gladding, 2012).

2.3.7 Çözüm Odaklı ve Öyküsel Aile Terapileri

Aile terapistleri arasında çözüm odaklı ve öyküsel aile terapistleri en son ortaya çıkan yaklaşımlardır. Çözüm odaklı aile terapistlerinin en önemli temsilcileri aynı zamanda Milton Erickson'un da öğrencileri olan Steve deShazer ve Bill O'Hanlon'dır (Gladding, 2011).

Çözüm odaklı aile terapistlerine göre aileler yaşadıkları sorunlar karşısında farkında olmadan kendilerine işlevsel olmayan çözüm yolları seçerler ve bu çözüm yollarının işe yarayacağı konusunda kendilerini inandırırılar. Yaklaşım işlevsel olmayan ailelerin bu yaşadıkları sorunlar karşısında sürekli etkili olmayan bu çözüm yollarını kullandıklarını ve dolayısı ile sorunlarını çözemeyip belli bir süre sonra tikanıp kaldıklarını savunmaktadır. Amacı aile üyelerinin benimsedikleri bu işlevsel olmayan çözüm yollarını(davranışları) ortadan kaldırmak ve yeni ve yaratıcı çözüm

yollarının bulunmasına yardımcı olmak olan çözüm odaklı aile terapinin de dikkat edilmesi gereken en önemli nokta neyin sorun olup neyin sorun olmadığına çok iyi belirlenmesidir (Berg ve Miller, 1992).

Kuramın bir diğer önemli noktası ise terapötik sürece alınan ailelerin sosyal, kültürel ve tarihsel özelliklerinin asla göz ardı edilmemesi gerektiğidir. Bunun yanında yaklaşım sorun yaşayan ailelerin aslında yaşadıkları sorunları çözecek güce ve yeteneklere sahip olduklarını, terapötik sürecin esas amacının da aileye sahip oldukları bu güç ve yetenekleri hakkında farkındalık kazandırmak ve etkili şekilde kullanabilmelerini sağlamak olduğunu savunmaktadır (Sinclair ve Monk, 2004).

Kuram büyük değişimlerin şart olmadığını, küçük değişimlerin de aileler için çok önemli olduğunu, bu küçük değişimlerin ailelere ilerleyebildiklerini gösteren birer pekiştirici görevi gördüğünü, böylece ailelerin daha da iyiye gidebileceklerine ve terapötik sürece karşı olan güvenlerinin artmasına neden olduğunu öne sürmektedir. Yapılan çalışmaları aileleri özgürleştirme süreci olarak gören Öyküsel aile terapisinin en önemli temsilcileri Michael White ve David Epston'dur. Yaklaşım, ailelerin paylaştıkları hikâyeler sayesinde oluştuğunu, sürdürüldüğünü ve dönüştürüldüğünü savunmaktadır. Evrensel kurallara karşı çıkan yaklaşımın esas amacı, ailelerin kendi bağımsız hikâyelerini oluşturmalarını sağlamak ve bu sayede ailelerin kendilerine özgü yaşam stratejilerini bulmalarını sağlamaktır. Bunun amacı, ailelerin daha önce göremediği çözüm yollarını keşfetmelerini ve olumlu yönde değişime uğramalarını sağlamaktır. Öyküsel aile terapisine katılan ailelere sorunlarını dışsallaştırmalı yönünde katkı sağlanır ve böylece aile üyelerinin birinde bulunan ve aile içerisinde olumsuzluk yaratan bir özellik kişisel olmaktan çıkarak, ailenin işbirliği içerisinde çözmesi gereken bir sorun haline alır. Bu da aile üyelerinin

birbirlerini suçlamaktan vazgeçmelerini ve ortadaki sorunu çözebilmek için soruna odaklanmalarını sağlar (Gladding, 2011).

2.4 Evlilik Çatışması

Literatüre baktığımızda evlilik çatışması ile ilgili birçok çalışmanın yapıldığını ve farklı biçimlerde tanımlandığını görmekteyiz.

Hatipoğlu (1993), evlilik çatışmasını, evli eşlerden birinin diğer eşin ilgilerine müdahalede bulunmaya kalktığıında meydana gelen kişiler arası bir süreç olarak tanımlamaktadır. Hatipoğlu'nun tanımına benzer olarak Tümer (1998)'de evlilik çatışmasını, evli eşlerden herhangi birinin diğerinin davranış ve eylemlerine müdahalede bulunmasından dolayı ortaya çıkan bir durum olarak tanımlamaktadır.

Bingol, (1996) ise evlilik çatışmasını çiftler arasında yaşanan, kişinin fizyolojik, psikolojik ve sosyolojik bakımdan tatmine ulaşmasını engelleyen olay ve sıkıntıların doğurduğu gerginlik olarak tanımlamıştır.

Bu tanımlara ek olarak Canary, Cupach ve Messman (1995) evlilik çatışmasını dönemsel ve de özel olarak iki farklı grupta ele almışlar ve buna bağlı olarak;

1. Dönemsel olmayan ve özel olmayan tanımlar
2. Hem dönemsel, hem de özel olmayan tanımlar
3. Dönemsel olmayan ancak özel olan tanımlar
4. Hem dönemsel, hem de özel tanımlar olmak üzere 4 farklı tanım ortaya koymuşlardır (Doğan, 2010).

Bu güne kadar yapılan araştırmalar evlilik çatışmasının tek bir sebebinin olmadığını birçok etkenin evliliklerde çatışmaya neden olabileceğini göstermiştir.

Ateş (2009) evlilik çatışmasının ilk sinyallerinin evlilik daha çok yeniyeen ortaya çıktığını ve eşlerin ilerleyen zaman içerisinde birbirlerinin hatalarını görmeye

başladıklarını belirtmekte ve eşlerin bu sorunları konuşup çözüme ulaştırmadıkları takdirde evliliğin ilerleyen yıllarında evlilik çatışmasının kaçınılmaz olduğunun altını çizmektedir.

Rice (1983), para ve cinselliğin evlilik çatışmasında rol oynayan en temel 2 problem olduğunu, bunun yanında eşlerin kişilik özelliklerinin, ailelerinin, dini ve felsefi görüşlerindeki farklılıkların da evlilik çatışmasına neden olabileceğini belirtmektedir (Doğan, 2010).

Buna benzer bir başka araştırmada ise yine evlilik çatışmasına sebep olabilecek birçok etken ortaya çıkmıştır. Bu etkenlerden ilki Rice (1998)'in de çalışmasında bahsettiği gibi kişilik özellikleridir. Kişilik özelliklerinin yanı sıra eşlerin en az birinde karşı tarafa karşı sevgi ve güvenin olmaması, geçmişte yaşananlar, yanlış anlama, işsizlik, istenmeyen gebelik ve yaşam koşulları gibi etkenler de çiftler arasında çatışma yaratan durumlardır (Doğan 2010).

2.5 Çatışma Çözüm Stilleri

Çatışma, sıklığı ve şiddeti değişmekle birlikte tüm yakın ilişkilerde yaşanan kaçınılmaz bir gerçektir. Gerek geçmişte, gerekse günümüzde yapılan araştırmaların birçoğunda araştırmacıların, çiftler arasındaki çatışmaların ortaya çıkış nedeninden çok, nasıl çözümlendiği ile ilgilendikleri açık bir şekilde görülmektedir.

Marry P. folett (1940) ‘hükmetme, uzlaşma ve bütünleştirme’ olmak üzere çatışma yönetim stratejilerini 3 temel başlık altında toplamış ve daha sonra bunlara ‘kaçınma ve ödün verme’yi de ekleyerek çatışma yönetim stratejilerini 5 başlık altında toplamıştır (Çınar, Özden, Özkur ve Çokay, 2014).

Blake Ve Mouton (1964) tarafından belirlenen kişiler arası çatışma çözüm stratejileri (işbirliği, rekabet, uzlaşma, uyma ve kaçınma) 1976 yılında Thomas

tarafından yeniden yorumlanmış ve kavramsal bir şema altında toplanmıştır (Rahim, 2002).

Blake ve Mounon tarafından belirlenen ve Thomas tarafından kavramsal bir şema ile yeniden yorumlanan bu 5 kişiler arası çatışma çözüm stratejileri şu şekilde açıklanmaktadır;

- **Kaçınma:** kaçınma bireylerin hem kendileri hem de karşı taraf için en az seviyede endişe yaşadıklarında seçtikleri yöntemdir. Bu yöntem kendini eylemsizlik veya görmemezlikten gelme olarak belli eder. İnsanların diğer yöntemlere göre daha fazla tercih ettikleri bu yöntemde ne kaçınmayı seçen taraf ne de karşı taraf tatmine ulaşmaz (Arslan, 2008).
- **Uzlaşma:** Uzlaşma bireyin hem kendisi hem de karşı taraf için orta düzeyde endişe duyduğu durumlarda kullanılan bir yöntemdir. Burada bireyler ortak bir noktada buluşmak için karşılıklı fedakârlık göstermektedir. Uzlaşma diğer tüm çatışma çözüm stratejilerinin ortasında yer alır ve çoğu zaman denge görevi görür (Rahim, 2002).
- **İşbirliği:** Bu yöntemde bireyler hem kendilerinin hem de karşı tarafın çıkarlarını gözeterek ortak bir karara varmaya çalışırlar. İşbirliği, kişiler arası çatışmaların her iki tarafın da memnun olabileceği şekilde çözülebileceğini gösteren bir yöntemdir (Çınar, Özden, Özkuk ve Çokay, 2014).
- **Rekabet:** Rekabet, bireylerin tıpkı “Kazan-Kaybet” yaklaşımında olduğu gibi, kendi çıkar ve beklentilerini daha çok önemsedikleri yöntemdir. Dolayısı ile bu yöntemde işbirlikçilik düşük, iddiacılık yüksek düzeydedir (Çınar vd. 2014).
- **Uyma:** Kaybet-kazan yaklaşımı olarak ta bilinen uyma yöntemi, bireyin karşı taraf için daha çok endişelendiğinde seçilen yöntemdir. Bu yöntemi seçen

birey karşı tarafın tatmini için kendi istek ve çıkarlarından ödün verir. Burada uyma yöntemini seçen bireyin bir nevi kendisini feda etmesi söz konusudur (Gross ve Guerrero, 2000).

Bir akşam yemeği esnasında sofrada olup bitenleri kayda alan Vuchinich (1987), elde ettiği kayıtlara dayanarak ailelerin yaşadıkları çatışmaları sona erdirmek için 4 teknik kullandıklarını belirlemiştir. Bu teknikler;

- Sonraya Bırakma: Hiç kimsenin kazanıp kaybetmediği, berabere biten çatışma çözüm stilidir. Bu teknikte eşler birbirlerine açıklamalar da aynı fikirde olmadıklarını anlarlar ve tartışmaya son verirler
- İtaat: Taraflardan birinin itaat veya pes ederek tartışmayı sonlandırmasına dayanan tekniktir.
- Geri Çekilme: Geri çekilme tartışmaya neden olacak konuşmayı yapmayı açık bir şekilde reddetme veya konu konuşulduğu esnada öfke ile konudan çekilme olarak kendini gösteren bir tekniktir.
- Uzlaşma: Tartışmanın yaşandığı her iki tarafın da fedakârlık yaptığı ve orta yolun bulunarak anlaşmanın sağlandığı bir tekniktir. (Wuchinich, 1987).

Birçok aile terapisti eşlerin çatışmalarında en etkili yolun uzlaşma tekniği olduğunu savunmaktadır. Buna karşı Vuchinich, yapmış olduğu çalışmalarla eş çatışmalarının sadece %14'ünün uzlaşma ile çözüme kavuştuğunu, %61'ininse sonraya bırakmayla çözümlendiğini ortaya çıkarmıştır (Öner, 2013).

2.6 Evlilik Doyumu

Evlilik doyumu bir evliliğin başarısını destekleyen en önemli kavramlardan biri olarak görülmekte ve yapılan evliliğin hem sağlıklı hem de başarılı bir şekilde ilerleyebilmesi için eşlerin evliliklerinden doyum sağlayabilmelerinin oldukça önemli olduğu düşünülmektedir.

Evlilik doyumu, evli bireylerin evliliklerinde, karşılıklı olarak iletişim biçimi ve sevgilerini birbirlerine gösteriş biçimleri gibi kişisel ve kararların alınmasında eşitlik, kazanç ve problemlerin paylaşılması, gibi çevresel boyutlardan aldıkları psikolojik tatmindir (Çağ ve Yıldırım, 2013).

Heyman, Sayers ve Bellack (1994), evlilik doyumunu, çiftler arasındaki ilişkinin kalitesi, uyumu, ilişkinin eşlere sağladığı mutluluk ve tüm bunların belirli bir uyum içerisinde ilişki boyunca devam etmesi olarak tanımlamaktadırlar.

Araştırmacıların bir kısmı evlilik doyumunu, evli olan bireylerin evlilikleri hakkında nasıl hissettikleri olarak tanımlar ve evlilikten alınan doyumun evlilikten sağlanan mutluluk ve tatmine bağlı olduğunu savunur (Glenn, 1990).

Tezer (1996)'ya göre evlilik doyumu, kişinin evliliğindeki gereksinimlerini ne derece karşıladığından çok, bu gereksinimleri ne derece karşıladığına dair algısıdır. Tezer ve Glenn'in tanımlarına paralel olarak Nichols'da (2005) evlilik doyumunu bireyin evlilik ilişkisinden sağladığı tatmin ve mutluluk derecesi olarak tanımlamaktadır.

Terry ve Kottman (1995), sağlıklı bir aile sistemi olan çiftlerin evliliklerinden daha fazla doyum aldıklarını ve daha uyumlu olduklarını belirterek, eşlerin aile bütçesine katkıda bulunmalarının, etkili iletişim kurabilmelerinin, aile ve çocuklarla ilgili görev ve sorumluluklarını yerine getirmesinin, eşlerin hem birbirlerine hem de çocuklarına karşı saygı ve değer göstermelerinin evlilik doyumunu birincil düzeyde etkilediğini vurgulamaktadır (Çelik ve İnanç, 2009).

2.7 Aile ve Evlilik ile İlgili KKTC'de Yapılan Çalışmalar

Lefkoşa'da yaşayan ve devlet memuru olarak görev yapan 382 evli bireyin katılımı ile gerçekleştirilen çalışmada Bayraktaroğlu (2007), farklı demografik özelliklere sahip olan evli bireylerin evlilik çatışmaları ve evlilik uyumlarını

incelemiştir. Araştırma sonucunda evlilik süresinin, eğitimin ve aylık gelirin arttıkça eşler arasındaki çatışmanın düştüğü saptanmıştır.

KKTC’de yapılan bir diğer çalışmada Yoldaş (2008), farklı demografik özelliklere sahip olan 180 aile ile çalışmış ve ailelerin ihtiyaçlarının neler olduğunu saptamıştır. Araştırma sonucunda ailelerin maddi ihtiyaç, sosyal destek ihtiyacı, ailesel destek ihtiyacı ve fiziksel ihtiyaçlarının diğer ihtiyaçlara göre daha önde olduğu saptanmıştır.

Eray (2011) yapmış olduğu araştırmada evli bireylere yönelttiği sorularla eğitim düzeyinin boşanma üzerinde etkili olup olmadığını araştırmıştır. Araştırma sonucunda eğitim düzeyinin boşanma üzerinde etkili olmadığı saptanmıştır.

Dinçyürek ve Uygarer (2012) üniversite öğrencilerinin duygusal arkadaşlıkları sırasında iletişimin evliliğe bakış açılarına olan etkisini araştırmışlar ve iletişim becerilerinin eş seçme sürecine büyük etkisi olduğunu saptamışlardır.

7-11 yaş aile eğitim programının annelerin genel evebeynlik yetkinlik düzeylerine etkisi başlıklı deneysel çalışmasında sayılır (2015), uygulanan aile eğitim programının annelerin yetkinlik seviyelerini artırdığını saptamıştır.

KKTC hapishanesinde bulunan tutuklu ve hükümlülerle yapmış olduğu çalışmada Karakaş Doğan (2012) aile bağları zayıf olan ve bölünmüş aileye sahip olan çocukların suça daha yatkın olduklarını saptamıştır.

2.8 Evlilik Çatışması ile İlgili Türkiye Ve Yurt Dışında Yapılan Çalışmalar

Hangi toplumdan, hangi kültürden olursa olsun tüm evli bireylerin zaman zaman çatışma yaşadıkları herkes tarafından bilinen bir gerçektir. Evlilik çatışmalarının geçmişten günümüze birçok araştırmacının da dikkatini çektiği ve çalışmalarına konu olduğu görülmektedir..

Tümer (1998) amacı; evli çiftler arasındaki etkileşimi bozduğu düşünülen çatışma odakları ve iletişim sorunlarını belirlemek olan çalışmada, çiftlerin çatışma noktalarını ve iletişim problemlerini incelemiştir. Araştırmanın örneklemini İzmir’de yaşayan 43 evli çiftten oluşmuştur. Yapılan çalışmada elde edilen sonuçlara göre, evli bireylerin aktif ve varoluş çatışma düzeyleri yaşlarına bağlı olarak olumlu yönde bir değişim göstermekte buna bağlı olarak ta bireylerin yaşları ilerledikçe çatışma düzeyleri azalmaktadır. Yaş ile ilgili olan sonuçlardan bir diğeri ise eşler arasındaki yaş farkının bireylerin çatışma düzeylerinde anlamlı düzeyde değişikliklere neden olmasıdır. En çok çatışma yaşayan çiftler, aralarında 3-5 yaş fark olan çiftlerdir.

Bireylerin çatışma düzeylerini azaltan bir diğeri öğrenim düzeyinin yüksek olmasıdır. Araştırma sonuçlarına göre öğrenim düzeyi yüksek olan çiftler, öğrenim düzeyi düşük olan çiftlere göre daha düşük çatışma düzeyine sahiptirler. Ayrıca evliliklerinin ideal bir evlilik olduğunu düşünen çiftlerin çatışma düzeyleri, bunun tersini düşünen çiftlere göre daha düşük çıkmıştır

300 evli kadın katılımcı ile yapılan bir diğeri çalışmada ise, kadın ve erkek ilişkilerinden doğan psiko-sosyal çatışma nedenleri ortaya konmuştur. Bu çatışma nedenleri ve yüzdeleri;

1. Eşlerin iletişim yetersizliğinden dolayı ortaya çıkan sorunlarını çözüme ulaştırmayıp sürüncemede bırakması (%94),
2. Eşlerin aile içerisindeki rol çatışmaları; kadına ve erkeğe düşen görevler konusunda anlaşamama (%93),
3. Eşlerin doğru iletişim kuramamalarından dolayı, ortak bir amaca yönelmeleri yerine birbirleri ile zıtlaşan davranışlarda bulunmaları (%90),

4. Evli bayanların eşleri tarafından insan olarak değer görmediklerinden şikayet etmeleri (%86),
5. Çiftin yakınları ve anne babalarının, evliliklerini olumsuz etkilemeleri (%56), olarak belirlenmiştir (Özügurlu, 1990).

Şendil ve Korkut, (2008), evli bireylerin, evlilik uyumunun ve evlilik çatışması düzeylerinin demografik değişkenlere göre farklılık gösterip göstermediğini araştırmışlardır. Araştırmanın örneklemini çalışmaya katılmaya gönüllü, İstanbul'un çeşitli semtlerinde yaşayan, evli, en az ilkokul mezunu ve eşiyle aynı evi paylaşan 112 kadın ve 59 erkek olmak üzere toplam 171 kişi oluşturmaktadır. Şendil ve Korkut (2008), yapmış oldukları bu çalışmada veri toplama aracı olarak Demografik Bilgi Formu, Evlilik Çatışması Anketi ve Çift Uyum Ölçeği kullanmışlardır. Evli bireylerin evlilik uyumu ve evlilik çatışması düzeylerinin demografik değişkenlere göre farklılık gösterip göstermediğini araştıran bu çalışmanın sonucunda; ekonomik seviyesi ve eğitim düzeyi düşük olan bireylerin evlilik uyumlarının da düşük olduğu, bunun yanında anlaşarak evlenen bireylerin de çift uyumlarının, görücü veya dönürcülük usulü ile evlenenlere kıyasla daha yüksek olduğu saptanmıştır. Araştırmadan elde edilen diğer bir sonuç ise; evlilik çatışmasının ve evlilikten meydana gelen çocuk sayısının evlilik uyumunu olumsuz yönde yordadığıdır.

Akgün ve Uluocak (2010), eşler arasındaki sağlıklı iletişim ile yaşanan problemlerden dolayı ortaya çıkan sorunları çözmek ve evli bireylerin evlilik doyumlarını artırmak için 12 oturumluk bir grup çalışması yapmış ve bu çalışmada Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Ankara İl Müdürlüğü'ne bağlı Mamak Belediyesi Toplum Merkezi'nden hizmet alan 23 ile 49 yaşları arasında toplam 12 ev hanımını örneklem olarak almıştır. Çalışmada araştırmacıların geliştirdikleri ve

katılımcıların sosyodemografik bilgilerini elde etmeye yönelik sorulardan oluşan Grup Öncesi Değerlendirme formu yanında, Evlilik Yaşam Ölçeği ile Evlilikte Sorun Çözme Ölçeği kullanılmış ve çalışma ön test–son test modeli kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Amacı, örneklem grubunu oluşturan kadınların evlilik yaşamlarına ve evliliklerinde yaşadıkları sorunları çözme becerilerine ilişkin farkındalıklarını artırmak olan grup çalışmasının sonucunda; grup sürecine katılan kadınların birçoğunun olumlu yönde değişim gösterdiği görülmüştür.

Doğan, (2010), tarafından Adana ili merkez ilçelerinde yaşayan 189’u kadın, 138’i erkek toplam 327 evli bireyin katılımı ile yapılan ilişki tarama modelindeki çalışmada, evli bireylerin sosyotropik ve otonomik kişilik özelliklerinin evlilik çatışması ile ilişkisine bakılmıştır. Araştırmada veri toplama amacı ile Demografik Bilgi Formu, Evlilik Çatışma Ölçeği ve Sosyotropi ve Otonomi Ölçeği kullanılmıştır. Araştırma sonucunda; evli bireylerin evlilik çatışmaları ile sosyotropik ve otonomik kişilik özellikleri arasında düşük düzeyde anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır.

2.9 Çatışma Çözüm Stilleri İle İlgili Türkiye’de ve Yurt Dışında Yapılan Çalışmalar

Evlilik toplumun temeli olan aile kurumunun önemli bir parçasını oluşturmaktadır. Evliliğin toplum için bu denli önemli olduğundan ki evlilikte yaşanan çatışmaların nasıl çözümlendiği araştırmacılar tarafından önem görmüş ve bu konuda birçok araştırma yapılmıştır.

Kinnier, Katz ve Burry (1991), evli çiftlerin evlilik çatışmalarını çözerken kullandıkları çatışma çözüm stillerini incelemişler ve 60 çiftin katıldığı bu araştırmanın sonucunda yaşam doyumu ve yüksek benlik saygısının evli çiftlerin çatışma çözümlerini yüksek düzeyde yordadığı bulunmuştur. Ayrıca çalışma sonuçlarına göre kadınların evlilik çatışmalarını eşlerine göre daha gerçekçi

çözümler kullanarak çözdükleri ortaya çıkmıştır. Araştırmadan elde edilen diğer bir sonuç ise, benlik saygısı ve evlilikten aldıkları doyumları yüksek olan çiftlerin eşleriyle aralarında olan çatışmaları çözmede daha istekli olduklarının görülmesidir.

Beştepe, Erbek, Saatçioğlu, Özmen ve Eradamlar (2010) yapmış oldukları çalışmada, Psikiyatrik yardım talebi olan, olmayan ve boşanma aşamasındaki çiftler arasında cinsiyet yönünden uyum, problem çözme becerisi, boyun eğici davranış ve öfke tutumunun karşılaştırılmasına bakmışlar ve araştırmanın sonucunda, kadın ve erkeklerin uyum sağlama, evlilikte yardım arama, problem çözme ve davranış özellikleri yönünden birbirlerinden farklılık gösterdiği ortaya çıkmıştır.

Hacı (2011), 203'ü kadın, 157'si erkek toplam 360 evli bireyle yapmış olduğu çalışmada, olumsuz ve itaat çatışma çözüm stillerinin evlilik uyumunu yordadığını, bunun yanında olumlu çatışma çözüm stili ve geri çekilmenin ise evlilik uyumunu yordamadığı sonucuna ulaşmıştır.

Çınar, Özden, Özkuk ve Çokay, (2014) yapmış oldukları "Büro yönetimi ve sekreterlik öğrencilerinin duygusal zeka düzeyleri ile çatışma yönetimi stratejileri arasındaki ilişki: Dumlupınar Üniversitesi örneği" adlı çalışmada, Büro Yönetimi ve Sekreterlik önlisans programında okumakta olan 172 öğrenciye kendi hazırladıkları ve 3 grup sorudan oluşan anketi uygulamışlardır. Araştırmaya katılan 172 öğrencinin 101'i bayan, 71'i ise erkektir. Araştırmanın sonucunda, duygusal zeka boyutlarından "kişilerarası beceriler" boyutunun Empati, kişilerarası ilişkiler ve sosyal sorumluluk alt boyutları, "uyumluluk" boyutunun problem çözme alt boyutu, "stresle başa çıkma" boyutunun stres yönetimi alt boyutu ve "genel ruh durumu" boyutunun iyimserlik alt boyutu ve çatışma çözüm stratejilerinin belirlenmesi arasında önemli bir ilişki olduğu belirlenmiştir. Araştırmadan elde edilen bir diğer sonuç ise,

araştırmaya katılan öğrencilerin çatışma çözüm stratejilerinden en çok ‘‘uyma’’ ve daha sonar ise ‘‘kaçınma’’ stratejisini kullandıklarıdır.

2.10 Evlilik Doyumuyla İlgili Türkiye’de ve Yurt Dışında Yapılan Çalışmalar

Evlilikten alınan doyumun, mutlu evlilikler ve sağlıklı ilişkiler için olmazsa olmaz bir kavram olduğu birçok araştırmacı tarafından belirtilmektedir.

Tezer (1986), eşlerin evliliklerinden sağladıkları genel doyumun, aralarında yaşanan çatışmaların sıklığı ve yarattığı gerginlik düzeyi ile ilişkili olduğundan yola çıkarak, eşler arasındaki çatışma davranışları ve evliliklerinden sağladıkları doyum arasındaki ilişki üzerine bir çalışma yapmıştır. Araştırmanın sonucuna göre, eşitlikçi ve çağdaş bir evlilik ilişkisi içerisinde olan eşlerin diğer evlilik ilişkileri içerisinde olan eşlere göre daha çok genel doyum sağladıkları görülmüştür. Araştırmadan elde edilen diğer bir sonuç ise, erkeklerin çatışma nedenini kendilerine yüklerken, kadınların çatışma nedenini eşlerine yüklemekte olduğudur.

Acar (1998) yapmış olduğu çalışmada çiftlerin bireysel özelliklerinin, bireysel sorunlarının ve evlilik çatışmalarının evlilik doyumuna olan etkisini incelemiştir. Araştırma sonucunda elde edilen bulgular; meslek, yaş, cinsiyet gibi demografik özelliklerin ve evlenme yaşı, şekli ve süresi gibi evlilik özelliklerinin evlilik doyumunu üzerinde bir etkisinin olmadığını göstermektedir.

Gökmen (2001), evli bireylerin eşlerine karşı bağımlılık ve kontrolcülük algılarının evlilik doyumunu ile ilişkisini incelemiştir. Araştırmadan elde edilen bulgular kadınların eşlerini erkeklere oranla daha bağımlı algıladıklarını ortaya koymuştur. Ayrıca beylerin kontrolcü olarak algıladıkları hanımlarla daha yüksek, bağımlı olarak algıladıkları hanımlara daha düşük evlilik doyumunu yaşadıkları

gözlemlenirken, kadınların eşlerine karşı olan kontrolcülük ve bağımlılık algılarının evlilik doyumlarını etkilemediği ortaya çıkmıştır.

Yapılan bir diğer çalışmada evlilikten alınan doyum ve çiftlerin algıladıkları benzerlik üzerine, cinsiyet, cinsiyet rolünü ve eğitim seviyesinin etkisini belirlemek istenmiştir. Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre, evlilik değişkeninin hem evlilikten alınan doyum hem de algılanan benzerlik algısı üzerinde etkisi bulunmaktadır. Eğitim düzeyine göre baktığımızda ise üniversite mezunu çiftlerin evlilik doyumları ve eşle algılanan benzerlik algısı lise mezunlarına göre daha yüksek bulunmuştur. Araştırmanın sonucunda evlilik doyumu ve eşle olan benzerlik arasında güçlü bir bağ olduğu ortaya çıkmıştır (Yaşın-Dökmen ve Tokgöz, 2002)

Eğeci (2007), evli bireylerin yaşadıkları çatışmalardan duydukları rahatsızlıklar, kendini veya eşini suçlama, çatışma davranışlarında benzerlik/farklılık ve evliliklerinden aldıkları doyum arasındaki fark ve ilişkiyi inceleyen bir çalışma yapmıştır. Araştırmanın sonucunda, çatışmadan rahatsız olan ve eşlerini suçlayan çiftlerin çatışma davranışlarını olduğundan farklı algıladıkları ve evlilik doyumlarının düşük olduğu görülmüştür.

Algaç ve Çatay (2007), evlilik süresinin, ilişki yürütme tutumlarına ve evlilik memnuniyetine olan etkisini incelemek için ilişki yürütme stratejileri modeli üzerine kurulu bir çalışma yapmışlardır. Araştırmada ilgili modele ait 5 strateji; sosyal çevrenin ilişkiye dâhil edilmesi, olumluluk, bağlılık, sorumlulukların paylaşılması ve açıklık stratejileri kullanılmıştır. Çalışma aynı zamanda çocuk sahibi olma ve cinsiyet farklılıklarının da evlilik doyumu ve strateji kullanımı üzerindeki etkilerinin de belirlemeyi amaçlamaktadır. Elde edilen bulgulara göre, strateji kullanımı ve evlilik doyumu evliliğin ilk yıllarında çok yüksekken, daha sonraki yıllarda düşmektedir. Uzun süren evliliklerde ise strateji kullanımı ve evlilik doyumu yeniden

artmaktadır. Araştırma sonucunda kadın ve erkekler arasında strateji kullanımı ve evlilik doyumu arasında anlamlı bir fark gözlenmemiştir. Araştırmanın bir diğer sonucu ise çocuğu olmayan çiftlerin evliliklerinden daha çok doyum aldıkları ve evlilik yürütme stratejilerini daha çok kullandıklarını ortaya koymaktadır.

Yılmaz ve Kalkan (2010), amacı evlilik öncesi ilişkileri geliştirme programının çiftlerin ilişki doyumuna etkisini belirlemek olan bir çalışma yapmışlardır. Araştırma 20 kişiden oluşan deney ve kontrol grupları ile gerçekleştirilmiş ve test tekrar test yöntemi kullanılarak yapılmıştır. Örneklem ve kontrol grubu seçilirken çiftlerin en az bir yıllık ilişki yaşamış olması ve yakın gelecekte evlenme planı yapması ölçüt olarak alınmıştır. Araştırma sonucunda, evlilik öncesi ilişkileri geliştirme programının evlenecek olan çiftlerin ilişki doyumlarını artırdığı ortaya çıkmıştır.

Çağ ve Yıldırım (2013), yaptıkları ilişki tarama modeli olan çalışmada, doyumu ele alarak evlilik doyumunu yordayan değişkenleri araştırmışlardır. Çalışmada değişken olarak, eğitim düzeyi, eş desteği, eşler arasındaki yaş farkı, cinsiyet, çocuk sayısı, evlilik süresi, gelir düzeyi, sorumlulukların paylaşımı ve cinsel yaşam memnuniyeti alınmış ve bu değişkenlerin evlilik doyumunu ne derece yordadığı araştırılmıştır. Araştırmanın örneklemini Ankara'da yaşayan ve çalışmaya gönüllü olarak katılan, 448 evli kadın ve 363 evli erkek toplamda 811 kişi oluşturmuştur. Çalışmada veri toplama aracı olarak Tezer (1986) tarafından geliştirilen Evlilik Yaşamı Ölçeği, Yıldırım (2004) tarafından geliştirilen Eş Destek Ölçeği ve araştırmacılar tarafından geliştirilen Kişisel Bilgi Formu kullanılmıştır. Araştırmada elde edilen veriler SPSS programında saçılma diyagramı ile incelenmiş ve araştırmanın sonucunda; cinsel yaşamdan alınan memnuniyet, eş desteği ve eğitim düzeyi değişkenlerinin evlilik doyumunu anlamlı düzeyde yordadığı, buna karşılık;

çocuk sayısı, eşler arasındaki yaş farkı, cinsiyet, evlilik süresi, gelir düzeyi ve sorumlulukların paylaşımı gibi değişkenlerin evlilik doyumunu anlamlı düzeyde yordamadığı ortaya çıkmış ve bu değişkenler aşamalı regresyon analizine alınmamıştır. Sonuç olarak algılanan eş desteği ve cinsel yaşamdan alınan memnuniyet değişkenleri ile evlilik doyumunu arasında pozitif yönde bir ilişki olduğu gözlemlenirken, eğitim düzeyi değişkeni ve evlilik doyumunu ile arasında negatif yönde bir ilişki olduğu görülmüştür.

Hamarta, Deniz, Dilmaç ve Arslan (2015), amacı evlilik içi ilişki ile evlilikteki yaşam doyumunun evli çiftlerin değerleri açısından incelenmesi olan bir çalışma yapmışlar ve araştırmanın evrenini Konya'da ikamet eden evli çiftlerden oluşturmuşlardır. Araştırmanın verileri, Schwartz Değerler Listesi, Evlilik Yaşamı Ölçeği ve Evlilikte Öz-Yetkinlik Ölçeği ile elde edilmiştir. Araştırmanın sonucunda değerler ölçeğinin alt boyutlarından olan güç, güven, yardımseverlik ve uyarılma ile evlilik yaşamı doyumunun pozitif yönde ve anlamlı bir ilişkisi olduğu bulunmuştur. Yine değerler ölçeğinin alt boyutları olan uyarılma, başarı, evrensellik uyum, hazcılık ve gelenekselliğin de evlilik doyumunu yordadığı bulunmuştur.

Bölüm 3

YÖNTEM

Bu bölümde, yapılan çalışmanın modeli, araştırmanın örnekleme, veri toplama araçları, verileri toplama süreci ve verilerin analizi ile ilgili bilgilere yer verilmiştir.

3.1 Araştırma Modeli

Bu araştırmada betimsel, ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Çalışmada KKTC’de yaşayan evli bireylerin yaşadıkları çatışma, çatışma çözüm stilleri ve evlilik doyumlarının cinsiyet, evlenme şekli, aylık gelir, eğitim düzeyi, evlilik yılı, yaş, çocuk sahibi olma değişkenleri bakımından anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğine, ayrıca KKTC’de yaşayan evli bireylerin evliliklerinde yaşadıkları çatışmalar, çatışma çözüm stilleri ve evlilik doyumları arasında bir ilişki olup olmadığına bakılmıştır.

Bilimsel araştırmalar, betimsel, ilişkisel ve müdahale araştırmaları olmak üzere 3 temel boyutta incelenebilir.

İlişkisel araştırma yöntemi farklı değişkenler arasındaki olası ilişkileri belirlemek ve muhtemel sonuçları tahmin etmek için kullanılan araştırma yöntemidir (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2009).

Betimsel araştırmalar olayı olduğu gibi araştıran ve mevcut durumu veya ilişkiyi tespit etmeye çalışan araştırma modelidir. Bu çeşit araştırmalar ele alınan olay ve durumları detaylı bir şekilde araştırmayı ve önceki olaylarla ilişkilerinin incelenmesini içermekte ve ne olduklarını betimlemeye çalışmaktadır (Tanrıöğen, 2009).

Amacı toplumların, olayların, nesnelere, kurumların doğa ve özelliklerini tanımlamak olan tarama yöntemi betimleyici bir araştırma yöntemi olmakla birlikte daha çok büyük örneklem üzerinde yapılan çalışmalarda kullanılan bir araştırma yöntemidir (Tanrıöğen, 2009).

3.2 Araştırma Grubu

Araştırma grubunu, KKTC'nin 5 ilinde (Gazimağusa, Lefkoşa, Girne, Güzelyurt ve İskele) rastgele örnekleme yöntemi ile gizlilik ve gönüllülük ilkeleri doğrultusunda seçilen 350 evli birey oluşturmaktadır. Örnekleme oluşturan bireylerin sosyo-demografik bilgilerinin dağılım ve yorumları aşağıda verilmiştir.

Tablo 1: Örnekleme Oluşturan Evli Bireylerin Yaşadığı İlçeye Göre Dağılımları

İlçe	n	%
Gazimağusa	177	50.6
Lefkoşa	42	12.0
Girne	37	10.6
Güzelyurt	42	12.0
İskele	52	14.9
Toplam	350	100

Tablo 1.'de görüldüğü gibi örnekleme oluşturan evli bireylerin %50.6'sı Gazimağusa, %12'si Lefkoşa, %10.6'sı Girne, %12'si Güzelyurt ve %14.9'u İskele ilçesinde ikamet etmektedirler.

Tablo 2: Örnekleme Oluşturan Evli Bireylerin Cinsiyetlerine Göre Dağılımları

Cinsiyet	n	%
Kadın	172	49.1
Erkek	178	50.9
Toplam	350	100

Tablo 2.'de görüldüğü gibi, çalışmaya katılan evli bireylerin %49.1'ini kadınlar, % 50.9'unu erkekler oluşturmaktadır.

Tablo 3: Örnekleme Oluşturan Evli Bireylerin Gelir Durumlarına Göre Dağılımları

Gelir	n	%
1.500 TL ve altı	4	1.1
1.500 – 2.000 TL arası	6	1.7
2.000 - 2.500 TL arası	24	6.9
2.500 – 3.000 TL arası	26	7.4
3.000 - 3.500 TL arası	70	20.0
3.500 TL ve üzeri	220	62.9
Toplam	350	100

Tablo 3'e baktığımızda, katılımcıların büyük çoğunluğunun (%62.9) 3.500 ve üzeri bir gelir durumuna sahip olduklarını görmekteyiz. Katılımcıların gelir durumlarını yüksekten alçağa doğru sıralayacak olursak, katılımcıların %62.9'unun 3.500 ve üzeri gelire, %20.0'inin 3.000 – 3.500 arası bir gelire, %7.4'ünün 2.500 – 3.000 arası bir gelire, 6.9'unun 2.000 – 2.500 arası bir gelire, %1.7'sinin 1.500 – 2.000 arası bir gelire ve %1.1'inin 1.500 TL ve altı bir gelire sahip olduklarını görmekteyiz.

Tablo 4: Örnekleme Oluşturan Evli Bireylerin Eğitim Durumuna Göre Dağılımları

Eğitim Durumu	n	%
İlkokul	30	8.6
Ortaokul	24	6.9
Lise	147	42.0
Üniversite	128	36.6
Yüksek Lisans-Doktora	21	6.0
Toplam	350	100

Çalışmaya katılan evli bireylerin eğitim durumuna baktığımızda katılımcılar arasında %42.0 oranla en çok lise mezunu olduğu görülmektedir. Bunu sırası ile %36.6 ile üniversite mezunu, %8.6 ile ilkokul mezunu, %6.9 ile ortaokul mezunu ve %6.0 ile yüksek lisans-doktora mezunu takip etmektedir.

Tablo 5: Örnekleme Oluşturan Evli Bireylerin Yaşa Göre Dağılımları

Yaş	n	%
18-24	7	2.0
25-31	73	20.9
32-38	101	28.9
39-45	85	24.3
46 ve üzeri	84	24.0
Toplam	350	100

Tablo 5.'te görüldüğü üzere çalışmaya katılan evli bireylerin %2.0'ı 18-24 yaş arasında, %20.9'u 25-31 yaş arasında, %28.9'u 32-38 yaş arasında, %24.3'ü 39-45 yaş arasında ve %24.0'ı ise 46 yaş ve üzerindedir.

Tablo 6: Örnekleme Katılan Evli Bireylerin Evlenme Şekillerine İlişkin Dağılımları

Evlenme Kararı	n	%
Kendi seçimim, ailemin onayıyla	254	72.6
Görücü usulüyle, kendi kararım	45	12.9
Görücü usulü, ailemin kararıyla	25	7.1
Ailemin karşı çıkmasına rağmen	7	2.0
Kendi kararım ve ailemin bilgisi dışında	13	3.7
Diğer	6	1.7
Toplam	350	100

Çalışmaya katılan evli bireylerin evlenme kararlarına ilişkin dağılımları tablo 6'da görülmektedir. Çalışmaya katılan evli bireylerin büyük kısmı %72.6 oranla evlilik kararlarını kendi seçimleri ve ailelerinin onayı yapmışlardır. Bunu sırası ile %12.9 ile görücü usulü, kendi kararım, %7.1 ile görücü usulü ailemin kararı, %2.0 ile ailemin karşı çıkmasına rağmen ve %1.7 ile kendi kararım, ailemin bilgisi dışında izlemektedir.

Tablo 7: Örnekleme Oluşturan Evli Bireylerin Çalışma Durumuna Göre Dağılımları

Çalışma Durumu	n	%
Evet	308	88.0
Hayır	42	12.0
Toplam	350	100

Tablo 7.'de çalışmaya katılan evli bireylerin çalışma durumlarına göre dağılımları verilmiştir. Katılımcıların %88.0'i çalışmakta, %12.0'si ise çalışmamaktadır.

Tablo 8: Örneklemi Oluşturan Evli Bireylerin Mesleklerine Göre Dağılımları

Meslek	n	%
Çalışmıyor	42	12.0
Özel Sektör	115	32.8
Serbest Meslek	76	21.7
Devlet Sektörü	117	33.4
Toplam	350	100

Tablo 8'de görüldüğü gibi, çalışmaya katılan evli bireylerin %12.0'ı çalışmıyor, %32.8'i özel sektörde çalışıyor, %21.7'si serbest mesleğe sahip ve %33.4'ü ise devlet sektöründe çalışmaktadır.

Tablo 9: Örnekleme Katılan Evli Bireylerin Evlenme Şekillerine İlişkin Dağılımları

Evlenme Kararı	n	%
Kendi seçimim, ailemin onayıyla	254	72.6
Görücü usulüyle, kendi kararım	45	12.9
Görücü usulü, ailemin kararıyla	25	7.1
Ailemin karşı çıkmasına rağmen	7	2.0
Kendi kararım ve ailemin bilgisi dışında	13	3.7
Diğer	6	1.7
Toplam	350	100

Çalışmaya katılan evli bireylerin evlenme kararlarına ilişkin dağılımları tablo 9'da görülmektedir. Çalışmaya katılan evli bireylerin büyük kısmı %72.6 oranla evlilik kararlarını kendi seçimleri ve ailelerinin onayı yapmışlardır. Bunu sırası ile %12.9 ile görücü usulü, kendi kararım, %7.1 ile görücü usulü ailemin kararı, %2.0 ile ailemin karşı çıkmasına rağmen ve %1.7 ile kendi kararım, ailemin bilgisi dışında izlemektedir.

Tablo 10: Örnekleme Katılan Evli Bireylerin Evlilik Sürelerine İlişkin Dağılımları

Evlilik Süresi	n	%
3 yıldan az	64	18.3
3-6 yıl	62	17.7
6-9 yıl	38	10.9
9-12 yıl	35	10.0
12-15 yıl	46	13.1
15 yıl ve üzeri	105	30.0
Toplam	350	100

Tablo 10.'da görüldüğü gibi çalışmaya katılan evli bireylerin %18.3'ü 3 yıldan az, %17.7'si 3-6 yıl, %10.9'u 6-9 yıl, %10.0'ı 9-12 yıl, %13.1'i 12-15 yıl ve %30.0'ı ise 15 yıl ve üzeri bir evlilik yaşantısına sahiptirler.

Tablo 11: Örnekleme Oluşturan Evli Bireylerin Çocuk Sahibi Olup Olmamlarına İlişkin Dağılımları

Çocuk Olup Olmadığı	n	%
Evet	287	82.0
Hayır	63	18.0
Toplam	350	100

Tablo 11.'de görüldüğü üzere katılımcıların %82.0 oranla büyük bir kısmı çocuk sahibi iken, %18.0'lık bir bölümü ise çocuk sahibi değildir.

3.3 Veri Toplama Araçları

Yapılan araştırma kapsamında KKTC'de yaşayan evli bireylere demografik bilgi formu, evlilik yaşamı anketi, evlilik çatışması anketi ve evlilik doyumu ölçeği doldurtulmuştur.

3.3.1 Kişisel Bilgi Formu

Demografik bilgi formu araştırmacı tarafından çalışmaya özel olarak ve 3 farklı uzman görüşü alınarak hazırlanmıştır. Söz konusu form KKTC'de yaşayan evli bireylerin yaşadıkları şehir, cinsiyet, eğitim durumu, evlenme kararı, evlilik süresi,

çocuk sahibi olma ve aylık kazanç gibi demografik özelliklerin sorulduğu toplam 9 sorudan oluşmaktadır.

3.3.2 Evlilik Yaşamı Anketi

Evlilik yaşamı anketi Hatipoğlu (1993) tarafından evli eşler arasındaki anlaşmazlık konularını belirlemek amacı ile geliştirilmiştir. Ölçek toplam 70 sorudan oluşmaktadır.

Ölçekteki soruların her biri eşler arasındaki ayrı bir çatışma konusunu içermektedir. Tüm sorularda ilk olarak eşlere sorudaki çatışma konusunun ilişkilerinde mevcut olup olmadığını işaretlemeleri istenmekte ve mevcut ise 1, mevcut değil ise 0 olarak puanlanmaktadır. Katılımcılardan ilişkilerinde mevcut olduğunu işaretledikleri her bir soru için, sorunun içerdiği çatışma konusunun sıklığını belirlemek amacı ile ‘‘yılda 1 veya 2 kez’’ / ‘‘ayda 1 veya 2 kez’’ / ‘‘haftada 1 veya 2 kez’’ ve ‘‘günde 1 veya 2 kez’’ seçeneklerinden birini işaretlemeleri istenir ve bu seçenekler de sırası ile 1, 2, 3 ve 4 puan olarak hesaplanır. Ölçekte evlilik çatışma konularının sıklık ve yaygınlığını belirlemek amacı ile 2 skor hesaplanmaktadır. Bunlar; Çatışma Sıklığı Puanı ve Çatışma Yaygınlık Puanı’dır. Çatışma yaygınlık puanı ölçeği uygulayan her bir eş tarafından ilişkilerinde mevcut olduğu bildirilen çatışma konularının toplanmasıyla hesaplanır ve puanı 0 ile 70 arasında değişir. Çatışma sıklık puanı ise partnerlerin ilişkilerinde mevcut olduğunu söyledikleri her bir çatışma konusundan aldıkları puanların toplamının çatışma yaygınlık puanına bölünmesi ile hesaplanır. Çatışma sıklık puanı 1 ile 4 arasında değişiklik gösterir.

Ölçeğin geçerlik çalışmaları sonucunda Crombach Alfa değeri .91 olarak belirlenmiştir. Yine ölçeğin yapı güvenirliği için hazırlanan anket 35 evli ve 10 boşanmış çifte uygulanmıştır. Uygulama sonucunda evli ve boşanmış çiftlerin

çatışma yaygınlık puanı ortalamaları arasındaki fark anlamlı bulunmuştur (evli s.d=10.15; boşanmış s.d=10.75; $t=3.14$; $p<.05$). Aynı şekilde evli ve boşanmış çiftlerin çatışma sıklık puanlarının ortalamaları arasında da anlamlı bir fark olduğu sonucuna ulaşılmıştır (evli s.d=.87; boşanmış s.d=.67; $t=3.03$; $p<.05$)(Hatipoğlu,1993).

3.3.3 Çatışma Çözüm Stilleri Ölçeği

Çatışma Çözüm Stilleri Ölçeği Özen tarafından evli bireylerin çatışma çözüm stillerini ölçmek amacı ile geliştirilmiştir. Ölçek evli bireylerin 4 çatışma çözme stillerini ölçmektedir. Bu stiller; olumlu çatışma çözüm, olumsuz çatışma çözüm, boyun eğme ve geri çekilmedir (Özen, 2006).

Ölçek 25 madde içermektedir. 5, 9, 11, 13, 22 ve 24 numaralı maddeler olumlu çatışma çözüm stillerini, 1, 6, 8, 12, 14, 16 ve 25 numaralı maddeler olumsuz çatışma çözüm stillerini, 2,4,7,17,19 ve 20 no'lu maddeler boyun eğme ve 3,10,15,18,21,23 no'lu maddeler ise geri çekilmeyi içermektedir. Anketin toplam bir skoru ulunmamakta, skor alt skalaların skoruna bağlı olarak hesaplanmaktadır. Ölçekteki 4 faktörün 3'ü 6'şar madde içermektedir ve toplam skorları maksimum 36'dır. 7 madde içeren olumsuz çatışma çözme stilinin maksimum skoru ise 42'dir (Özen, 2006).

Özen'in yapmış olduğu çalışmada, olumsuz çatışma çözme stilinin toplam varyansın %16.93'ünü, olumlu çatışma çözme stilinin varyansın % 13.07'sini, boyun eğmenin toplam varyansın %11.33'ünü ve geri çekilmenin %11.01'ini açıkladığı saptanmıştır. Yine sırasıyla faktörlerin cronbach alfa değerleri .75, .77, .81 ve .75 olarak bulunmuştur. Ayrıca maddelerin faktör yüklemeleri .46'dan .76'ya kadar değişiklik göstermektedir (Özen, 2006).

3.3.4 Evlilik Doyum Ölçeği

Evli bireylerin evliliklerinden sağladıkları doyumu ölçmek amacı ile Metehan Çelik tarafından geliştirilen, likert tipi bir ölçektir. Ölçekte 5 olumlu 8 olumsuz toplam 13 maddede bulunmaktadır. Ölçeğin uygulanacağı katılımcılardan “bana, hiç uygun değil” ve “bana, tamamen uygun” arasında olan seçeneklerden birini işaretlemeleri istenmektedir. Ölçekte bulunan olumsuz anlam içeren sorular tersten puanlanmaktadır. Ölçekten alınabilecek en yüksek puan 65 en düşük puan ise 13’tür. Ölçek “aile”, “cinsellik” ve “benlik” olmak üzere 3 faktörlü bir yapıya sahiptir. Ölçeğin geliştirme çalışmaları aşamasında yapılan çalışmalar sonucunda hem tüm ölçeğin hem de alt ölçeklerindeki maddelerin toplam puan korelasyonları, cronbach alfa değerleri ve test tekrar test katsayılarının fazla çıktığı görülmüştür. Elde edilen bu sonuç aile 1. alt boyut (aile) için .83, 2. alt boyut (cinsellik) için .80 ve 3. Alt boyut (benlik) için ise .74 olarak belirlenmiştir. Aynı zamanda ölçeğin cronbach alpha iç tutarlılık katsayısı ise .83 olarak belirlenmiştir (Çelik, 2006).

3.4 Verilerin Toplanması

Araştırma için gerekli olan veriler araştırmada kullanılan “evlilik yaşamı anketi”, “çatışma çözüm stilleri ölçeği” ve “evlilik doyum ölçeği” uygulanan evli bireylerin ölçeklere verdikleri cevaplardan oluşmuştur. Her birinin başında amacı ve nasıl doldurulması gerektiğine dair kısa açıklamaların bulunduğu ve araştırmada kullanılan üç ölçek bir araya getirilerek bir ölçek bataryası oluşturulmuştur. Araştırmacı tarafından hazırlanan yönerge ise bu ölçek bataryasının başına eklenmiştir. Hazırlanan ölçek bataryası KKTC’nin beş ilinde (Lefkoşa, Girne, Gazimağusa, İskele, Güzelyurt) araştırmacı tarafından evli bireylere dağıtılmış ve bu sayede araştırma için gerekli olan veriler elde edilmiştir. Veri toplama süreci gizlilik ve gönüllülük ilkeleri çerçevesi içerisinde gerçekleştirilmiştir.

Hazırlanan ölçek bataryası KKTC'nin her iline 100 adet olmak üzere toplamda 500 adet olarak hazırlanmış ve hazırlanan ölçek bataryalarının 448 tanesi KKTC'de yaşayan evli bireylere dağıtılmıştır. Dağıtılan 448 ölçek bataryasının 98 tanesi eksik doldurulduğundan dolayı araştırmaya dâhil edilmemiş ve sonuç olarak 350 adet ölçek bataryası ile araştırmanın analizleri gerçekleştirilmiştir.

3.5 Verilerin Analizi

Bu araştırma nicel bir çalışma olup elde edilen veriler SPSS 20 paket programı aracılığıyla değerlendirilmiştir.

Çalışmanın amaç, problem ve alt problemlerine uygun olacak şekilde, Pearson Momentler Çarpımı ve Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) uygulanmıştır. Ayrıca 2 grup arasındaki farkın anlamlılık derecesini belirlemek için Post-Hoc testi olarak Tukey Testi uygulanmıştır.

Pearson Momentler Çarpımı iki veri grubu arasındaki ilişkinin yön ve miktarını belirlemek amacı ile yapılan istatistiksel bir işlemdir.

Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) iki den fazla ilişkisiz örneklem grubunun ortalamalarından en az ikisinin aralarında anlamlı bir farkın olup olmadığına dair yapılan analiz yöntemidir.

Bölüm 4

BULGULAR

Bu bölümde, araştırmanın problem ve alt problem cümleleri doğrultusunda yapılan analizlerden elde edilen bulgular ve bu bulgular doğrultusunda oluşturulan çalışmanın alt problemlerine ait tablo ve yorumlar yer almaktadır.

4.1 Çalışmanın Alt Problemlerine İlişkin Bulgular

4.1.1 KKTC’de Yaşayan Evli Bireylerin Yaşadıkları Çatışma Düzeyleri, Çatışma Çözüm Stilleri ve Evlilik Doyumları Arasındaki İlişkiye Yönelik Bulgular

Evli bireylerin çatışma düzeyi puanları, çatışma çözümüleme stilleri puanları ve evlilik doyum puanları arasında manidar bir ilişkinin var olup olmadığına yönelik bulgular tablo 12’de sunulmuştur.

Tablo 12: EYÖ, ÇÇSÖ Ve EDÖ Ölçeklerinin Alt Ölçek Puanları Arasındaki İlişkiyi Belirlemek Amacıyla Yapılan Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Katsayısı Sonuçları

	1	2	3	4	5	6	7
1 Çatışma Sıklığı	-						
2 Çatışma Yaygınlığı	-,384**	-					
3 Olumlu Çatışma	,059	,121*	-				
4 Olumsuz Çatışma	,218**	-,301**	,150**	-			
5 Boyun Eğme	,175**	,049	,495**	-,043	-		
6 Geri çekilme	,253**	-,046	,398**	,224**	,619**	-	
7 Evlilik Doyumu	-,350**	,360**	,242**	-,370**	,178**	,006	-

*p<,05 **p<,01

EYÖ, ÇÇSÖ ve EDÖ ölçeklerinin alt ölçek puanları arasındaki ilişkiyi saptamak amacıyla yapılan analiz sonucunda, istatistiksel açıdan anlamlı ilişkiler olduğu saptanmıştır. Tablo 12 incelendiğinde, çatışma yaygınlığı alt ölçeği ile çatışma sıklığı alt ölçeği arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki olduğu ($r = -,384, p < .01$) görülmektedir. Olumlu çatışma alt ölçeği ile çatışma sıklığı alt ölçeği arasında anlamlı bir ilişki olmadığı ($r = ,59, p < .05$) tablo 12 de görülmektedir. Olumlu çatışma ve çatışma yaygınlığı arasında ,121 düzeyinde anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($r = ,121, p < .05$). Olumsuz çatışma alt ölçeği ile çatışma yaygınlığı alt ölçeği arasında anlamlı bir ilişki olduğu ($r = ,218, p < .01$) belirlenmiştir. Olumsuz çatışma ile çatışma yaygınlığı arasındaki ilişkiye baktığımızda aralarında -,301 düzeyinde negatif yönde manidar bir ilişki olduğu ($r = -,301, p < .01$) ortaya çıkmıştır. Olumlu çatışma çözüm ile olumsuz çatışma çözüm arasında anlamlı bir ilişki olduğu ($r = ,150, p < .01$) gözlenmektedir. Boyun eğme ile çatışma sıklığı arasında ,175 düzeyinde manidar bir

ilişki olduğu ($r=,175,p<.01$) tespit edilmiştir. Tablo 12’de yer alan verilere bakıldığında boyun eğme ile çatışma yaygınlığı arasında manidar bir ilişki olmadığı ($r=,049,p>.05$) görülmektedir. Boyun eğme ile olumlu çatışma arasında ,495 düzeyinde manidar bir ilişki belirlenmiştir ($r= ,495,p<.01$). Boyun eğme ile olumsuz çatışma arasında manidar bir ilişki bulunamamıştır ($r= -,043,p>.05$). Geri çekilme alt ölçeği ile çatışma sıklığı alt ölçeği arasındaki ilişkiye baktığımızda ,253 düzeyinde anlamlı bir ilişkinin var olduğunu ($r=,253,p<.01$) görmekteyiz. Analiz sonuçlarına göre geri çekilme ile çatışma yaygınlığı arasında manidar bir ilişki bulunmamaktadır ($r= -,046,p>.05$). Geri çekilme alt ölçeği ve olumlu çatışma alt ölçeği arasında ,398 düzeyinde anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($r= ,398,p<.01$). Analiz sonuçlarında, geri çekilme ile olumsuz çatışma arasında manidar bir ilişkinin var olduğu tespit edilmiştir ($r=,224,p<.01$). Geri çekilme alt ölçeği ile boyun eğme alt ölçeği arasındaki ilişkiye bakıldığında ,619 düzeyinde anlamlı bir ilişkiye sahip oldukları ($r= ,619,p<.01$) belirlenmiştir. Evlilik doyumu ölçeği ile çatışma sıklığı alt ölçeği arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki saptanmıştır ($r= -,350,p<.01$). Evlilik doyumu ölçeği ile çatışma yaygınlığı alt ölçeği arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($r= ,360,p<.01$). evlilik doyumu ölçeği ile olumlu çatışma alt ölçeği arasında ,242 düzeyinde anlamlı bir ilişki olduğu ($r= ,242,p<.01$) saptanmıştır. Evlilik doyumu ölçeği ve olumsuz çatışma alt ölçeği arasında -,370 düzeyinde negatif yönde anlamlı bir ilişki olduğu ($r= -,370,p<.01$) bulunmuştur. Evlilik doyumu ölçeği ve boyun eğme alt ölçeği arasında anlamlı bir ilişki olduğu ($r= ,178,p<.01$) belirlenmiştir. Evlilik doyumu ölçeği ile geri çekilme alt ölçeği arasında anlamlı bir ilişki bulunmadığı ($r= ,006,p>.05$) tespit edilmiştir.

4.2.2 KKTC’de Yaşayan ve Evli Olan Bireylerin Cinsiyete Göre, Çatışma Düzeyleri, Çatışma Çözme Stilleri ve Evlilik Doyumları Arasında Anlamlı Fark Olup Olmadığına İlişkin Bulgular

KKTC’de yaşayan evli bireylerin cinsiyete göre çatışma düzeyleri, çatışma çözüm stilleri ve evlilik doyumları arasında anlamlı fark olup olmadığına dair istatistiksel analizler yapılmış ve bulgular Tablo 13 ve 14’te gösterilmiştir.

Tablo 13: KKTC’de Yaşayan Evli Bireylerin Yaşadıkları Evlilik Çatışmaları, Çatışma Çözüm Stilleri ve Evliliklerinden Aldıkları Doyumun Cinsiyet Değişkenine Göre Ortalama, Standart Sapma, Minimum ve Masimum Puanları

	Çocuk	n	\bar{x}	SS	Min.	Max.
Çatışma Sıklığı	Kadın	172	9,20	6,53	,00	34,00
	Erkek	178	8,38	6,34	,00	34,00
Çatışma Yaygınlığı	Kadın	172	370,27	34,85	244,00	408,00
	Erkek	178	370,98	46,08	203,00	408,00
Olumlu Çatışma	Kadın	172	26,00	6,31	10,00	36,00
	Erkek	178	25,30	7,52	6,00	36,00
Olumsuz Çatışma	Kadın	172	16,82	6,97	7,00	37,00
	Erkek	178	15,23	7,20	7,00	36,00
Boyun Eğme	Kadın	172	20,99	6,95	6,00	6,00
	Erkek	178	21,53	7,91	36,00	35,00
Geri Çekilme	Kadın	172	20,99	6,95	6,00	36,00
	Erkek	178	21,53	7,91	6,00	36,00
Evlilik Doyumu	Kadın	172	52,63	8,31	31,00	65,00
	Erkek	178	52,91	9,19	30,00	65,00

Tablo 14: KKTC’de Yaşayan Evli Bireylerin Cinsiyete Göre Çatışma Düzeyleri, Çatışma Çözüm Stilleri ve Evlilikten aldıkları Doyum Arasında Anlamlı Farkın Olup Olmadığının Belirlenmesine Yönelik Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

	Varyansın Kaynağı	KT	sd	KO	F	P
Çatışma Sıklığı	Gruplararası	58,196	1	58,196	1,407	,236
	Gruplariçi	14391,302	348	41,354		
	Toplam	14449,497	349			
Çatışma Yaygınlığı	Gruplararası	44,783	1	44,783	,027	,870
	Gruplariçi	583606,135	348	1677,029		
	Toplam	583650,917	349			
Olumlu Çatışma Çözüm	Gruplararası	41,769	1	41,769	,863	,353
	Gruplariçi	16838,006	348	48,385		
	Toplam	16879,774	349			
Olumsuz Çatışma Çözüm	Gruplararası	220,985	1	220,985	4,401	,037
	Gruplariçi	17472,969	348	50,210		
	Toplam	17693,954	349			
Boyun Eğme	Gruplararası	25,481	1	25,481	,459	,499
	Gruplariçi	19328,336	348	55,541		
	Toplam	19353,817	349			
Geri Çekilme	Gruplararası	4,604	1	4,604	,093	,761
	Gruplariçi	17274,713	348	49,640		
	Toplam	17279,317	349			
Evlilik Doyumu	Gruplararası	6,682	1	6,682	,087	,768
	Gruplariçi	26748,486	348	76,863		
	Toplam	26755,169	349			

Araştırma kapsamında yapılan analizler sonucunda, çatışma sıklığının cinsiyete göre anlamlı düzeyde farklılık göstermediği ($F_{(1,348)}=1,407, p>.05$) saptanmıştır. EYÖ’nin 2. alt boyutu olan çatışma yaygınlığı ve cinsiyet arasında da çatışma sıklığında olduğu gibi anlamlı bir fark tespit edilmemiştir ($F_{(1,348)}=,027, p>.05$). ÇÇSÖ’nin birinci alt boyutu olan olumlu çatışma ile cinsiyet

arasında anlamlı bir fark gözlenmemiştir ($F_{(1,348)}=,863,p>.05$). ÇÇSÖ'nin ikinci alt boyutu olan olumsuz çatışma ile cinsiyet arasında manidar düzeyde fark olduğu ($F_{(1,348)}=4,401,p<.05$), kadınların ($\bar{X}_{\text{Olumsuz Çatışma}}=16,82$) erkeklere ($\bar{X}_{\text{Olumsuz Çatışma}}=15,23$) göre daha çok olumsuz çatışma çözüm stilini kullandığı tespit edilmiştir. ÇÇSÖ'nin üçüncü alt boyutu olan boyun eğme ve cinsiyet arasında anlamlı bir fark olmadığı ($F_{(1,348)}=,459,p>.05$) saptanmıştır. ÇÇSÖ'nin son alt boyutu olan geri çekilme ile cinsiyet arasında anlamlı bir fark olmadığı ($F_{(1,348)}=,093,p>.05$) yapılan analizler sonucunda belirlenmiştir. Son olarak evlilik doyumu ve cinsiyet arasında manidar bir fark gözlenmemiştir ($F_{(1,348)}=,087,p>.05$).

4.1.3 KKTC'de Yaşayan Evli Bireylerin Aylık Gelir Düzeylerine Göre, Çatışma Düzeyleri, Çatışma Çözme Stilleri ve Evlilik Doyumları Arasında Anlamlı Fark Olup Olmadığına İlişkin Bulgular

KKTC'de yaşayan evli bireylerin aylık gelir düzeylerine göre çatışma düzeyleri, çatışma çözüm stilleri ve evlilik doyumları arasında manidar fark olup olmadığına dair istatistiksel analizler yapılmış ve bulgular Tablo 15 ve 16'da gösterilmiştir.

Tablo 15: KKTC'de Yaşayan Evli Bireylerin Evliliklerinde yaşadıkları Çatışmalar, Çatışma Çözüm Stilleri ve Evlilik Doyumlarının Aylık Gelir Düzeyi Değişkenine Göre Ortalama, Standart Sapma, Minimum ve Masimum Puanları

	Gelir Düzeyi	n	\bar{x}	SS	Min.	Max.
Çatışma Sıklığı	1) 1.500 ve Altı	4	5,75	1,26	4,00	7,00
	2) 1.500-2.000	6	8,17	3,60	2,00	11,00
	3) 2.000-2.500	24	10,12	4,59	2,00	18,00
	4) 2.500-3.000	26	8,15	6,35	,00	23,00
	5) 3.000-3.500	70	10,78	7,10	,00	29,00
	6) 3.500 ve Üstü	220	8,15	6,39	,00	34,00

Çatışma Yaygınlığı	1) 1.500 ve Altı	4	379,00	18,76	363,00	399,00
	2) 1.500-2.000	6	391,83	14,72	364,00	403,00
	3) 2.000-2.500	24	373,37	42,38	255,00	406,00
	4) 2.500-3.000	26	349,31	62,32	203,00	408,00
	5) 3.000-3.500	70	361,97	40,67	241,00	408,00
	6) 3.500 ve Üstü	220	374,89	37,30	204,00	408,00
Olumlu Çatışma Çözüm	1) 1.500 ve Altı	4	23,75	5,06	18,00	28,00
	2) 1.500-2.000	6	25,83	8,26	12,00	36,00
	3) 2.000-2.500	24	25,58	6,53	12,00	33,00
	4) 2.500-3.000	26	24,19	7,95	10,00	36,00
	5) 3.000-3.500	70	25,62	5,72	9,00	34,00
	6) 3.500 ve Üstü	220	25,86	7,26	6,00	36,00
Olumsuz Çatışma Çözüm	1) 1.500 ve Altı	4	15,00	6,00	10,00	22,00
	2) 1.500-2.000	6	15,67	11,15	7,00	37,00
	3) 2.000-2.500	24	14,46	4,65	7,00	25,00
	4) 2.500-3.000	26	17,15	7,58	7,00	32,00
	5) 3.000-3.500	70	16,80	7,27	7,00	32,00
	6) 3.500 ve Üstü	220	15,82	7,16	7,00	37,00
Boyun Eğme	1) 1.500 ve Altı	4	27,00	7,34	18,00	33,00
	2) 1.500-2.000	6	21,50	8,24	12,00	30,00
	3) 2.000-2.500	24	21,67	7,75	6,00	33,00
	4) 2.500-3.000	26	19,31	7,15	6,00	31,00
	5) 3.000-3.500	70	21,21	6,73	9,00	36,00
	6) 3.500 ve Üstü	220	21,35	7,65	6,00	35,00
Geri Çekilme	1) 1.500 ve Altı	4	18,00	4,24	14,00	24,00
	2) 1.500-2.000	6	19,67	6,38	14,00	31,00
	3) 2.000-2.500	24	21,67	6,88	6,00	35,00
	4) 2.500-3.000	26	18,38	6,95	6,00	36,00
	5) 3.000-3.500	70	21,40	5,85	6,00	32,00
	6) 3.500 ve Üstü	220	20,44	7,44	6,00	36,00

Evlilik Doyumu	1) 1.500 ve Altı	4	54,25	8,22	42,00	59,00
	2) 1.500-2.000	6	49,50	9,59	36,00	60,00
	3) 2.000-2.500	24	55,17	6,75	44,00	65,00
	4) 2.500-3.000	26	49,92	7,93	34,00	63,00
	5) 3.000-3.500	70	51,30	9,29	30,00	65,00
	6) 3.500 ve Üstü	220	53,38	8,77	31,00	65,00

Tablo 16: KKTC’de Yaşayan Evli Bireylerin Aylık Gelir Düzeylerine Göre Çatışma Düzeyleri, Çatışma Çözüm Stilleri ve Evlilik Doyumları Arasında Manidar Farkın Olup Olmadığının Belirlenmesine Yönelik Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

	Varyansın Kaynağı	KT	sd	KO	F	P	Anlamlı Fark (Post Hoc Tests)
Çatışma Sıklığı	Gruplararası	462,773	5	92,555	2,276	,047	5-6
	Gruplariçi	13986,724	344	40,659			
	Toplam	14449,497	349				
Çatışma Yaygınlığı	Gruplararası	24212,818	5	4842,564	2,978	,012	2-4, 3-4 4-6, 5-6
	Gruplariçi	559438,099	344	1626,274			
	Toplam	583650,917	349				
Olumlu Çatışma Çözüm	Gruplararası	80,067	5	16,013	,328	,896	
	Gruplariçi	16799,707	344	48,836			
	Toplam	16879,774	349				
Olumsuz Çatışma Çözüm	Gruplararası	147,992	5	29,598	,580	,715	
	Gruplariçi	17545,963	344	51,006			
	Toplam	17693,954	349				
Boyun Eğme	Gruplararası	237,314	5	47,463	,854	,512	
	Gruplariçi	19116,503	344	55,571			
	Toplam	19353,817	349				
Geri Çekilme	Gruplararası	235,465	5	47,093	,950	,448	
	Gruplariçi	17043	344	49,546			
	Toplam	17279,317	349				
Evlilik Doyumu	Gruplararası	655,112	5	131,022	1,727	,128	3-4
	Gruplariçi	26100,057	344	75,872			
	Toplam	26755,169	349				

Tablo 15 incelendiğinde evli çiftlerin EYÖ alt boyutlarından olan çatışma sıklığı ile aylık gelir arasında anlamlı bir fark olduğu ($F_{(5,344)}=2,276, p<.05$) görülmüştür. Bu farkın nerden kaynaklandığını anlamak için tablo 16’teki betimsel istatistik sonuçlarına baktığımızda farkın, 3.000 – 3.500 TL geliri olan çiftlerle ($\bar{x}=10,78$) 3.500 ve üzere gelire sahip olan çiftler ($\bar{x}=8,15$) arasında olduğunu görmekteyiz. EYÖ’nin 2. alt boyutu olan çatışma yaygınlığı ile gelir arasında ,012 düzeyinde manidar bir farkın bulunduğu ($F_{(5,344)}=2,978,p<.05$) tespit edilmiştir. Tablo 16’e baktığımızda söz konusu farkın, aylık 2.500 – 3.000 TL gelire sahip olan çiftler ($\bar{x}=349,31$) ile aylık 1.500 – 2.000 TL gelire sahip olan çiftler ($\bar{x}=391,83$), aylık 2.000 – 2.500 TL gelire sahip olan çiftler ($\bar{x}=373,37$) ve 3.500 ve üzeri gelire sahip olan çiftler ($\bar{x}=374,89$) arasında olduğunu görmekteyiz. Yine tablo 15’teki sonuçlara göre aylık geliri 3.000 – 3.500TL arası olan çiftler ($\bar{x}=361,97$) ile 3.500 TL ve üzeri gelire sahip olan çiftler ($\bar{x}=374,89$) arasında da anlamlı fark olduğu görülmektedir. Yapılan analizler sonucunda ÇÇSÖ’nin 1. alt boyutu olan olumlu çatışma çözüm stili ile aylık gelir düzeyi arasında anlamlı bir fark olmadığı ($F_{(5,344)}=.328,p>.05$) bulunmuştur. ÇÇSÖ’nin 2. alt boyutu olan olumsuz çatışma çözüm stili ile aylık gelir düzeyi arasında anlamlı bir fark gözlenmemiştir ($F_{(5,344)}=.580,p>.05$). Yine elde edilen sonuçlara göre ÇÇSÖ’nin 3. alt boyutu olan boyun eğme ile aylık gelir düzeyi arasında anlamlı bir fark olmadığı ($F_{(5,344)}=.854,p>.05$) tespit edilmiştir. ÇÇSÖ’nin son alt boyutu olan geri çekilme ile aylık gelir düzeyi arasında anlamlı bir fark olmadığı ($F_{(5,344)}=.950,p>.05$) gözlemlenmiştir. Çiftlerin evlilik doyumu ve aylık gelir düzeyleri arasındaki fark incelendiğinde ,128 düzeyinde anlamlı bir farkın mevcut olduğunu ($F_{(5,344)}=1,727,p>.05$) saptanmıştır. Tablo 15 incelendiğinde bu farkın, aylık geliri

2.000 – 2.500 TL olan çiftlerle ($\bar{x}=55,17$) 2.500 – 3.000 TL gelire sahip olan çiftler ($\bar{x}=49,92$) arasında olduğu saptanmıştır.

4.1.4 KKTC’de Yaşayan Evli Bireylerin Eğitim Düzeylerine Göre, Çatışma Düzeyleri, Çatışma Çözme Stilleri ve Evlilik Doyumları Arasında Anlamlı Fark Olup Olmadığına İlişkin Bulgular

KKTC’de yaşayan evli bireylerin eğitim düzeylerine göre çatışma düzeyleri, çatışma çözüm stilleri ve evlilik doyumları arasında manidar fark olup olmadığına dair istatistiksel analizler yapılmış ve bulgular Tablo 17 ve Tablo 18’de gösterilmiştir.

Tablo 17: KKTC’de Yaşayan Evli Bireylerin Evliliklerinde Yaşadıkları Çatışmalar, Çatışma Çözüm Stilleri ve Evlilik Doyumlarının Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre Ortalama, Standart Sapma, Minimum ve Masimum Puanları

	Eğitim Durumu	N	\bar{x}	Ss	Min.	Max.
Çatışma Sıklığı	1. İlkokul	30	7,20	5,19	,00	20,00
	2. Ortaokul	24	7,33	5,06	2,00	21,00
	3. Lise	147	8,71	6,41	,00	29,00
	4. Üniversite	128	9,25	6,80	,00	34,00
	5. Y. Lisans/ Doktora	21	10,33	7,07	2,00	26,00
Çatışma Yaygınlığı	1. İlkokul	30	370,17	47,50	244,00	408,00
	2. Ortaokul	24	365,75	44,81	241,00	406,00
	3. Lise	147	373,63	34,71	270,00	408,00
	4. Üniversite	128	370,06	43,34	203,00	408,00
	5. Y. Lisans/ Doktora	21	359,43	51,45	237,00	403,00
Olumlu Çatışma	1. İlkokul	30	22,00	7,85	6,00	36,00
	2. Ortaokul	24	26,67	5,36	12,00	34,00
	3. Lise	147	25,71	7,36	6,00	36,00
	4. Üniversite	128	26,53	6,26	10,00	36,00
	5. Y. Lisans/ Doktora	21	23,86	6,93	11,00	33,00
Olumsuz Çatışma	1. İlkokul	30	15,43	7,39	7,00	37,00
	2. Ortaokul	24	18,37	6,89	7,00	32,00
	3. Lise	147	15,63	7,25	7,00	32,00
	4. Üniversite	128	16,20	7,02	7,00	37,00
	5. Y. Lisans/ Doktora	21	15,71	6,72	8,00	35,00

		Doktora					
Boyun Eğme	1. İlkokul	30	21,33	7,69	6,00	33,00	
	2. Ortaokul	24	20,50	6,78	9,00	29,00	
	3. Lise	147	21,57	7,73	6,00	36,00	
	4. Üniversite	128	21,48	7,35	6,00	35,00	
	5. Y. Lisans/ Doktora	21	18,57	6,40	8,00	29,00	
Geri Çekilme	1. İlkokul	30	17,83	6,26	6,00	31,00	
	2. Ortaokul	24	22,08	5,77	13,00	36,00	
	3. Lise	147	20,16	7,55	6,00	36,00	
	4. Üniversite	128	21,67	6,47	6,00	36,00	
	5. Y. Lisans/ Doktora	21	18,14	7,58	6,00	30,00	
Evlilik Doyumu	1. İlkokul	30	50,13	10,90	31,00	63,00	
	2. Ortaokul	24	51,25	8,00	36,00	63,00	
	3. Lise	147	52,21	8,58	33,00	65,00	
	4. Üniversite	128	53,99	8,50	30,00	65,00	
	5. Y. Lisans/ Doktora	21	54,76	8,11	40,00	64,00	

Tablo 18: KKTC’de Yaşayan Evli Bireylerin Eğitim Düzeylerine Göre Çatışma Düzeyleri, Çatışma Çözüm Stilleri ve Evlilik Doyumları Arasında Manidar Farkın Olup Olmadığının Belirlenmesine Yönelik Yapılan, Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

Varyansın Kaynağı		KT	sd	KO	F	P	Anlamlı Farklılık (Post Hoc Tests)
Çatışma Sıklığı	Gruplararası	204,697	4	51,174	1,239	,294	
	Gruplariçi	14244,800	345	41,289			
	Toplam	14449,497	349				
Çatışma Yaygınlığı	Gruplararası	4579,444	4	1144,861	,682	,605	
	Gruplariçi	579071,473	345	1678,468			
	Toplam	583650,917	349				
Olumlu Çatışma Çözüm	Gruplararası	591,995	4	147,999	3,135	,015	1-2, 1-3
	Gruplariçi	16287,780	345	47,211			1-4,
	Toplam	16879,774	349				
Olumsuz Çatışma Çözüm	Gruplararası	172,138	4	43,034	,847	,496	
	Gruplariçi	17521,816	345	50,788			
	Toplam	17693,954	349				
Boyun Eğme	Gruplararası	186,078	4	46,519	,837	,502	
	Gruplariçi	19167,739	345	55,559			

	Toplam	19353,817	349				
Geri Çekilme	Gruplararası	583,126	4	145,781	3,012	,018	1-2
	Gruplarıçi	16696,192	345	48,395			1-4
	Toplam	17279,317	349				4-5
Evlilik Doyumu	Gruplararası	583,366	4	145,842	1,923	,106	1-4
	Gruplarıçi	26171,802	345	75,860			
	Toplam	26755,169	349				

Tablo 18 incelendiğinde, EYÖ alt boyutlarından olan çatışma sıklığı ile eğitim durumu arasında anlamlı bir fark olmadığı ($F_{(5,344)}=1,239, p>.05$) görülmektedir. EYÖ'nin 2. alt boyutu olan çatışma yaygınlığı ile evli bireylerin eğitim durumları arasında da çatışma sıklığında olduğu gibi anlamlı bir fark saptanmamıştır ($F_{(4,345)}=.682, p>.05$). Yine tablo 18'de yer alan verilere bakıldığında, ÇÇSÖ'nin alt boyutlarından olan olumlu çatışma çözüm stili ile evli çiftlerin eğitim düzeyleri arasında anlamlı bir fark olduğu ($F_{(4,345)}=3,135, p<.05$) görülmektedir. Bu farkın nereden kaynaklandığını anlamak için Tablo 17'deki betimsel istatistik tablosuna baktığımızda bu farkın, ilkökul eğitim seviyesine sahip evli bireyler ile ($\bar{x}=22,00$) ortaokul eğitim seviyesine sahip evli bireyler ($\bar{x}=26,67$), lise eğitim düzeyine sahip evli bireyler ($\bar{x}=25,71$) ve üniversite eğitim düzeyine sahip evli bireyler ($\bar{x}=26,53$) arasındaki farktan kaynaklandığını görmekteyiz. ÇÇSÖ 2. Alt boyutu olan olumsuz çatışma çözüm stili ile evli bireylerin eğitim düzeyi arasında anlamlı bir fark olmadığı ($F_{(5,345)}=.847, p>.05$) belirlenmiştir. Yine ÇÇSÖ'nin 3. Altboyutu olan boyun eğme ile evli çiftlerin eğitim durumu arasındaki farka bakıldığında, aralarında anlamlı bir farkın gözlenmediği ($F_{(5,345)}=46,519, p>.05$) belirlenmiştir. ÇÇSÖ'nin son alt boyutu olan geri çekilme ile evli çiftlerin eğitim düzeyleri arasında ,018 düzeyinde anlamlı bir farkın olduğu ($F_{(5,345)}=3,012, p<.05$) tespit edilmiştir. Bu farkın kaynağını bulmak için Tablo 17'ye baktığımızda, ilkökul eğitim düzeyine ($\bar{x}=17,83$) sahip olan evli bireyler ile, ortaokul ($\bar{x}=22,08$) ve

üniversite ($\bar{X}=21,67$) eğitim düzeylerine sahip olan evli bireyler arasındaki fark ve yine üniversite eğitim düzeyine sahip olan bireylerle ($\bar{X}=21,67$) Yüksek lisans/doktora düzeyinde eğitime sahip olan bireyler ($\bar{X}=18,14$) arasındaki farktan kaynaklandığını görmekteyiz. Yine uygulanan analizlerden elde edilen sonuçlara baktığımızda eğitim düzeyi ve evlilik doyumu arasında manidar bir farkın mevcut olduğu ($F_{(5,345)}=1,923, p>.05$) tespit edilmiştir. Bu farkın ilkökul eğitim düzeyi ($\bar{X}=50,13$) ile üniversite eğitim düzeyi ($\bar{X}=53,99$) arasındaki farktan kaynaklandığı belirlenmiştir.

4.1.5 KKTC’de Yaşayan Evli Bireylerin Yaşlarına Göre, Çatışma Düzeyleri, Çatışma Çözme Stilleri ve Evlilik Doyumları Arasında Anlamlı Fark Olup Olmadığına İlişkin Bulgular

KKTC’de yaşayan evli bireylerin yaşlarına göre çatışma düzeyleri, çatışma çözüm stilleri ve evlilik doyumları arasında manidar fark olup olmadığına dair istatistiksel analizler yapılmış ve bulgular Tablo 19 ve Tablo 20’de gösterilmiştir.

Tablo 19: KKTC’de Yaşayan Evli Bireylerin Evliliklerinde Yaşadıkları Çatışmalar, Çatışma Çözüm Stilleri Ve Evlilik Doyumlarının Yaş Değişkenine Göre Ortalama, Standart Sapma, Minimum ve Masimum Puanları

	Yaş	n	\bar{X}	SS	Min.	Max.
Çatışma Sıklığı	18-24	7	8,71	2,63	6,00	13,00
	25-31	73	9,14	6,40	,00	27,00
	32-38	101	9,17	6,19	1,00	29,00
	39-45	85	8,12	7,16	,00	34,00
	46 ve Üzeri	84	8,69	6,27	,00	26,00
Çatışma Yaygınlığı	18-24	7	365,57	21,80	337,00	387,00
	25-31	73	364,85	43,96	203,00	408,00
	32-38	101	374,69	38,02	204,00	407,00
	39-45	85	365,92	44,07	213,00	408,00
	46 ve Üzeri	84	375,99	38,87	237,00	408,00
Olumlu Çatışma Çözüm	18-24	7	22,00	7,21	12,00	30,00
	25-31	73	25,64	6,46	10,00	36,00
	32-38	101	26,47	6,39	9,00	36,00
	39-45	85	25,02	8,18	6,00	35,00
	46 ve Üzeri	84	25,59	6,65	6,00	36,00

Olumsuz Çatışma Çözüm	18-24	7	15,00	4,83	11,00	22,00
	25-31	73	15,55	7,07	7,00	35,00
	32-38	101	17,19	6,98	7,00	37,00
	39-45	85	16,28	7,81	7,00	37,00
	46 ve Üzeri	84	14,81	6,65	7,00	32,00
Boyun Eğme	18-24	7	18,57	5,59	12,00	30,00
	25-31	73	20,30	7,29	7,00	33,00
	32-38	101	21,08	6,97	6,00	36,00
	39-45	85	21,46	7,99	6,00	35,00
	46 ve Üzeri	84	22,35	7,67	6,00	35,00
Geri Çekilme	18-24	7	18,29	1,50	17,00	21,00
	25-31	73	19,70	6,71	6,00	31,00
	32-38	101	21,03	6,64	6,00	36,00
	39-45	85	20,32	7,02	6,00	35,00
	46 ve Üzeri	84	21,02	8,02	6,00	36,00
Evlilik Doyumu	18-24	7	54,57	3,74	49,00	59,00
	25-31	73	52,85	7,68	38,00	65,00
	32-38	101	53,76	8,88	30,00	65,00
	39-45	85	51,64	10,20	31,00	65,00
	46 ve Üzeri	84	52,52	8,19	36,00	64,00

Tablo 20: KKTC’de Yaşayan Evli Bireylerin Yaşlarına Göre Çatışma Düzeyleri, Çatışma Çözüm Stilleri ve Evlilik Doyumları Arasında Manidar Farkın Olup Olmadığının Belirlenmesine Yönelik Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

	Varyansın Kaynağı	KT	Sd	KO	F	P	Anlamlı Fark (Post Hoc Tests)
Çatışma Sıklığı	Grupllararası	62,52	4	15,631	,375	,827	
	Gruplarıçi	14386,973	345	41,701			
	Toplam	14449,497	349				
Çatışma Yaygınlığı	Grupllararası	8584,964	4	2146,241	1,288	,275	
	Gruplarıçi	575065,954	345	1666,858			
	Toplam	583650,917	349				
Olumlu Çatışma Çözüm	Grupllararası	195,655	4	48,914	1,011	,401	
	Gruplarıçi	16684,119	345	48,360			
	Toplam	16879,774	349				
Olumsuz Çatışma Çözüm	Grupllararası	290,270	4	72,568	1,439	,221	3-5
	Gruplarıçi	17403,684	345	50,445			
	Toplam	17693,954	349				

Boyun Eğme	Gruplararası	223,273	4	55,818	1,007	,404
	Gruplariçi	19130,544	345	55,451		
	Toplam	19353,817	349			
Geri Çekilme	Gruplararası	135,232	4	33,808	,680	,606
	Gruplariçi	17144,058	345	49,693		
	Toplam	17279,317	349			
Evlilik Doyumu	Gruplararası	237,168	4	59,292	,771	,544
	Gruplariçi	26518,000	345	76,864		
	Toplam	26755,169	349			

Tablo 20 incelendiğinde, EYÖ'nin alt boyutlarından olan çatışma sıklığı ile evli bireylerin yaşları arasında anlamlı bir fark olmadığı ($F_{(4,345)}=,375, p>.05$) saptanmıştır. Yine çatışma sıklığında olduğu gibi EYÖ'nin diğer alt boyutu olan çatışma yaygınlığı ile de yaş değişkeni arasında anlamlı bir fark olmadığı ($F_{(4,345)}=1,288, p>.05$) belirlenmiştir. ÇÇSÖ'nin alt boyutlarından ilki olan olumlu çarışma çözüm ile yaş değişkeni arasında anlamlı bir fark saptanmamıştır ($F_{(4,345)}=1,011, p>.05$). ÇÇSÖ'nin 2. alt boyutu olan olumsuz çatışma çözüm ile yaş değişkeni arasında anlamlı düzeyde bir fark olduğu ($F_{(4,345)}=1,439, p>.05$) belirlenmiştir. Belirlenen farkın neden kaynaklandığını bulmak amacı ile yapılan Post Hoc Testi sonuçlarına baktığımızda farkın, 32-38 yaş arası ($\bar{x}=17,19$) ile 46 yaş ve üzeri ($\bar{x}=14,81$) arasında olduğunu görmekteyiz. ÇÇSÖ'nin 3. Alt boyutu olan boyun eğme ile yaş değişkeni arasındaki farka bakmak için yapılan analizler sonucunda iki değişken arasında anlamlı bir farkın bulunmadığı ($F_{(4,345)}=1,007, p>.05$) sonucuna ulaşılmıştır. ÇÇSÖ'nin son alt boyutu olan geri çekilme ve yaş değişkeni arasında anlamlı bir fark gözlenmemiştir ($F_{(4,345)}=,771, p>.01$). Son olarak evlilik doyumu ve yaş değişkeni arasındaki arasında anlamlı bir fark tespit edilmemiştir ($F_{(4,345)}=,771, p<.01$).

4.1.6 KKTC’de Yaşayan Evli Bireylerin Evlenme Şekillerine Göre, Çatışma Düzeyleri, Çatışma Çözme Stilleri ve Evlilik Doyumları Arasında Anlamlı Fark Olup Olmadığına İlişkin Bulgular

KKTC’de yaşayan evli bireylerin evlenme şekillerine göre çatışma düzeyleri, çatışma çözüm stilleri ve evlilik doyumları arasında manidar fark olup olmadığına dair istatistiksel analizler yapılmış ve bulgular Tablo 21 ve Tablo 22’de gösterilmiştir.

Tablo 21: KKTC’de Yaşayan Evli Bireylerin Evliliklerinde Yaşadıkları Çatışmalar, Çatışma Çözüm Stilleri Ve Evlilik Doyumlarının Evlenme Şekli Değişkenine Göre Ortalama, Standart Sapma, Minimum ve Maksimum Puanları

	Evlenme Kararı	n	\bar{X}	SS	Min.	Max.
Çatışma Sıklığı	1. Kendi seçimim, ailemin onayı	254	8,16	5,94	,00	34,00
	2. Görücü usulü, kendi kararım	45	8,29	7,01	,00	29,00
	3. Görücü usulü, ailemin kararı	25	11,68	7,60	,00	27,00
	4. Ailemin karşı çıkmasına rağmen	7	13,71	9,81	7,00	34,00
	5. Kendi kararım, ailemin bilgisi dışında	13	14,08	5,42	5,00	21,00
	6. Diğer	6	9,50	6,06	2,00	16,00
Çatışma Yaygınlığı	1. Kendi seçimim, ailemin onayı	254	376,91	36,13	203,00	408,00
	2. Görücü usulü, kendi kararım	45	360,40	39,99	270,00	408,00
	3. Görücü usulü, ailemin kararı	25	357,32	45,29	213,00	403,00
	4. Ailemin karşı çıkmasına rağmen	7	330,14	77,89	204,00	402,00
	5. Kendi kararım, ailemin bilgisi dışında	13	339,69	44,94	243,00	393,00
	6. Diğer	6	351,50	74,77	255,00	403,00
Olumlu Çatışma	1. Kendi seçimim, ailemin onayı	254	25,92	6,81	6,00	36,00
	2. Görücü usulü, kendi kararım	45	23,69	8,19	9,00	35,00
	3. Görücü usulü, ailemin kararı	25	28,48	5,04	13,00	34,00
	4. Ailemin karşı çıkmasına rağmen	7	18,71	7,20	10,00	26,00

	5. Kendi kararım, ailemin bilgisi dışında	13	25,69	4,05	18,00	32,00
	6. Diğer	6	25,00	8,41	10,00	36,00
Olumsuz Çatışma	1. Kendi seçimim, ailemin onayı	254	15,58	6,92	7,00	37,00
	2. Görücü usulü, kendi kararım	45	17,07	8,12	7,00	32,00
	3. Görücü usulü, ailemin kararı	25	17,84	7,12	7,00	27,00
	4. Ailemin karşı çıkmasına rağmen	7	18,43	5,03	13,00	27,00
	5. Kendi kararım, ailemin bilgisi dışında	13	15,15	6,84	7,00	28,00
	6. Diğer	6	17,67	10,07	7,00	37,00
Boyun Eğme	1. Kendi seçimim, ailemin onayı	254	21,01	7,34	6,00	35,00
	2. Görücü usulü, kendi kararım	45	20,40	8,10	6,00	34,00
	3. Görücü usulü, ailemin kararı	25	23,96	5,49	12,00	32,00
	4. Ailemin karşı çıkmasına rağmen	7	19,71	10,87	6,00	32,00
	5. Kendi kararım, ailemin bilgisi dışında	13	23,31	7,51	14,00	36,00
	6. Diğer	6	24,50	8,26	11,00	33,00
Geri Çekilme	1. Kendi seçimim, ailemin onayı	254	20,35	6,77	6,00	36,00
	2. Görücü usulü, kendi kararım	45	20,24	7,80	6,00	35,00
	3. Görücü usulü, ailemin kararı	25	21,68	8,33	6,00	36,00
	4. Ailemin karşı çıkmasına rağmen	7	19,43	7,93	9,00	28,00
	5. Kendi kararım, ailemin bilgisi dışında	13	22,00	5,29	13,00	29,00
	6. Diğer	6	23,17	9,99	6,00	31,00
Evlilik Doyumu	1. Kendi seçimim, ailemin onayı	254	53,69	8,28	30,00	65,00
	2. Görücü usulü, kendi kararım	45	51,36	9,46	32,00	64,00
	3. Görücü usulü, ailemin kararı	25	50,68	8,26	37,00	63,00
	4. Ailemin karşı çıkmasına rağmen	7	37,57	5,50	31,00	44,00
	5. Kendi kararım, ailemin bilgisi dışında	13	52,15	8,83	37,00	65,00
	6. Diğer	6	52,50	11,74	36,00	65,00

Tablo 22: KKTC’de Yaşayan Evli Bireylerin Evlenme Şekillerine Göre Çatışma Düzeyleri, Çatışma Çözüm Stilleri ve Evlilik Doyumları Arasında Manidar Bir Farkın Olup Olmadığının Belirlenmesine Yönelik Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

	Varyansın Kaynağı	KT	sd	KO	F	P	Anlamlı Fark (Post Hoc Tests)
Çatışma Sıklığı	Gruplararası	856,579	5	171,316	4,336	0,001	1-3, 1-4
	Gruplariçi	13592,918	344	39,514			1-5, 2-3
	Toplam	14449,497	349				2-4, 2-5
Çatışma Yaygınlığı	Gruplararası	45279,456	5	9055,891	5,786	0,000	1-2, 1-3
	Gruplariçi	538371,461	344	1565,033			1-4, 1-5
	Toplam	583650,917	349				
Olumlu Çatışma Çözüm	Gruplararası	731,267	5	146,253	3,116	0,009	1-2, 1-4
	Gruplariçi	16148,507	344	46,943			2-3, 3-4
	Toplam	16879,774	349				4-5,
Olumsuz Çatışma Çözüm	Gruplararası	247,291	5	49,458	0,975	0,433	
	Gruplariçi	17446,664	344	50,717			
	Toplam	17693,954	349				
Boyun Eğme	Gruplararası	365,395	5	73,079	1,324	0,253	
	Gruplariçi	18988,422	344	55,199			
	Toplam	19353,817	349				
Geri Çekilme	Gruplararası	123,203	5	24,641	0,494	0,781	
	Gruplariçi	17156,114	344	49,872			
	Toplam	17279,317	349				
Evlilik Doyumu	Gruplararası	2036,082	5	407,216	5,667	0,000	1-4
	Gruplariçi	24719,087	344	71,858			2-4
	Toplam	26755,169	349				3-4, 4-5

Tablo 22 incelendiğinde, EYÖ alt boyutlarından olan çatışma sıklığı ve evlenme şekli değişkeni arasında anlamlı derecede fark olduğu ($F_{(5,344)}=4,336, p<.05$) belirlenmiştir. Bu farkın hangi evlenme şekilleri arasında olduğunu belirlemek için yapılan Post Hoc test sonuçlarına baktığımızda farkın, kendi seçimim, ailemin onayı ($\bar{X}=8,16$) ile görücü usulü, ailemin kararı ($\bar{X}=11,68$), ailemin karşı gelmesine karşın ($\bar{X}=13,71$) ve kendi kararım, ailemin haberi yok ($\bar{X}=14,08$) arasında, bunun yanında görücü usulü, kendi kararım ($\bar{X}=8,29$) ile görücü usulü, ailemin kararı ($\bar{X}=11,68$),

ailemin karşı gelmesine karşın ($\bar{x}=13,71$) ve kendi kararım, ailemin haberi yok ($\bar{x}=14,08$) arasında olduğu gözlenmektedir. EYÖ'nin 2. alt boyutu olan çatışma yaygınlığı ile evlenme şekli değişkeni arasında yüksek derecede anlamlı bir fark bulunduğu ($F_{(5,344)}=5,786, p<.05$) belirlenmiştir. Belirlenen farkın hangi evlenme şekilleri arasında olduğunu belirlemek için yapılan Post Hoc Test sonuçlarına göre belirlenen anlamlı farkın, kendi seçimim ailemin onayı ($\bar{x}=376,91$) ile görücü usulu kendi kararım ($\bar{x}=360,40$), görücü usulü ailemin kararı ($\bar{x}=357,32$), ailemin karşı çıkmasına karşın ($\bar{x}=330,14$) ve kendi kararım, ailemin haberi yok ($\bar{x}=339,69$) arasında olduğu tespit edilmiştir. Bu sonuca göre kendi seçimi ailesinin onayıyla ($\bar{x}=376,91$) evlenen bireylerin evlilik çatışma yaygınlığı diğer evlenme şekillerine göre belirgin şekilde fazlalık göstermektedir. Yapılan analizler sonucunda ÇÇSÖ'nin alt boyutlarından olan olumlu çatışma çözüm ile evlilik şekli değişkeni arasında 0,009 düzeyinde anlamlı bir fark olduğu ($F_{(5,344)}=3,116, p<.05$) tespit edilmiştir. Belirlenen anlamlı farkın hangi evlenme şekilleri arasında olduğunu görebilmek için yapılan analizler sonucunda belirlenen farkın, kendi seçimim ailemin onayıyla ($\bar{x}=25,92$) ile görücü usulu kendi kararım ($\bar{x}=23,69$) ve ailemin karşı çıkmasına rağmen ($\bar{x}=18,71$) arasında olduğu, bunun yanında görücü usulu kendi kararım ($\bar{x}=23,69$) ile görücü usulu ailemin kararı ($\bar{x}=28,48$) arasında, görücü usulü ailemin kararı ($\bar{x}=28,48$) ile ailemin karşı çıkmasına rağmen ($\bar{x}=17,71$) arasında ve ailemin karşı gelmesine karşın ($\bar{x}=18,71$) ile kendi kararım, ailemin haberi yok ($\bar{x}=25,69$) arasında olduğu belirlenmiştir. Yapılan analizler sonucunda, ÇÇSÖ'nin 2. alt boyutu olan olumsuz çatışma çözüm stili ile evlenme şekli değişkeni arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır ($F_{(5,344)}=0,975, p>.05$). ÇÇSÖ'nin 3. alt boyutu olan boyun eğme ile evlenme şekilleri değişkeni arasında anlamlı bir fark belirlenmemiştir ($F_{(5,344)}=1,324, p>.05$). ÇÇSÖ'nin son alt boyutu olan geri çekilme ile evlilik şekilleri

değişkeni arasında olumsuz çatışma çözüm ve boyun eğmede olduğu gibi anlamlı bir fark belirlenmemiştir ($F_{(5,344)}=0,494, p>.05$). Yapılan analizler sonucunda evlilik doyumu ve evlenme şekilleri değişkeni arasında yüksek düzeyde anlamlı fark olduğu ($F_{(5,344)}=5,667, p<.01$) belirlenmiştir. Yapılan Post Hoc Test sonuçlarına göre belirlenen bu farkın, ailemin karşı çıkmasına rağmen ($\bar{X}=37,57$) ile kendi seçimim ailemin onayı ($\bar{X}=53,69$), görücü usulu kendi kararım ($\bar{X}=51,36$), görücü usulü ailemin kararı ($\bar{X}=50,68$) ve kendi kararım ailemin bilgisi dışında ($\bar{X}=52,15$) arasında olduğu belirlenmiştir.

4.1.7 KKTC’de Yaşayan Evli Bireylerin Evlilik Sürelerine Göre, Çatışma Düzeyleri, Çatışma Çözme Stilleri ve Evlilik Doyumları Arasında Anlamlı Fark Olup Olmadığına İlişkin Bulgular

KKTC’de yaşayan evli bireylerin evlilik sürelerine göre çatışma düzeyleri, çatışma çözüm stilleri ve evlilik doyumları arasında manidar fark olup olmadığına dair istatistiksel analizler yapılmış ve bulgular Tablo 23 ve Tablo 24’de gösterilmiştir.

Tablo 23: KKTC’de Yaşayan Evli Bireylerin Evliliklerinde Yaşadıkları Çatışmalar, Çatışma Çözüm Stilleri ve Evlilik Doyumlarının Evlilik Süresi Değişkenine Göre Ortalama, Standart Sapma, Minimum ve Masimum Puanları

	Evlilik Süresi	n	\bar{X}	ss	Min.	Max.
Çatışma Sıklığı	1. 3 Yıldan Az	64	9,16	5,65	,00	23,00
	2. 3-6 Yıl	62	11,52	7,74	,00	29,00
	3. 6-9 Yıl	38	8,92	7,32	1,00	34,00
	4. 9-12 Yıl	35	9,97	5,46	3,00	34,00
	5. 12-15 Yıl	46	6,50	5,01	,00	21,00
	6. 15 Yıl Ve Üzeri	105	7,49	5,98	,00	26,00
Çatışma Yaygınlığı	1. 3 Yıldan Az	64	364,06	47,24	203,00	408,00
	2. 3-6 Yıl	62	369,52	41,31	204,00	408,00
	3. 6-9 Yıl	38	366,24	29,46	299,00	407,00
	4. 9-12 Yıl	35	352,91	50,43	213,00	403,00
	5. 12-15 Yıl	46	376,76	39,62	243,00	408,00

	6. 15 Yıl Ve Üzeri	105	380,12	34,52	237,00	408,00
Olumlu Çatışma	1. 3 Yılda Az	64	23,83	7,52	10,00	36,00
	2. 3-6 Yıl	62	26,11	6,56	6,00	34,00
	3. 6-9 Yıl	38	27,50	5,66	10,00	36,00
	4. 9-12 Yıl	35	27,23	6,77	12,00	36,00
	5. 12-15 Yıl	46	25,96	5,55	9,00	32,00
	6. 15 Yıl Ve Üzeri	105	25,15	7,65	6,00	36,00
Olumsuz Çatışma	1. 3 Yılda Az	64	15,59	7,23	7,00	37,00
	2. 3-6 Yıl	62	16,87	6,45	7,00	30,00
	3. 6-9 Yıl	38	18,31	9,300	7,00	37,00
	4. 9-12 Yıl	35	17,49	7,73	7,00	28,00
	5. 12-15 Yıl	46	13,43	5,46	7,00	28,00
	6. 15 Yıl Ve Üzeri	105	15,56	6,67	7,00	32,00
Boyun Eğme	1. 3 Yılda Az	64	19,73	8,06	6,00	34,00
	2. 3-6 Yıl	62	20,84	7,47	6,00	34,00
	3. 6-9 Yıl	38	22,74	6,62	11,00	35,00
	4. 9-12 Yıl	35	20,03	6,99	9,00	32,00
	5. 12-15 Yıl	46	22,93	6,02	6,00	30,00
	6. 15 Yıl Ve Üzeri	105	21,59	7,90	6,00	36,00
Geri Çekilme	1. 3 Yılda Az	64	18,62	7,11	6,00	36,00
	2. 3-6 Yıl	62	22,42	7,41	6,00	36,00
	3. 6-9 Yıl	38	21,84	5,93	6,00	34,00
	4. 9-12 Yıl	35	19,34	6,49	6,00	36,00
	5. 12-15 Yıl	46	20,22	5,59	6,00	29,00
	6. 15 Yıl Ve Üzeri	105	20,61	7,61	6,00	36,00
Evlilik Doyumu	1. 3 Yılda Az	64	52,11	7,67	36,00	65,00
	2. 3-6 Yıl	62	51,45	9,60	30,00	65,00
	3. 6-9 Yıl	38	54,45	9,58	32,00	65,00
	4. 9-12 Yıl	35	52,74	8,33	36,00	64,00
	5. 12-15 Yıl	46	54,13	8,09	37,00	65,00
	6. 15 Yıl Ve Üzeri	105	52,77	8,99	31,00	65,00

Tablo 24: KKTC’de Yaşayan Evli Bireylerin Evlilik Sürelerine Göre Çatışma Düzeyleri, Çatışma Çözüm Stilleri ve Evlilik Doyumları Arasında Manidar Farkın Olup Olmadığının Belirlenmesine Yönelik Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

	Varyansın Kaynağı	KT	Sd	KO	F	P	Anlamlı Fark (Post Hoc Tests)
Çatışma Sıklığı	Gruplararası	936,094	5	187,219	4,766	,000	1-2, 1-5
	Gruplariçi	13513,404	344	39,283			2-3, 2-5
	Toplam	14449,497	349				2-6, 4-5 4-6
Çatışma Yaygınlığı	Gruplararası	25748,312	5	5149,662	3,175	,008	1-6
	Gruplariçi	557902,605	344	1621,810			4-6
	Toplam	583650,917	349				4-5
Olumlu Çatışma Çözüm	Gruplararası	473,309	5	94,662	1,985	,080	1-3
	Gruplariçi	16406,465	344	47,693			1-4
	Toplam	16879,774	349				
Olumsuz Çatışma Çözüm	Gruplararası	661,444	5	132,289	2,672	,022	2-5, 4-5
	Gruplariçi	17032,511	344	49,513			3,5
	Toplam	17693,954	349				3,6
Boyun Eğme	Gruplararası	436,411	5	87,282	1,587	,163	1-3
	Gruplariçi	18917,406	344	54,992			1-5
	Toplam	19353,817	349				
Geri Çekilme	Gruplararası	573,465	5	114,693	2,362	,040	1-2, 1-3
	Gruplariçi	16705,852	344	48,564			2-4
	Toplam	17279,317	349				
Evlilik Doyumu	Gruplararası	327,767	5	65,553	,853	,513	
	Gruplariçi	26427,401	344	76,824			
	Toplam	26755,169	349				

Tablo 24 incelendiğinde, EYÖ’nin 1. alt boyutu olan çatışma sıklığı ile çiftlerin evlilik süreleri arasında yüksek düzeyde anlamlı bir fark olduğu $F_{(5,344)}=4,766, p<.05$ tespit edilmiştir. Bu farkın nereden kaynaklandığını anlamak için yapılan ve sonuçları tablo 23’te verilen analizlere göre bu fark, 3 yıldan az süredir evli olan çiftlerle ($\bar{X}=9,16$), 3-6 yıl arası evli olan çiftler ($\bar{X}=11,52$) ve 12-15 yıl arası evli olan çiftler ($\bar{X}=6,50$) arasında, 3-6 yıl evli olan çiftler ($\bar{X}=11,52$) ile 6-9

yıl arası evli olan çiftler ($\bar{x}=8,92$), 12-15 yıl evli olan çiftler ($\bar{x}=6,50$) ve 15 yıl ve üzeri süredir evli olan çiftler ($\bar{x}=7,49$) arasında, ve son olarak 9-12 yıl evli olan çiftler ($\bar{x}=9,97$) ile 12-15 yıl evli olan çiftler ($\bar{x}=9,12$) ve 15 yıl ve üzeri süredir evli olan çiftler ($\bar{x}=7,49$) arasında olduğu belirlenmiştir. EYÖ'nin 2. alt boyutu olan çatışma yaygınlığı ile evlilik süresi değişkenleri arasında ,008 düzeyinde anlamlı bir fark olduğu ($F_{(5,344)}=3,175,p<.05$) belirlenmiştir. Tablo 23'teki veriler doğrultusunda bu farkın, 3 yıldan az süredir evli olan bireyler ($\bar{x}=364,06$) ile 15 yıl ve üzeri süredir evli olan bireyler ($\bar{x}=380,12$) arasında, 9-12 yıldır evli olan bireyler ($\bar{x}=352,91$) ile 12-15 yıl arası evli olan bireyler ($\bar{x}=376,76$) ve 15 yıl ve üzeri süredir evli olan bireyler ($\bar{x}=380,12$) arasında olduğu görülmektedir. ÇÇSÖ'nin 1. alt boyutu olan olumlu çatışma çözüm stili ile evlilik yılı değişkeninin arasında anlamlı bir fark olduğu ($F_{(5,344)}=1,985,p<.01$) belirlenmiştir. Belirlenen farkın, 3 yıldan az evli olan bireyler ($\bar{x}=23,83$) ile 6-9 yıl evli olan bireyler ($\bar{x}=27,50$) ve 9-12 yıl evli olan bireyler ($\bar{x}=27,23$) arasında olduğu görülmektedir. ÇÇSÖ'nin 2. alt boyutu olan olumsuz çatışma çözüm stili ile evlilik yılı arasında ,022 düzeyinde anlamlı bir fark olduğu ($F_{(5,344)}=2,672,p<.05$) tespit edilmiştir. Söz konusu farkın, 12-15 yıl arası evli olan bireyler ($\bar{x}=13,43$) ile 3-6 yıl arası evli olan bireyler ($\bar{x}=16,87$), 9-12 yıl arası evli olan bireyler ($\bar{x}=17,49$) ve 6-9 yıl arası evli olan bireyler ($\bar{x}=18,31$) arasında olduğu bunun yanında yine 6-9 yıl arasında evli olan bireyler ($\bar{x}=18,31$) ile 15 yıl ve üzeri süredir evli olan bireyler ($\bar{x}=15,56$) arasında olduğu gözlenmektedir. ÇÇSÖ'nin 3. alt boyutu boyun eğme ve evlilik yılı arasındaki farka baktığımızda ,163 düzeyinde anlamlı bir farkın var olduğunu ($F_{(5,344)}=1,587,p>.05$) görmekteyiz. Yine tablo 23'teki verilere baktığımızda bu farkın, 3 yıldan az süredir evli olan bireyler ($\bar{x}=19,73$) ile 6-9 yıl arası evli olan bireyler ($\bar{x}=22,74$) ve 12-15 yıl arası evli olan

bireyler ($\bar{x}=22,93$) arasında olduğunu görmekteyiz. ÇÇSÖ'nin son alt boyutu olan geri çekilme ile evlilik yılı arasında ,040 düzeyinde anlamlı bir farkın olduğu ($F_{5,344}=2,362,p<.05$) saptanmıştır. Elde edilen verilere bakıldığında bu farkın, 3 yıldan az süredir evli olan bireyler ($\bar{x}=18,62$) ile 3-6 yıl arasında evli olan bireyler ($\bar{x}=22,42$) ve 6-9 yıl arasında evli olan bireyler ($\bar{x}=21,84$) arasında, bunun yanında yine 3-6 yıl arasında evli olan bireyler ($\bar{x}=22,42$) ile 9-12 yıl arası evli olan bireyler ($\bar{x}=19,34$) arasında olduğu görülmektedir. Son olarak evlilik doyumu ve evlilik süresi arasında manidar bir fark saptanmamıştır ($F_{(5,344)}=,853,p>.05$).

4.1.8 KKTC'de Yaşayan Evli Bireylerin Çocuk Sahibi Olup Olmalarına Göre, Çatışma Düzeyleri, Çatışma Çözme Stilleri ve Evlilik Doyumları Arasında Anlamlı Fark Olup Olmadığına İlişkin Bulgular

KKTC'de yaşayan evli bireylerin çocuk sahibi olmalarına göre çatışma düzeyleri, çatışma çözüm stilleri ve evlilik doyumları arasında manidar fark olup olmadığına dair istatistiksel analizler yapılmış ve bulgular Tablo 25 ve Tablo 26'da gösterilmiştir.

Tablo 25: KKTC'de Yaşayan Evli Bireylerin Evliliklerinde Yaşadıkları Çatışmalar, Çatışma Çözüm Stilleri ve Evliliklerinden Aldıkları Doyumlarının Çocuk Sahibi Olma Değişkenine Göre Ortalama, Standart Sapma, Minimum ve Masimum Puanları

	Çocuk	n	\bar{x}	ss	Min.	Max.
Çatışma Sıklığı	Evet	287	8,86	6,74	,00	34,00
	Hayır	63	8,43	4,85	,00	18,00
Çatışma Yaygınlığı	Evet	287	372,14	40,36	203,00	408,00
	Hayır	63	363,78	42,92	244,00	408,00
Olumlu Çatışma	Evet	287	25,52	7,24	6,00	36,00
	Hayır	63	26,25	5,46	10,00	36,00
Olumsuz Çatışma	Evet	287	15,76	7,06	7,00	37,00
	Hayır	63	17,16	7,36	7,00	37,00
Boyun Eğme	Evet	287	21,17	7,35	6,00	36,00

	Hayır	63	21,68	7,91	6,00	35,00
Geri Çekilme	Evet	287	20,72	7,15	6,00	36,00
	Hayır	63	19,63	6,50	6,00	32,00
Evlilik Doyumu	Evet	287	52,94	8,93	30,00	65,00
	Hayır	63	52,02	7,95	34,00	65,00

Tablo 26: KKTC’de Yaşayan Evli Bireylerin Çocuk Sahibi Olup Olmalarına Göre Çatışma Düzeyleri, Çatışma Çözüm Stilleri ve Evlilik Doyumları Arasında Anlamlı Farkın Olup Olmadığının Belirlenmesine Yönelik Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

	Varyansın Kaynağı	KT	sd	KO	F	P
Çatışma Sıklığı	Gruplararası	9,643	1	9,643	,232	,630
	Gruplariçi	14439,854	348	41,494		
	Toplam	14449,497	349			
Çatışma Yaygınlığı	Gruplararası	3614,885	1	3614,885	2,169	,142
	Gruplariçi	580036,032	348	1666,770		
	Toplam	583650,917	349			
Olumlu Çatışma Çözüm	Gruplararası	28,158	1	28,158	,581	,446
	Gruplariçi	16851,616	348	48,424		
	Toplam	16879,774	349			
Olumsuz Çatışma Çözüm	Gruplararası	101,130	1	101,130	2,000	,158
	Gruplariçi	17592,824	348	50,554		
	Toplam	17693,954	349			
Boyun Eğme	Gruplararası	13,532	1	13,532	,243	,622
	Gruplariçi	19340,285	348	55,576		
	Toplam	19353,817	349			
Geri Çekilme	Gruplararası	60,575	1	60,575	1,224	,269
	Gruplariçi	17218,743	348	49,479		
	Toplam	17279,317	349			
Evlilik Doyumu	Gruplararası	44,191	1	44,191	,576	,449
	Gruplariçi	26710,977	348	76,756		
	Toplam	26755,169	349			

Yapılan analizler sonucunda, çocuk sahibi olma değişkeninin çatışma sıklığı ($F_{(1,348)}=,232,p>.05$), çatışma yaygınlığı ($F_{(1,348)}=2,169,p>.05$), olumlu çatışma çözüm stili ($F_{(1,348)}=581,p>.05$), olumsuz çatışma çözüm stili ($F_{(1,348)}=2,000,p>.05$), boyun

eğme ($F_{(1,348)}=,243,p>.05$), geri çekilme ($F_{(1,348)}=,269,p>.05$)ve evlilik
doyumunu($F_{(1,348)}=,449,p>.05$) manidar düzeyde yordamadığı saptanmıştır.

Bölüm 5

TARTIŞMA VE YORUM

Bu bölümde araştırmanın amacı doğrultusunda elde edilen bulgular, araştırmanın alt problemlerini takip edecek şekilde ve bu alanda yapılan diğer çalışmaların sonuçlarına yer verilerek tartışılacak ve yorumlanacaktır.

5.1 KKTC’de Yaşayan Evli Bireylerin Evliliklerinde Yaşadıkları Çatışmalar, Çatışma Çözüm Stilleri ve Evlilik Doyumları Arasında Anlamlı Bir İlişki Var Mıdır? Alt Problemine İlişkin Tartışma ve Yorum

Evlilik çatışması ve çatışma çözüm stilleri arasında belirlenen ilişkiye bakacak olursak; olumlu çatışma çözümü ile çatışma yaygınlığı arasında pozitif yönde bir ilişki tespit edilmiş ve olumlu çatışma çözümü arttıkça çatışma yaygınlığının da arttığı saptanmıştır. Olumsuz çatışma çözümü ile çatışma sıklığı ve çatışma yaygınlığı arasındaki ilişkiye baktığımızda, olumsuz çatışma arttıkça çatışma yaygınlığının düştüğü, çatışma sıklığının ise arttığı sonucunu görmekteyiz. Olumsuz çatışma çözüm yöntemi ile çözülmeye çalışılan sorunların tam anlamı ile ortadan kalkmadığı bu yüzden de çiftlerin aynı konuyu tekrar tekrar tartıştıkları ve bunun da çatışma sıklıklarını arttırdığı ve dolayısı ile çatışma yaygınlıklarını da azalttığı düşünülmektedir. Diğer bir sonuç ise boyun eğme ve geri çekilmenin arttıkça çatışma sıklığının da arttığıdır. Herhangi bir sebepten dolayı karşı tarafa boyun eğmeleri veya geri çekilmeleri onların, problemi çözmek yerine ertelemelerine neden olduğu ve

ilerleyen süre içerisinde aynı sorunun tekrar gündeme gelmesini kaçınılmaz kılarak çatışma sıklığını artırdığı, bunun yanında çatışma esnasında geri çekilme ve boyun eğme davranışlarından dolayı bireylerin içten içe sinirlendikleri ve bunun da çatışma yaygınlıklarını artırdığı düşünülmektedir. Evlilik doyumu ve çatışma çözüm stilleri arasındaki ilişkiye baktığımızda; evlilik doyumunun arttıkça, olumlu çatışma ve boyun eğmenin arttığı, olumsuz çatışmanın ise azaldığı saptanmıştır. Hacı (2011) yapmış olduğu çalışmada evlilik doyumunun arttıkça olumsuz çatışma çözüm stiline azaldığını tespit etmiştir ve bu da bizim elde ettiğimiz sonucu destekler niteliktedir. Buna paralel olarak evliliklerdeki çatışmaların olumlu yolla çözülmesinin ve bireylerin eşlerine karşı açık olmalarının, evlilikteki huzur ve mutluluğu artırdığı ve dolayısı ile evlilik doyumunun da artmasına sebep olduğu düşünülmektedir. Evlilik çatışması ve evlilik doyumu arasında belirlenen ilişkilere baktığımızda; evlilik doyumunun arttıkça, çatışma sıklığının azaldığını, çatışma yaygınlığının ise arttığını görmekteyiz. Evliliklerdeki çatışmanın sıklığındaki azalmanın evlilikteki huzur ve mutluluğu arttırdığı ve bunun da doğal olarak evlilik doyumuna olumlu yansıdığı düşünülmektedir. Evlilik doyumu yüksek olan çiftlerin, iletişimlerinin sağlıklı ve güçlü olduğu, bu sebepten de farklı konular hakkında tartışmaktan kaçınmadıkları bunun da çatışma yaygınlık düzeylerinin yükselmesine sebep olduğu düşünülmektedir.

5.2 KKTC’de Yaşayan Evli Bireylerin Cinsiyetlerine Göre Çatışma Düzeyleri, Çatışma Çözüm Stilleri ve Evlilik Doyumları Arasında Anlamlı Fark Var mıdır? Alt Problemine İlişkin Tartışma ve Yorum

Cinsiyetin, çatışma sıklığı ve çatışma yaygınlığını yordamadığı dolayısı ile evlilik çatışmasının cinsiyete göre farklılık göstermediği yapılan analizler sonucunda

saptanmıştır. Elde edilen bu sonuç Tezer (1986)'in yapmış olduğu çalışma sonuçları ile benzer niteliktedir. Bunun nedeninin, çatışmanın karşılıklı yapılan bir eylem olması, bunun da kadın ve erkeklerin evlilik çatışma düzeyleri arasında fark olmasını imkansız hale getirmesi olduğu düşünülmektedir. ÇÇSÖ'nin olumlu çatışma, boyun eğme ve geri çekilme alt boyutlarının cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermediği bunun yanında olumsuz çatışma çözüm stiline cinsiyete göre farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Elde edilen sonuçlara göre kadınlar ($\bar{X}=16,82$) erkeklere ($\bar{X}=15,23$) göre daha fazla olumsuz çatışma çözüm stilini kullanmaktadırlar. Literatür incelendiğinde elde ettiğimiz bu sonuca paralel sonuçların varlığını görmekteyiz. Örneğin Çelik (2006) ve Günay (2007) yapmış oldukları çalışmalarda olumlu çatışma, boyun eğme ve geri çekilme çatışma çözüm stilleri ile cinsiyet arasında anlamlı fark bulamadıklarını ancak kadınların erkeklere göre daha üst düzeyde olumsuz çatışma çözüm stilini kullandıklarını belirtmişlerdir. Bunun sebebinin gelişen ve değişen toplum normları içerisinde kadının yerinin değişmesi, artık kadınların da çalışıp aile bütçesine katkıda bulunabilmeleri ve kendi ayakları üzerinde durabilen bireyler olmaları bu sebepten de eşlerine boyun eğmek zorunda olmamalarının olduğu düşünülmektedir. Bunun yanında her ne kadar kadının toplumdaki yeri değişse de, geçmişten günümüze gelene kadar olan sürede toplumun bireylere yükledikleri cinsiyet rollerine bağlı olarak kadınların gerek ev içerisinde gerekse ev dışında erkeklere oranla daha fazla sorumluluk almaları ve dolayısı ile evlilik ilişkilerinde olumlu çatışma çözümü yerine daha çok şikayet eden taraf olmaları olduğu düşünülmektedir. Sevim (2005) elde edilen bu sonuca ters düşen sonuçlar elde ettiği çalışmasında, kadınların erkeklere oranla daha çok olumlu çatışma çözme becerilerine sahip olduklarını belirlemiştir. Araştırma kapsamında yapılan analizler sonucunda cinsiyetin evlilik doyumunu anlamlı düzeyde

yordamadığı bulunmuştur. Çağ ve Yıldırım (2013)'in evlilik doyumunu yordayan ilişki ve kişisel değişkenleri araştırdıkları çalışmadan elde ettikleri cinsiyet evlilik doyumunu yordamamaktadır bulgusu bu çalışmadan elde edilen cinsiyet evlilik doyumunu yordamamaktadır bulgusu ile tutarlıdır. Bu konu ile ilgili bu güne kadar yapılan çalışmalar incelendiğinde büyük bir kısmının cinsiyet evlilik doyumunu yordamaktadır sonucuna ulaştığını görmekteyiz. Bu çalışmalar, evlilik içerisinde kadına yüklenen rollerin daha çok ve yorucu olmasının erkeklere oranla kadınların evlilik doyumunun daha düşük olmasını sağladığını savunmaktadırlar (Çelik, 2006; Gottman ve Krokoff, 1989; Tezer, 1992). Bu konuda önceden yapılan çalışmalara ve tarihlerine dayanarak elde ettiğimiz sonucun, yaşanan toplumun zamanla sosyo-ekonomik değerlerinin değişerek evlilikteki kadın ve erkeklere yüklenen rol ve görevlerin birbirine yaklaşmasına ve çiftlerin gerekli iş ve sorumlulukları ortak paylaşımlarına bağlı olduğunu söyleyebiliriz.

5.3 KKTC’de Yaşayan Evli Bireylerin Aylık Gelir Düzeylerine Göre, Çatışma Düzeyleri, Çatışma Çözüm Stilleri ve Evlilik Doyumları Arasında Anlamlı Fark Var mıdır? Alt Problemine İlişkin Tartışma ve Yorum

Yapılan analizler sonucunda evli bireylerin aylık gelir düzeylerinin evliliklerindeki çatışma sıklığını yordadığı, gelir düzeyi arttıkça çatışma sıklığının düştüğü saptanmıştır. Gelir düzeyinin EYÖ'nin diğer alt boyutu olan çatışma yaygınlığını anlamlı düzeyde yordadığı tespit edilmiştir. Evli bireylerin sahip oldukları gelir düzeyi değiştikçe evlilik çatışma yaygınlığı da anlamlı düzeyde farklılık göstermektedir. 1.000 TL ile 2.500 TL arasında aylık gelire sahip olan evli bireylerin gelir düzeyleri arttıkça çatışma yaygınlıkları azalmakta, 2.500 TL ile 3.000 TL ve üzeri gelire sahip olan bireylerin aylık gelirleri arttıkça çatışma yaygınlıkları

da artmaktadır. Benzer bir çalışmada Storaasli ve Markman (1990) evli bireylerin evlilik sorunlarını incelemiş ve kıskançlığın yanı sıra gelir düzeyinin de evlilik çatışmasında etkili olduğunu bulmuştur.

Evli çiftlerin aylık gelir durumunun ÇÇSÖ'nin tüm alt boyutları ile arasında anlamlı bir fark gözlenmemiş dolayısı ile gelir düzeyinin çatışma çözüm stilini yordamadığı tespit edilmiştir. Gelir düzeyinin evlilik doyumunu manidar düzeyde yordadığı, aylık gelir düzeyinin arttıkça evlilik doyumunun da arttığı tespit edilmiştir. Aksi bir çalışmada Çağ ve yıldırım (2013) evli bireylerin gelir düzeylerinin evlilik doyumunu yordamadığını bulmuşlardır. Gelir düzeyinin artmasının aile içerisindeki maddiyat kaynaklı sorunların ortadan kalkmasına ve dolayısı ile evlilik çatışmasının azalmasına doyumunun ise artmasına sebep olduğu düşünülmektedir.

KKTC toplumu geçmişinde savaş ve yokluk görmüş bu yüzden acılar ve kayıplar yaşamış bir toplumdur. Bundan dolayı günümüzde toplumumuzda refah seviyesi oldukça önemlidir. Bunun gelir düzeyi ile ilgili elde ettiğimiz sonuçların en önemli nedenlerinden biri olduğu düşünülmektedir.

5.4 KKTC'de Yaşayan Evli Bireylerin Eğitim Düzeylerine Göre, Çatışma Düzeyleri, Çatışma Çözüm Stilleri ve Evlilik Doyumları Arasında Anlamlı Fark Var Mıdır? Alt Boyutuna İlişkin Tartışma ve Yorum

Araştırma kapsamında yapılan analiz sonuçlarına göre evli bireylerin eğitim durumuna göre çatışma yaygınlığı ve çatışma sıklığı düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık olmadığı belirlenmiştir. Eğitim düzeyinin evlilik çatışmasını yordayabilmesi için evlilik ve evlilik öncesi eğitim programlarının bireylere verilmesinin gerektiği, ancak mevcut eğitim sistemimizde bu tarz eğitimlerin var olmadığı dolayısı ile bu

sonucu elde ettiğimiz düşünülmektedir. Yine yapılan analizler sonucunda, eğitim durumu ve olumlu çatışma çözüm stili arasında anlamlı bir farkın olduğu eğitim durumu arttıkça olumlu çatışma çözüm stiline de daha çok kullanıldığı tespit edilmiştir. Belirlenen bu sonuca paralel olarak Özen (2013) yapmış olduğu çalışmada, ilkokuldan mezun olan kişilerin, ortaokul, lisede ve üniversiteden mezun olan kişilere göre daha düşük seviyede olumlu çatışma çözüm stilini seçtiklerini belirlemiştir. Bunun nedeninin bireylerin eğitim aldıkça olaylara daha objektif bakabilmeleri ve öfke control düzeylerinin daha yüksek olduğu düşünülmektedir. Olumsuz çatışma çözüm stili ve boyun eğme ile eğitim durumu arasında anlamlı bir fark olmadığı yapılan analizler sonucu belirlenmiştir. Evli çiftlerin eğitim düzeyi ve ÇÇSÖ'nin alt boyutlarından olan geri çekilme arasında anlamlı bir fark olduğu, ortaokul mezunlarının ilkokul mezunlarına göre daha çok geri çekilmeyi kullanmalarının yanında, ortaokuldan yüksek lisans/doktora düzeyine kadar baktığımızda eğitim düzeyinin arttıkça geri çekilme çatışma çözüm stiline daha az kullanıldığı görülmektedir. Benzer bir çalışmada Şendil ve Korkut (2008) geri çekilme çatışma çözüm stiline en az ilkokul mezunu evli bireyler tarafından kullanıldığını, en çok ise ortaokul mezunu evli bireyler tarafından tercih edildiği sonucuna ulaşmıştır. Eğitim düzeyi arttıkça bireylerin özgüvenleri de artmakta ve kendi ayakları üzerinde durabilmektedirler. Kimseye muhtaç olmadan kendi hayatını idame ettirebilen bireylerin geri çekilme çatışma çözüm stilini daha az kullanmalarının beklenen bir durum olduğu düşünülmektedir. Yine bulgular kısmında verilen analizler sonucunda, eğitim düzeyi ve evlilik doyumu arasında anlamlı bir fark bulunduğu belirlenmiştir. Bu farkın ilkokul mezunu evli bireyler ile üniversite mezunu evli bireyler arasında olduğu belirlenmiştir. Bu sonuçlar ışığında eğitim düzeyi arttıkça evlilik doyumunun da arttığı sonucuna ulaşmaktayız. Çalışma

kapsamında yapılan analizler sonucunda elde ettiğimiz bu sonuca paralel olarak Üncü (2007) yapmış olduğu çalışmada, ilkokul mezunu evli bireylerin evlilik doyumlarının daha düşük olduğunu ve eğitim düzeyi arttıkça evlilik doyumunun da arttığını tespit etmiştir. Buna ek olarak Hamamcı (2005), eğitim düzeyi açısından da baktığı, eşlerin fonksiyonel olmayan inançlarının evlilik doyumunu ve uyumunu etkileyip etkilemediğine dair çalışmasında, evli bireylerin eğitim düzeylerinin düştükçe, evlilikleri hakkında daha çok sağlıksız inançlara sahip oldukları ve bunun da evlilik doyumunu düşürdüğünü saptamıştır. Yapılan çalışmalar göz önüne alındığında bu sonucu elde etmemizde, araştırmanın örnekleminde yer alan ve eğitim seviyesi düşük olan evli bireylerin evliliklerine olan olumsuz bakış açıları ve bunun evlilik doyumlarını olumsuz yönde etkilemesi dolayısı ile de eğitim seviyesi arttıkça evlilik doyumunun da artmasının beklenir bir sonuç olduğu söylenebilir.

5.5 KKTC’de Yaşayan Evli Bireylerin Yaşlarına Göre, Çatışma Düzeyleri, Çatışma Çözüm Stilleri ve Evlilik Doyumları Arasında Anlamlı Fark Var Mıdır? Alt Problemine İlişkin Tartışma ve Yorum

Elde edilen bulgulara göre, evli bireylerin yaşları ile EYÖ’nin alt boyutları olan çatışma sıklığı ve çatışma yaygınlığı arasında bir ilişki olmadığı dolayısı ile evli bireylerin yaşının evlilik çatışmasını yordamadığı tespit edilmiştir. Çatışmanın hayatın her alanında tüm bireylerin yaşadıkları ve hayatın vazgeçilmez bir parçası olduğu düşünülmektedir. Bu yüzden çalışmadan çıkan bu sonucun oldukça doğal olduğu düşünülmektedir. Nitekim buna paralel olarak Ovalı (2010) da yapmış olduğu çalışmada evli bireylerin yaşlarının evlilik çatışmasını yordamadığını belirlemiştir. Yine elde edilen veriler sonucunda yaş değişkeninin ÇÇSÖ’nin alt boyutu olan olumlu çatışma çözüm stilini yordamadığı saptanmıştır. ÇÇSÖ’nin 2. alt boyutu olan

olumsuz çatışma çözüm stili ile yaş değişkeni arasında anlamlı düzeyde bir fark olduğu saptanmış ve yaş değişkeninin olumsuz çatışma çözüm stilini yordadığı, yaş ilerledikçe olumsuz çatışma çözüm stilinin daha az kullanıldığı tespit edilmiştir. Evli bireylerin yaşlarının ilerledikçe olumlu çatışma çözüm stilini tercih etme sebeplerinin, yalnız kalmak istememeleri, yeni bir hayat kurma cesaretlerinin olmaması ve yıllardır kurulu olan düzenlerinden vazgeçmek istememeleri olduğu düşünülmektedir. Yaş değişkeninin ÇÇSÖ'nin diğer alt boyutları olan boyun eğme ve geri çekilmeyi manidar düzeyde yordamadığı saptanmıştır. Son olarak yaş değişkeninin evlilik doyumunu yordamadığı yapılan analizler sonucunda saptanmıştır. Benzer bir çalışmada Berk (2009) evlilik doyumu ve yaş değişkeni arasında anlamlı bir fark olmadığını ve yaş değişkeninin evlilik doyumunu yordamadığını saptamıştır. Evlilikten alınan doyumun eşler arasındaki uyum, iletişim ve paylaşım ile ilgili olduğu ve bunların her yaşta olabileceğinden dolayı yaş değişkeninin evlilik doyumunu yordamadığı düşünülmektedir.

5.6 KKTC'de Yaşayan Evli Bireylerin Evlenme Şekillerine Göre, Çatışma Düzeyleri, Çatışma Çözüm Stilleri ve Evlilik Doyumları Arasında Anlamlı Fark Var mıdır? Alt Problemine İlişkin Tartışma ve Yorum

Elde edilen bulgular doğrultusunda evli bireylerin evlenme şekillerinin çatışma sıklığını anlamlı düzeyde yordadığı saptanmıştır. Görücü usulü, kendi kararım ($\bar{x}=8,29$) ile görücü usulü, ailemin kararı ($\bar{x}=11,68$), ailemin karşı gelmesine karşın ($\bar{x}=13,71$) ve kendi kararım, ailemin haberi yok ($\bar{x}=14,08$) arasında anlamlı fark tespit edilmiş, görücü usulü, kendi kararı ile evlenen bireylerin, görücü usulü ailesinin kararı, ailesinin karşı çıkmasına rağmen ve kendi kararı ailesinin bilgisi dışında evlenen bireylere göre daha düşük düzeyde çatışma sıklığı yaşadıkları

tespit edilmiştir. Bunun yanında kendi seçimi, ailesinin onayı ile evlenen bireylerin ($\bar{x}=8,16$), görücü usulü ailesinin kararı, ailesinin karşı çıkmasına rağmen ve kendi kararı ailesinin bilgisi dışında evlenen bireylere göre daha düşük düzeyde çatışma sıklığına sahip oldukları belirlenmiştir. Benzer bir çalışmada, kendi kararı ile evlenen bireylerin ailelerinin kararı ve görücü usulü evlenen bireylere göre daha az çatışma sıklığı yaşadıkları bulunmuştur (Hortaçsu, 2007). Araştırma kapsamında yapılan analizler sonucunda, evlilik kararının çatışma yaygınlığını anlamlı düzeyde yordadığı, kendi seçimi, ailesinin onayı ile evlenen bireylerin ($\bar{x}=376,91$), görücü usulü, kendi kararı ($\bar{x}=360,40$), görücü usulü, ailesinin kararı ($\bar{x}=357,32$), ailesinin karşı çıkmasına rağmen ($\bar{x}=330,14$) ve kendi kararı, ailesinin bilgisi dışında ($\bar{x}=339,69$) evlenen bireylere göre daha çok çatışma yaygınlığına sahip oldukları belirlenmiştir. Bireylerin eş seçiminde ailelerinin onayını almaları ve kendilerine uygun, ortak ilgi alanları olan bireyleri tercih etmelerinin, evliliklerindeki çatışma düzeylerine pozitif yönde yansıdığı, bu yüzden de hem ailesinin onayını alarak, hem de kendi kararı ve seçimi ile evlenen bireylerin çatışma sıklıklarının düşük olduğu düşünülmektedir. Yine yapılan analizler sonucunda, evlenme kararının olumlu çatışma çözüm stilini anlamlı düzeyde yordadığı, ailesinin karşı çıkmasına rağmen evlenen bireylerin ($\bar{x}=18,71$), kendi seçimi ailesinin onayı ile evlenen bireylere ($\bar{x}=25,92$), görücü usulü ailesinin kararı ile evlenen bireylere ($\bar{x}=28,48$) ve kendi kararı ve ailesinin bilgisi dışında evlenen bireylere ($\bar{x}=25,69$) göre daha az olumlu çatışma çözüm stilini kullandıkları belirlenmiştir. Bu sonucun elde edilme sebebinin, ailesinin karşı çıkmasına rağmen evlenen bireylerin zaman geçtikçe aileleri ile aralarında oluşan sorunların temeli olarak eşlerini görmelerinin ve bunun da eşleri ile aralarındaki iletişimi olumsuz etkilediğinin olduğu düşünülmektedir. Buna ek olarak, görücü usulü kendi kararı ile evlenen bireylerin ($\bar{x}=23,69$), kendi kararı ailesinin

onayı ile evlenen bireylere ($\bar{x}=25,92$) ve görücü usulü ailesinin kararı ile evlenen bireylere ($\bar{x}=28,48$) göre daha daha az olumlu çatışma çözüm stilini kullandıkları belirlenmiştir. Buna paralel olarak, Taştan (1996) yapmış olduğu çalışmada kendi seçimi ve kendi kararı ile evlenen bireylerin diğer evlenme şekli ile evlenen bireylere göre iletişimlerinin daha olumlu olduğu ve daha çok olumlu çatışma çözümünü tercih ettikleri belirlemiştir. Aksi bir çalışmada ise Özen (2013) evlenme şeklinin, çatışma sıklığı, çatışma yaygınlığı ve olumlu çatışma çözüm stilini yordamadığını tespit etmiştir. ÇÇSÖ'nin diğer alt boyutları ile evlilik şekli arasında anlamlı bir fark olmadığı belirlenmiştir. Benzer bir çalışmada Öner (2013) evli bireylerin evlenme şekillerinin olumsuz çatışma, boyun eğme ve geri çekilmeyi yordamadığını belirlemiştir. Son olarak Buna ek olarak, görücü usulü kendi kararı ile evlenen bireylerin ($\bar{x}=23,69$), kendi kararı ailesinin onayı ile evlenen bireylere ($\bar{x}=25,92$) ve görücü usulü ailesinin kararı ile evlenen bireylere ($\bar{x}=28,48$) göre daha daha az olumlu çatışma çözüm stilini kullandıkları belirlenmiştir. Buna paralel olarak, Taştan (1996) yapmış olduğu çalışmada kendi seçimi ve kendi kararı ile evlenen bireylerin diğer evlenme şekli ile evlenen bireylere göre iletişimlerinin daha olumlu olduğu ve daha çok olumlu çatışma çözümünü tercih ettikleri belirlemiştir. Aksi bir çalışmada ise Özen (2013) evlenme şeklinin, çatışma sıklığı, çatışma yaygınlığı ve olumlu çatışma çözüm stilini yordamadığını tespit etmiştir. Evlenme şekli ile ilgili elde edilen bu sonuçların, ailesinin karşı çıkmasına karşı evlenen bireylerin eşleri ve aileleri arasında kaldığı bu yüzden eşler arasında stress ve tartışmaların olduğu ve bunun da evlilik çatışmasını, çatışma çözüm stilini ve evlilik doyumlarını yüksek düzeyde etkilediği düşünülmektedir.

5.7 KKTC'de Yaşayan Evli Bireylerin Evlilik Sürelerine Göre, Çatışma Düzeyleri, Çatışma Çözüm Stilleri ve Evlilik Doyumları

Arasında Anlamli Fark Var Mıdır? Alt Problemine İlişkin Tartışma ve Yorum

Yapılan analizler sonucunda evlilik süresinin çatışma sıklığını anlamlı düzeyde yordadığı saptanmıştır. Çatışma sıklığı en az 3 yıldan az süredir evli olan bireylerde, en çok ise 3-6 yıldır evli olan bireylerde görülmektedir. 3. yıldan sonra, 6. yıla kadar olan sürede artış gösteren çatışma sıklığı 6. Yıldan sonra yıl ilerledikçe düşüş göstermektedir. İlk 3 yılda çatışma sıklığının en düşük seviyede olma sebebinin, evliliklerin ilk 3 yılında eşlerin birbirlerine karşı daha çok tolerans göstermeleri ve daha anlayışlı davranmaları olduğu düşünülmektedir. Evlilik süresinin çatışma yaygınlığını anlamlı düzeyde yordadığı, evlilik süresi artıka çatışma yaygınlığının da arttığı tespit edilmiştir. Çatışma yaygınlığının yıl ilerledikçe artmasında, çocukların evlenip evden ayrılmış olmalarının, çiftlerin emeklilik dönemlerinde olmaları ve tüm gün birlikte vakit geçiriyor olmalarının, ekisi gibi çocukların bakımı, evin geçindirilmesi gibi tüm günlerini aktif geçirmelerine neden olan sorumluluklarının olmamasının etkili olduğu düşünülmektedir. Evlilik yılı ile olumlu ve olumsuz çatışma çözüm stili arasında anlamlı bir fark olduğu, evlilik yılının artıka olumlu çatışma çözüm stiline daha çok kullanıldığı, olumsuz çatışma çözüm stiline ise daha az kullanıldığı tespit edilmiştir. Bunun en önemli nedeninin evlilik yılına paralel olarak bireylerin yaşlarının da ilerlediği ve kişiliklerinin oturduğu, sorun ve çatışmalara daha sakin ve mantıklı yaklaştıkları, yaşlarının verdiği olgunlukla öfkelerini daha iyi kontrol edebildikleri olduğu düşünülmektedir. ÇÇSÖ'nin alt boyutlarından olan boyun eğme ile evlilik süresi arasında anlamlı bir fark tespit edilmiş, evlilik yılı ilerledikçe boyun eğme çatışma çözüm stiline de daha çok kullanıldığı saptanmıştır. Bunun sebebinin evlilik süresi ilerledikçe bireylerin yaşlarının da ilerlemesi, var olan düzenlerine alışmaları ve çocuk sahibi olmaları gibi

değişikliklerin olduğu düşünülmektedir. ÇÇSÖ'nin bir diğer alt boyutu olan geri çekilme ile evlilik süresi arasında anlamlı bir fark tespit edilmiştir. Evlilik süresi arttıkça geri çekilme çatışma çözüm stiline kullanılması da artmakla beraber, belirli evrelerde (9-12 yıl) evlilik süresinin artmasına rağmen geri çekilme çatışma çözüm stili daha az kullanılmaktadır. Bunda, 9-12 yıldır evli olan bireylerin evlilik yaşantılarının en çok emek isteyen yıllarının (çocuk yetiştirmek, maddi sorunlar vb.) ortalarında olmaları ve bunun vermiş olduğu yorgunluk ve yıpranmışlıktan dolayı, yaşanan tartışmalarda kendilerini geri çekmek yerine çatışmalarda daha aktif olmayı tercih etmelerinin etkisi olduğu düşünülmektedir. Yapılan analizler sonucunda evlilik süresinin evlilik doyumunu yordamadığı saptanmıştır. Benzer bir çalışmada Jones ve Hill (1995)'te yapmış oldukları çalışmada evlilik doyumunu ve evlilik süresi arasında herhangi bir fark olmadığını bulmuşlardır. Miller, (1970) yapmış olduğu çalışmada eşlerin evlilik süresi ve çekicilikleri arasındaki ilişkiye bakmış ve evlilik süresinin arttıkça eşlerin birbirlerini daha az çekici bulduklarını, bunun da evlilik doyumlarını olumsuz yönde etkilediğini saptamıştır. Tersine bir çalışmada ise Booth ve White (1980), daha uzun süredir evli olan bireylerin yeni evlenen bireylere göre daha yüksek evlilik doyumuna sahip olduklarını, çünkü zamanla birbirlerini daha çok tanıdıklarını saptamıştır. Yapılan çalışmalar göz önüne alınarak, evlilik doyumunun esas yordayıcılarının eşlerin birbirlerine bakış açıları ve birbirlerini tanıma düzeyleri gibi değişkenlerin olduğunu bu yüzden de böyle bir sonuç elde ettiğimizi söyleyebiliriz.

5.8 KKTC'de Yaşayan Evli Bireylerin Çocuk Sahibi Olup Olmalarına Göre, Çatışma Düzeyleri, Çatışma Çözüm Stilleri ve Evlilik Doyumları Arasında Anlamlı Fark Var mıdır? Alt Problemine İlişkin Tartışma ve Yorum

Çocuk sahibi olma değişkeni ile çatışma sıklığı, çatışma yaygınlığı, olumlu çatışma, olumsuz çatışma, boyun eğme, geri çekilme ve evlilik doyumu arasında anlamlı bir fark tespit edilmemiştir ve dolayısı ile çocuk sahibi olma evlilik çatışması, çatışma çözüm stilleri ve evlilik doyumunu yordamamaktadır. Özen (2013) yapmış olduğu çalışmada çocuk sahibi olmanın, evlilik çatışması ve çatışma çözüm stillerini yordamadığı sonucuna ulaşmıştır. Özen'in elde ettiği bu sonuç bizim elde ettiğimiz sonuç ile tutarlıdır. Elde ettiğimiz sonuçlara paralel olarak Hatipoğlu (1993) yapmış olduğu çalışma sonucunda çocuk sahibi olmanın evlilik doyumunu yordamadığını saptamıştır. Çocuk sahibi olmak evlilik yapısını etkileyen (iletişimde azalma, parasal sıkıntılar, ev işlerinin paylaşımı) bir faktördür ve bu da evlilikten alınan doyumu etkilemektedir(Hicks ve Platt, 1970). Bu konuda yapılan çalışmalar göz önüne alındığında, günümüzde evli bireylerin büyük bir çoğunluğunun çocuk yapma konusunda aceleci davranmadığı, çocuk için gerekli maddi ve manevi düzenlerini oluşturduktan sonra çocuk yapmayı tercih ettikleri ve planlı ve önceden hazırlanılarak yapılan çocukların aile içerisindeki yapıda bir değişikliğe sebep olmadığı bu yüzden de çocuğun evlilik çatışması, çatışma çözüm stilleri ve evlilik doyumunu etkilemediği düşünülmektedir.

Bölüm 6

SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırmanın amacı, KKTC’de yaşayan evli bireylerin evliliklerinde yaşadıkları çatışmalar, çatışma çözüm stilleri ve evlilik doyumları arasında bir ilişki olup olmadığını incelemek ve bunların cinsiyet, aylık gelir, eğitim düzeyi, yaş, evlenme şekli, evlilik süresi ve çocuk sahibi olma değişkenlerine göre farklılık gösterip göstermediğini incelemektir. Bu bölümde araştırmadan elde edilen sonuçlar yer almaktadır.

6.1 Sonuçlar

- KKTC’de yaşayan evli bireylerin evliliklerinde yaşadıkları çatışmalar, çatışma çözüm stilleri ve evlilik doyumları arasında manidar ilişkiler olduğu saptanmıştır.
 - Çatışma sıklığı ile çatışma yaygınlığı ve evlilik doyumu arasında negatif yönde, olumsuz çatışma çözüm stili, boyun eğme ve geri çekilme arasında ise pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu bulunmuştur.
 - Çatışma yaygınlığı ile olumsuz çatışma çözüm stili ve geri çekilme arasında negatif yönde, olumlu çatışma çözüm stiliyle de pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu bulunmuştur.
 - Olumlu çatışma çözüm stili ile olumsuz çatışma çözüm stili, boyun eğme, geri çekilme ve evlilik doyumu arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki saptanmıştır.

- Olumsuz çatışma ile boyun eğme ve evlilik doyumu arasında negatif yönde, geri çekilme ile de pozitif yönde bir ilişki olduğu bulunmuştur.
- Boyun eğme ile geri çekilme ve evlilikten alınan doyum arasında bir ilişki bulunmuştur.
- Evli bireylerin çatışma düzeyleri cinsiyete göre farklılık göstermemektedir.
- Evli bireylerin çatışma çözüm stilleri cinsiyete göre farklılık göstermektedir.
 - Kadınlar erkeklere oranla daha çok olumsuz çatışma çözüm stilini kullanmaktadır.
- Evlilik doyumu cinsiyete göre farklılık göstermemektedir.
- Evlilik çatışması gelir düzeyine göre farklılık göstermektedir.
 - Gelir düzeyi arttıkça çatışma sıklığı azalmakta çatışma yaygınlığı ise artmaktadır.
- Evli bireylerin çatışma çözüm stilleri aylık gelir düzeylerine göre farklılık göstermemektedir.
- Evli bireylerin evlilik doyumları aylık gelir düzeyine göre farklılık göstermektedir.
 - Gelir düzeyi arttıkça evlilik doyumu da artmaktadır.
- Evli bireylerin çatışma düzeyleri eğitim seviyelerine göre farklılık göstermemektedir.
- Evli bireylerin, çatışma çözüm stilleri eğitim düzeyine göre farklılık göstermektedir.
 - Eğitim düzeyi arttıkça olumlu çatışma çözüm stili daha çok kullanılmaktadır.
 - Eğitim düzeyi arttıkça geri çekilme çatışma çözüm stili daha az kullanılmaktadır.

- Evli bireylerin evlilik doyumları eğitim düzeylerine göre farklılık göstermektedir.
 - Eğitim düzeyi arttıkça evlilik doyumu da artmaktadır.
- Evli bireylerin evlilik çatışmaları yaşlarına göre farklılık göstermemektedir.
- Evli bireylerin çatışma çözüm stilleri yaşlarına göre farklılık göstermektedir.
 - Yaş ilerledikçe olumsuz çatışma çözüm stili daha az kullanılmaktadır.
- Evli bireylerin evlilik doyumları yaşa göre farklılık göstermemektedir.
- Evli bireylerin çatışma düzeyleri evlenme şekillerine göre farklılık göstermektedir.
 - Görücü usulü, kendi kararı ile evlenen bireyler, diğer evlenme şekilleri ile evlenen bireylere göre daha düşük düzeyde çatışma sıklığına ve daha yüksek düzeyde çatışma yaygınlığına sahiptirler.
- Evli bireylerin çatışma çözüm stilleri evlenme şekillerine göre farklılık göstermektedir.
 - Ailesinin karşı çıkmasına rağmen evlenen bireyler, diğer evlenme şekilleri ile evlenen bireylere göre daha az olumlu çatışma çözüm stilini kullanmaktadırlar.
- Evli bireylerin evlilik doyumları evlenme şekline göre farklılık göstermektedir.
 - Ailesinin karşı çıkmasına rağmen evlenen bireylerin evlilik doyumları diğer evlenme şekilleri ile evlenen bireylere göre daha düşüktür.
- Evli bireylerin çatışma düzeyleri evlilik sürelerine göre farklılık göstermektedir.
 - Evlilik süresi arttıkça çatışma sıklığı azalıyor, çatışma yaygınlığı ise artıyor.

- Evli bireylerin çatışma çözüm stilleri evlilik sürelerine göre farklılık göstermektedir.
 - Evlilik süresi ilerledikçe olumlu çatışma çözüm stili daha çok kullanılırken, olumsuz çatışma çözüm stili daha az kullanılmaktadır.
 - Evlilik süresi ilerledikçe boyun eğme çatışma çözüm stili daha çok kullanılmaktadır.
- Evli bireylerin evlilik doyumları evlilik sürelerine göre farklılık göstermemektedir.
- Evli bireylerin evlilik çatışmaları çocuk sahibi olup olmalarına göre farklılık göstermemektedir.
- Evli bireylerin, çatışma çözüm stilleri çocuk sahibi olmalarına göre farklılık göstermemektedir.
- Evli bireylerin evlilik doyumları çocuk sahibi olmalarına göre farklılık göstermemektedir.

6.2 Öneriler

6.2.1 Uygulamaya Yönelik Öneriler

- Çalışmadan elde edilen bulgulara bağlı olarak, KKTC Eğitim Bakanlığına bağlı tüm okullarda çatışma ve çatışma çözüm becerileri eğitimi verilerek gelecek nesillerin bu konuda gerekli bilgi ve eğitime sahip olmaları sağlanabilir.
- Çatışma çözüm stratejileri ile ilgili hizmet içi eğitimler verilmesi sağlanabilir.
- Yerel yönetimlerde aile danışmanlığı merkezlerinin oluşturulması ve vatandaşlara danışmanlık hizmeti sunulması sağlanabilir.

- Evliliklerin daha sağlıklı ve sorunsuz olmasını sağlamak amacı ile devlete bağlı aile danışma merkezlerinin açılıp, gerek evli olan gerekse evlilik öncesi çiftlere evlilik ve anne baba eğitimi verilmesi sağlanabilir.
- Aile Mahkemelerine aile danışmanlarının istihdam edilmesi hızla artan boşanma oranlarının azalmasına büyük ölçüde katkı sağlayabilir.
- Evliliklerin daha sağlıklı ve uzun olması adına evlilik öncesinde, evlenecek olan çiftlerin çatışma çözüm becerileri, anne baba ve evlilik eğitimi almaları zorunlu hale getirilebilir.

6.2.2 Araştırmaya Yönelik Öneriler

- Bu çalışmanın örneklem grubunu evli bireyler oluşturmaktadır. Benzer bir çalışmada örneklem grubunu evli çiftlerin (karı-koca) oluşturması daha detaylı sonuçlar elde edilmesini sağlayabilir.
- Yapılacak benzer bir çalışmada kültürel farklılıklar da göz önüne alınarak farklı değişkenler ile çalışılması faydalı olabilir.

KAYNAKLAR

Acar, A. (1998). *Ankara'da sosyal hizmetler ve çocuk esirgeme genel müdürlüğüne bağlı sosyal hizmet kuruluşlarında çalışan üniversite mezunu evli personelin evlilik doyumları*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Akgün, R. Ve Uluocak, G. (2010). Evlilikte etkili iletişim ve problem çözme: bir toplum merkezindeki kadınlarla gerçekleştirilen grup çalışması. *Aile Ve Toplum Eğitim Dergisi*, 6; 9-23.

Akgün, R. ve Uluocak, G. (2010). Evlilikte etkili iletişim ve problem çözme: bir toplum merkezindeki kadınlarla gerçekleştirilen grup çalışması. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 23(23).

Algaç, G. ve Çatay, Z. (2007). Evlilik süresinin ilişki yürütme tutumlarına ve evlilik memnuniyetine etkisi. *IV. Ulusal Aile ve Evlilik Terapileri Kongresi, Sözel Bildiri, İstanbul*.

Amerikan Nüfus İdaresi, (2005). <http://www.census.gov/>, (ET:13 Temmuz 2016).

Arslan, Ş. (2008). Duygusal zeka, bireylerarası çatışmayı çözümleme yöntemleriyle ilişkilimidir? Schutte'nın duygusal zeka ölçeğinin geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Süleyman Demirel Üniversitesi, İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*. 13,3,179-200.

Ateş Yücel, R. (2004). Evlilikte İlk Yıllar, Çatışmalar ve Güç kavramı; Evlilik Okulu. (Ed: Haluk Yavuzer).İstanbul: Remzi.

Aytaç, S. Ve Bayram, N. (2006). Üniversite gençliğinin iş ve eş seçimdeki etkin kriterlerin analitik hiyerarşi süreci (AHP) ile analizi. *İş Güç Endüstri İlişkileri ve İnsan Kaynakları Dergisi*, 3(1), 12-18.

Bayraktaroğlu, H.T., (2007). *Farklı Demografik Değişkenlere Sahip Evli bireylerin çatışma eğilimi ve çift uyumu açısından karşılaştırılması*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Yakın Doğu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Lefkoşa.

Berg, I.K., & Miller, S. (1992). *Working with the problem drinker*. New York: Norton.

Beştepe, E., Erbek, E., Saatçioğlu, Ö. Özmen, H.A. ve Eradamlar, N. (2010). Psikiyatrik yardım talebi olan, olmayan ve boşanma aşamasındaki çiftler arasında cinsiyet yönünden uyum, problem çözme becerisi, boyun eğici davranış ve öfke tutumunun karşılaştırılması. *Nöropsikiyatri Arşivi*. 47, 15-22.

Bingöl, D. (1996). *Personel Yönetimi*. İstanbul: Beta

Booth, A. White, L. (1980). Thinking about divorce . *Journal of Marriage and the Family*. C.42, SS.605-616.

Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E., Akgün, Ö.E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2009).
Bilimsel araştırma yöntemleri. Ankara: Pagem akademi.

Curun, F. ve Çapkın, M. (2014). Romantik kıskançlığın bağlanma stilleri, benlik saygısı, kişilik özellikleri ve evlilik doyumu açısından yordanması. *Psikoloji Çalışmaları Dergisi*, 34-1, 1-22.

Cutler, H. A. ve Radford, A. (1999). Adult children of alcoholics: adjustment to a college environment. *The Family Journal: Counseling and Therapy For Couples and Families*. C.7, SS. 148-153.

Çağ, P. ve Yıldırım, İ. (2013), Evlilik doyumunu yordayan ilişkisel ve kişisel değişkenler. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 4(39),13-23.

Çaplı, O. (1992). *Evlenmeye Hazır mısınız?*, Ankara: Bilgi.

Çelik, M. (2006). Evlilik doyum ölçeği geliştirme çalışması. Yayınlanmış Doktora Tezi, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.

Çelik, M., & İnanç, B. Y. (2009). Evlilik Doyum Ölçeği: Geçerlik Ve Güvenirlik Çalışmaları. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 18(2), 247-269.

Çelik, M., & Tümkaya, S. (2012). Öğretim elemanlarının evlilik uyumu ve yaşam doyumlarının iş değişkenleri ile ilişkisi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13(1).

Çınar, H., Özden, S., Özkuk, Ö. ve Çokay, F. (2014). Büro yönetimi ve sekreterlik öğrencilerinin duygusal zeka düzeyleri ile çatışma yönetimi stratejileri arasındaki ilişki: Dumlupınar Üniversitesi örneği. *Electronic Journal of Vocational Colleges*. Ağustos; 189-197.

Dattilio, F.M. (2001). Cognitive-behavior family therapy: Contemporary myths and misconceptions. *Contemporary Family Therapy*,23,3-18.

Demiray, U., Eroğlu, E., Gökdağ, D., Tuna, Y., Ünlü, S., Yılmaz, A., ve Yüksel, H. (2008). *Etkili İletişim*. (2. Baskı). (Ed: U, Demiray). Ankara: Pegem Akademi.

Dinçyürek, S. Ve Uygarer, G. (2012). Üniversite öğrencilerinin duygusal arkadaşlıkları sırasında evlilik konusundaki bakış açıları üzerinde iletişimin etkisi. *Eğitim Araştırmaları-Eurasian Journal of Educational Research*, 49/A,151-166.

Doğan, H. (2010). *Evli bireylerin sosyotropik-otonomik kişilik özellikleriyle evliliklerinde çatışma yaşama durumları arasındaki ilişki*. Yayınlanmış Yüksek lisans tezi, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.

Doğan, H. (2010). *Evli bireylerin sosyotropik-otonomik kişilik özellikleriyle evliliklerinde çatışma yaşama durumları arasındaki ilişki*. Yüksek lisans tezi, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.

Eray, N. S. (2011). *Eşlerin boşanma nedenleri ve eğitim düzeylerinin boşanmaya etkisi*. (KKTC örneği). Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Yakın Doğu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Lefkoşa.

Erkal, M. E. (1987). *Sosyoloji (Toplum Bilim)*. (3. Baskı). İstanbul: Filiz.

Gilbert, R. M. (2006). *The eight concepts of Bowen theory*. Falls Church, VA: Leding Systems Press.

Gladding, S.T. (2011). *Family Therapy: History and Practice*. (İ. Keklik, Çev).Ankara: PDR

Gladding, S.T. (2009). *Counseling: A comprehensive profession* (6th ed.). Upper Saddle River, NJ: Pearson.

Glenn, N.D. (1990). Quantitative research on marital quality in the 1980 a acritical review. *Journal of Marriage and the Family*, 52, 818-831.

Glenn, N.D., (1991). The recent trend in marital success in the United States. *Journal of Marriage and The Family*, 53, 261-270.

Gottman, J. M. Krokoff, L. J. (1989). Marital interaction and satisfaction: A longitudinalview. *Journal of Consulting and Clinical*. C.57, SS.47-52.

Gross, Michael A., and Laura K. Guerrero. "Managing conflict appropriately and effectively: An application of the competence model to Rahim's

organizational conflict styles." *International journal of conflict management* 11.3 (2000): 200-226.

Gökmen, A. (2001). *Evli eşlerin birbirlerine yönelik kontrolcülük ve bağımlılık algılarının evlilik doyumu üzerindeki rolü*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Günay, S. (2007). *Evlilik çatışması, nedensellik-sorumluluk yüklemeleri, eşlerin evlilik ilişkisinden sağladıkları genel doyuma ilişkin görüşleri ve evliliğe ilişkin değerlendirmeler arasındaki ilişkiler*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Hamarta, E., Deniz, M., Dilmaç, B. ve Arslan, C. (2015). Evlilik içi ilişki ile evlilikteki yaşam doyumunun evli çiftlerin değerleri açısından incelenmesi. *International Journal of Human Sciences*, 12(1), 55-69.

Hatipoğlu, Z. (1993). *Kadın ve erkeklerin evlilik doyumlarında evlilik çatışmasının ve bazı demografik değişkenlerin rolü*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Ankara.

Heyman, R. E. ve Sayers, S. L. ve Bellack, A. S. (1994). Global marital satisfaction versus marital adjustment: an empirical comparison of three measures. *Journal of Family Psychology*. 432-446.

Hicks, M.W. & Platt, M. (1970). Marital Happiness and Stability: A Review Of The Research In The Sixties. *Journal Of Marriage And The Family*, 32, 553- 574.

- Hortaçsu, N. (2007). Family-Versus Couple-Initiated Marriages In Turkey: Similarities And Differences Over The Family Life Cycle. *Asian Journal of Social Psychology*, 10, 103-116.
- Hünler, S.O ve Gençöz, T. (2003). Boyun eğici davranışlar ve evlilik doyumu ilişkisi: algılanan evlilik problemi çözümünün rolü. *Türk Psikoloji Dergisi*, 18(51), 99-108.
- Jones, H.A., Zabriskie, R. B. & Hill, B. (1995). The contribution of couple leisure involvement,leisure time and leisure satisfaction to marital satisfaction. *Marriage & Family Review*, 40(1), 69-89.
- Kahraman, Z. (2011). *Bir evlilik ve aile hayatı eğitim programının evli kadınlarda evlilik uyumuna ve aile sistemine etkisi*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Kane, C.M. (1994). Family making: A Satir approach to treating the H. Family. *The Family Journal: Counseling and Therapy for Couples and Families*,2,256-258.
- Karakaş Doğan, F. (2012)Kuzey Kıbrıs (KKTC)merkezi cezaevi yapılan alan çalışmasından elde edilen verilerin suçla mücadele bağlamında analizi. *TBB Dergisi*, 97-150.
- Kasapkara, A. ve Kasapkara, B. (2014). 20-30 yaş grubu bekâr erkeklerin eş seçimine yönelik tutumları ve eşten beklentilerinin bazı demografik

değişkenler açısından incelenmesi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 7(34), 792-800.

Kerr, M. E. (2003). *Process of differentiation. Paper presented at the 111th Annual Convention of the American Psychological Association*, Toronto, Canada.

Kır, İ. (2011). Toplumsal bir kurum olarak ailenin işlevleri. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*. 10 (36), 381-404.

Kinnier, R.T., Katz, E.C. & Beryy, M.A. (1991). Successful resolutions to the career-versus-family conflict. *Journal of counseling & development*, 69 (5), 439-445.

KKTC mahkemeleri faaliyet raporları. (ET: 25 Nisan 2017).
<http://www.mahkemeler.net/cgi-bin/faaliyet.aspx>

Koydemir, S., Selşik, Z. E. S., & Tezer, E. (2005). Evlilik uyumu ve mükemmeliyetçilik boyutları arasındaki ilişkiler. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 3(23), 65-75.

Larson, J. H., & Holman, T. B. (1994). Premarital Predictors of Marital Quality and Stability. *Family Relation*, 43, 228-237.

Miller, A. G. (1970). Role of physical attractiveness in impression formation. *Psychonomic Science*. C.19, SS.241-243.

Minuchin, S. (1974). *Families and family therapy*. Cambridge, MA: Harvard University Press.

Nichols, M.P. (2013). *Family therapy*. (O. Gündüz, Çev.) İstanbul: Kaktüs

Nichols, W. (2005). The First Years of Marital Commitment. *Handbook of Couples Therapy*. (Edt: Michele Harway) John Willey ve Sons, Incorporated, Hoboken, N.J., U.S.A., ss: 35-36.

Olson, D.H. (1993). *Circumplex model of marital and family system: Assesing family functioning*. (F. Walsh. Editör). *Normal Family Processes*. (2.Baskı). New York. 104-137.

Ovalı, H. (2010). *Farklı Coğrafi Bölgelerde Yaşayan Bireylerin Evlilik Çatışmalarının Çeşitli Demografik Özelliklere Göre Karşılaştırılması*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Ankara.

Öner, D. (2013). *Evli bireylerin evlilik çatışması, çatışma çözüm stilleri ve evlilik uyumlarının incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

Özabacı, N. ve Erkan, Z. (2014). “*Aile Danışmanlığı Kuram ve Uygulamalara Genel Bir Bakış*”. (2.basım). Ankara: Ayrıntı

- Özen, A. (2006). *Evlilik uyumunun yordayıcıları olarak karı ve kocaların değer uyumları ve eşlerin çatışma çözüm stilleri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Ankara.
- Özgüven, İ.E. (2001). “*Ailede İletişim ve Yaşam*”. Ankara: PDRM.
- Özgüven, İ.E. (2009). ‘*Evlilik ve Aile Terapisi*’. Ankara: PDRM
- Pınar, Ç. A. Ğ., & Yıldırım, İ. (2013). Evlilik doyumunu yordayan ilişkisel ve kişisel değişkenler. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 4(39), 13-23.
- Rahim, M.A. (2002). Toward a theory of management organizational conflict. *The International Journal Of Conflict Management*. 13,3,206-235.
- Saxton, L. (1982). *Marriage. The nature of marriage, the individual, marriage, and the family*. (5.Edith). Wadsworth publishing company belmont, California A division of wadsworth, inc. (pp.2016-224).
- Sayılır, A. (2015). Yedi-onbir yaş aile eğitim programının annelerin genel ebeveynlik yetkinlik düzeylerine etkisi. *International Journal of New in Arts, Sports and Science Education*, 4(1), 64-81.
- Sevim, S.A. (2005). Üniversite öğrencilerinin çatışmalara yaklaşım biçimleri. *Eurasian journal of education research*, 21,223-233.

- Simon, G.M. (2004). An examination of the integrative nature of emotionally focused therapy. *The Family Journal: Counselling and Therapy for Couples and Families*, 12,254-262.
- Sinclair, S.L. & Monk, G. (2004). Moving beyond the blame game: Toward a discursive approach to negotiating conflict within couple relationships. *Journal of Marital and Family Therapy*, 30,335-347.
- Stack, S. & Eshleman, J. R. (1998). Marital status and happiness: A 17-nation study. *Journal of Marriage and Family*, 60(2), 527-536.
- Storaasli, R.D., & Markman, H.J. (1990). *Relationship Problems In The Early Stages Of Marriage: A Longitudinal Investigation*. *Journal Of Family Psychology*, 4 (1), 80-98.
- Şen, B. (2013). *Boşanma süreci ve arabuluculuğu*. Yayınlanmış Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Şendil, G. ve Korkut, Y. (2008). Evlilik çatışması ve uyumunun bazı demografik değişkenler yönünden incelenmesi. *I.Ü. Psikoloji Çalışmaları*, 28, 15-34.
- Şentürk, Ü. (2008). Aile kurumuna yönelik güncel riskler. *Aile ve Toplum Dergisi*, 14:289-297.
- Tanrıöğen, A. (2009). Bilimsel araştırma yöntemleri. Ankara: anı

- Taştan, N. (1996). *Interpersonal Communication In A Problem Solving Situation*.
Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, A.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Terry, J.; Kottman, M. (1995). Working With Families. Guidance and Counseling In
The Elementary and Middle Schools. SS. 254-281. *Brown ve Benchmark
Publishers*.
- Tezer, E. (1992).Evlilik Doyumu ve İş Doyumu: Bir Ön Çalışma. *Psikolojik
Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 1 (3), 24-27.
- Tezer, E. (1994). Evlilik ve İş Doyumu İlişkisi : İkili Çatışmalar ve Bazı Demografik
Değişkenlerin Rolü. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*. 2 (5),1-
12.
- Tezer, E. (1986). *Evli eşler arasındaki çatışma davranışları: algılama ve doyum*.
Yayınlanmamış Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler
Enstitüsün, Ankara.
- Tezer, E. (1996). Counlict handling behaviour toward spouses and supervisors. *The
journal of psychology*, 130 (1), 281-292.
- Tezer, E. (1996). Evlilik ilişkisinden sağlanan doyum: Evlilik yaşamı ölçeği. *Türk
Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 2(7).

- Tümer, A.B. (1998). *Evli çiftlerde gözlenebilen çatışma odakları ve iletişim sorunları*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Uluhan, F. (2014). *Yaşantısal aile terapisi*. (E.T: 20 Mart 2017) <http://www.psikoterapi.pro/evlilik-aile-terapisi/yapisal-aile-terapisi>.
- Üncü, S. (2007). *Duygusal zeka ve evlilik doyumu ilişkisi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Velidedeoğlu Kavuncu, N. (2011). “Kadın Erkek İlişkilerinde Sorunlar ve Çözümleri”. Ankara: Elif Yayınları.
- Vuchinic, S. (1987). Starting And Stopping Spontaneous Family Conflicts. *Journal Of Marriage And Family*, 49 (3), 591-601.
- Yaşın Dökmen, Z. ve Tokgöz, Ö. (2002). Cinsiyet, eğitim, cinsiyet rolü ile evlilik doyumu, eşle algılanan benzerlik arasındaki ilişkiler. *XII. Ulusal Psikoloji Kongresi*. Ankara: Türk Psikologlar Derneği.
- Yazıcıoğlu, Ü. ve Kayhan, Y. (2002), Aile yapısı ve ilişkiler. Anadolu Üniversitesi, Açık Öğretim Fakültesi Yayınları, 1363/730.
- Yılmaz, T. ve Kalkan, M. (2010). Evlilik öncesi ilişkileri geliştirme programının çiftlerin ilişki doyumuna etkisi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri/ Educational sciense: Theory & Practise*, 10(3), 1893-1920.

Yoldaş, A. (2008). *KKTC’de yaşayan farklı özelliklerle gelişen çocuğa sahip ana-babaların gereksinimlerinin belirlenmesi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Yakın Doğu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Lefkoşa.